

ÖVERSIKTSPLAN

för Hylte kommun

utställningsförslag

Utställningsutlåtande

DNR 2015 KS0087
2018-12-18

Utställningsutlåtande

Godkännande av utställningsutlåtande: Kommunstyrelsen 2019-06-04 § 143

Nytt godkännande efter att ett bortkommet yttrande lagts till: Kommunstyrelsen 2019-09-10 § 193.

Översiktsplan för Hylte kommun

Projektledning/planförfattande: Pernilla Jacobsson, översiktsplanerare

Kartor: Rickard Linder, GIS-ingenjör

Information: Fredrik Torstensson, kommunikatör

Styrgrupp: Ronny Löfquist (S), Bengt-Åke Torhall (L), Elisabeth Falkhaven (MP),
Anna Roos (C) och Johan Edholm (KV)

Dnr: 2015 KS0087

E-post: kommunen@hylte.se

www.hylte.se/byggabomiljo/samhallsplanering/oversiktsplaner

Hylte kommun

Kommunledningskontoret

Storgatan 8, 314 80 Hyltebruk

Kontaktcenter: 0345-180 00

Innehåll

DEL 1 - GENOMFÖRANDE OCH RESULTAT

1. Genomförande av utställning

Inledning	6
Utställning och handlingar	6
Kungörelse	6
Dialogmöte	8
Inkomna yttranden	8
Uppföljning av utställningen	8

2. Föreslagna ändringar

En tydlig utvecklingsstruktur	10
Effektiva kommunikationer	10
Attraktiva boende- och livsmiljöer	10
Ett livskraftigt näringsliv	10
Energi och resurser för framtiden	10
Levande natur- och kulturmiljöer	11
Beredskap för risk och sårbarhet	11
Samordning och genomförande	11
Konsekvenser	11
Kartor och vägledning	11
Övrigt	12

DEL 2 - SYNPUNKTER

3. Länsstyrelsen

Inledning	14
I. Övergripande synpunkter	14
II. De frågor staten ska bevaka	14
III. Rådgivande synpunkter	16

4. Övriga statliga organ

Försvarsmakten	19
Trafikverket	19
Svenska kraftnät	20
Lantmäteriet	25
Mynd för samhällsskydd och beredskap	25
Jordbruksverket	25
Skogsstyrelsen	25
Havs- och vattenmyndigheten	26
Strålskyddsmyndigheten	26
Statens geologiska undersökning	26
Statens geotekniska institut	27
Post- och telestyrelsen	27
Polismyndigheten	27
Länsstyrelsen Jönköping	27
Länsstyrelsen Kronoberg	27

5. Regionala organ

Region Halland	28
Kulturmiljö Halland	29
Hyltenämnden	29
Region Kronoberg	30

6. Grannkommuner

Halmstads kommun	31
------------------	----

7. Kommunala organ

Arbets- och näringslivsnämnden	32
Barn- och ungdomsnämnden	32
Hyltebostäder	33
Omsorgsnämnden	33
Samhällsbyggnadsnämnden	33

8. Organisationer och företag

Arise AB	36
Centerpartiet	36
Derome Timber	38
Femsjö hembygdsförening	38
Fröslida samhällsförening	38
God Livsmiljö i Hylte	40
LRF:s kommungrupp	45
Stena Renewable	47

9. Privatpersoner

Effektiva kommunikationer	50
Attraktiva boende- och livsmiljöer	50
Energi och resurser för framtiden	52
Levande natur- och kulturmiljöer	55
Blandade synpunkter	56

10. Dialogmöte minnesanteckningar

Minnesanteckningar	58
--------------------	----

DEL 1
GENOMFÖRANDE
OCH RESULTAT

1. Genomförande av utställning

Eftersom översiktsplanen handlar om hur kommunens ska utvecklas långsiktigt, är den en del av framtidsdiskussionen i kommunen. Efter samrådet bearbetades planförslaget och har nu varit på utställning. Detta avsnitt redovisar hur utställningen har genomförts och kommunikationsmålen uppnåtts..

Inledning

Översiktsplanen för Hylte kommun har tagits fram enligt den inriktning som beslutades av kommunfullmäktige 2016-06-16 § 67. Ett första förslag togs fram i nära samarbete mellan ansvariga tjänstemän och den politiska styrgruppen för arbetet, och var ute på samråd under våren 2018 och resultatet av detta redovisas i en samrådsredogörelse som godkändes av kommunstyrelsen 2018-09-11 § 167. Samrådsredogörelsen kan man ta del av på kommunens hemsida.

Efter samrådet har förslaget reviderats i enlighet med beslutet och kommunstyrelsen godkände förslaget för utställning 2018-12-18 § 240. Förslaget har därefter ställts ut för att alla intresserade och berörda ska kunna ta del av de ändringar som gjorts och lämna synpunkter på förslaget.

Resultatet av utställningen redovisas i detta utställningsutlåtande. I kapitel 3-9 redovisas de synpunkter och förslag som kommit in, liksom hur de kan tillmötesgå i arbetet, eller varför de eventuellt inte kan det. De förslag till förändringar av planförslaget som synpunkterna lett fram till sammanfattas i kapitel 2.

Arbetet med utställningsutlåtandet har beretts av översiktsplaneraren och den politiska styrgruppen för översiktsplanen, och beslut om det fortsatta arbetet tas av kommunstyrelsen. Utställningsutlåtandet kommer efter beslut att finnas tillgänglig på kommunens hemsida och i kommunens kontaktcenter, på Storgatan 8b i Hyltebruk och kan skickas via e-post till dem som anmäler önskemål om detta.

Efter utställningen kan ytterligare justeringar av förslaget göras enligt kommunstyrelsens beslut om utställningsutlåtandet. Om planförslaget inte ändras väsentligt efter utställningen kan översiktsplanen därefter antas av kommunfullmäktige. I annat fall behöver förslaget ställas ut igen. Översiktsplanen beräknas preliminärt kunna antas i november 2019.

Utställning och handlingar

Förslagshandlingen består av ett huvuddokument som omfattar tre delar:

- Fokusområden
- Genomförande och konsekvenser
- Kartor och vägledning

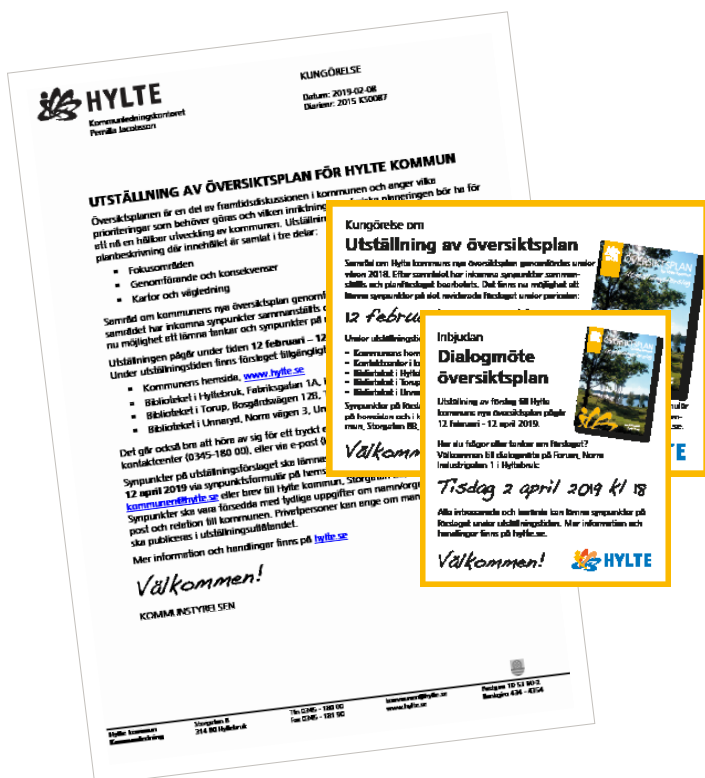
Utställningsförslaget har under utställningstiden funnits tillgängligt på kommunens hemsida, samt i tryckt form i kommunens kontaktcenter och på kommunens tre bibliotek. Sammanlagt har cirka 150 tryckta exemplar av förslaget lämnats ut under utställningstiden.

Huvuddragen i förslaget har också sammanfattats på fyra utställningsskärmar som ställts ut på kommunens bibliotek och i kontaktcenter under utställningstiden.

Utställningstid och kungörelse

Utställning om förslaget till ny översiktsplan har hållits under två månader, mellan den 12 februari och den 12 april 2019.

Förslaget har skickats ut på remiss till Länsstyrelsen i Hallands län, som sändt det vidare till övriga statliga myndigheter och angränsande länsstyrelser. Inbjudan till samråd har vidare skickats till regionala organ i Halland och i angränsande regioner, grannkommuner och kommunala nämnder, bolag och rådgivande organ. Inbjudan har också skickats till samtliga företag och kända partier, organisationer och föreningar i kommunen, enligt sändlistor från Arbets- och näringslivskontoret.

Figur 1. Utställning och dialogmöte har annonserats i dagspress, på kommunens hemsida och genom utskick.

REMISSINSTANSER	SAMRÅD sida i samrådsredogörelse	UTSTÄLLNING sida i detta utlåtande
LÄNSSTYRELSEN I HALLANDS LÄN	1 yttrande	1 yttrande
Övergripande synpunkter	Sid 16	Sid 14
De frågor staten ska bevaka	Sid 18	Sid 14
Rådgivande synpunkter	Sid 22	Sid 16
ÖVRIGA STATLIGA ORGAN	14 yttranden	15 yttranden
Försvarsmakten	Sid 31	Sid 19
Havs- och vattenmyndigheten	Sid 32	Sid 26
Jordbruksverket	-	Sid 25
Lantmäteriet	Sid 28	Sid 25
Länsstyrelsen i Jönköpings län	Sid 35	Sid 27
Länsstyrelsen i Kronobergs län	Sid 35	Sid 27
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)	Sid 31	Sid 25
Polismyndigheten, LPO Falkenberg/Hylte	-	Sid 27
Post- och telestyrelsen (PTS)	Sid 35	Sid 31
Sjöfartsverket	Sid 32	-
Skogsstyrelsen	Sid 31	Sid 25
Sveriges geologiska undersökning (SGU)	Sid 34	Sid 26
Statens geotekniska institut (SGI)	Sid 34	Sid 27
Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM)	Sid 33	Sid 26
Svenska kraftnät	Sid 32	Sid 20
Trafikverket	Sid 28	Sid 19
REGIONALA ORGAN	5 yttranden	4 yttranden
Hyltenämnden	Sid 39	Sid 29
Kulturmiljö Halland	Se detta utlåtande sid 33	Sid 29
Region Halland	Sid 36	Sid 28
Region Jönköping	Sid 41	-
Region Kronoberg	-	Sid 30
Regionala folkhälsorådet	Sid 40	-
GRANKOMMUNER	4 yttranden	1 yttranden
Falkenbergs kommun	Sid 42	-
Gislaveds kommun	Sid 43	-
Halmstads kommun	Sid 43	Sid 31
Ljungby kommun	Sid 42	-
KOMMUNALA ORGAN	4 yttranden	5 yttranden
Arbets- och näringslivsnämnden	-	Sid 32
Barn- och ungdomsnämnden	Sid 46	Sid 33
Hyltebostäder	-	Sid 33
Kommunala tillgänglighetsrådet	Sid 46	-
Omsorgsnämnden	Sid 46	Sid 33
Samhällsbyggnadsnämnden	Sid 45	Sid 33
ORGANISATIONER OCH FÖRETAG	6 yttranden	8 yttranden
Arise AB	-	Sid 36
Centerpartiet	Sid 56	Sid 36
Derome Timber	-	Sid 38
E.on	Sid 47	-
Femsjö hembygdsförening	Sid 50	Sid 38
Fröslida samhällsförening	-	Sid 38
God livsmiljö i Hylte	Sid 53	Sid 40
LRF:s kommungrupp i Hylte	Sid 48	Sid 45
Långaryd-Landeryd i samverkan	Sid 56	-
Stena Renewable	-	Sid 47
PRIVATPERSONER Synpunkterna redovisas tematiskt	36 yttranden	13 yttranden
Effektiva kommunikationer	Sid 58	Sid 50
Attraktiva boende- och livsmiljöer	Sid 59	Sid 50
Energi- och resurser för framtiden	Sid 66	Sid 52
Levande natur- och kulturmiljöer	Sid 68	Sid 55
Blandade synpunkter	Sid 69	Sid 56
TOTALT från sammanlagt 88 olika avsändare	70 yttranden	47 yttranden, varav 18 nya

Figur 2. Översikt över antal inkomna synpunkter, remissinstanser och de tematiska frågor som engagerat allmänheten.

Allmänheten har bjudits in att delta i utställningen genom

- kungörelse på kommunens hemsida med information om pågående aktiviteter och direktlänk till *Utställningshandlingar och synpunkter* (med xx unika sidvisningar > kolla med Jonatan)
- annonsering i dagspress (*Hallandsposten* och *Värnamo Nyheter*) den 9 februari
- kommunens facebookside

Dialogmöte

Under utställningen hölls ett öppet dialogmöte under kvällstid tisdagen den 2 april 2019 på Forum i Hyltebruk, med folkvalda från den politiska styrgruppen, likom sakkunniga och samordnande tjänstemän.

Dialogmötet annonserades i dagspress (*Hallandsposten* och *Värnamo Nyheter*) den 30 mars, samt på kommunens hemsida och facebookside. *Hallandsposten* publicerade också en kort artikel om mötet den 4 april.

På mötet presenterades de huvudsakliga förändringarna av förslaget, som också bjöd in till att ställa frågor och diskutera förslaget som helhet. I möteslokalen fanns förslaget utställt, samt plockexemplar av utställningshandling och samrådsredogörelse. 18 personer deltog på dialogmötet inklusive representanter från kommunen. De frågor som diskuterades på mötet sammanfattas i kapitel 10.

Inkomna yttranden

Sammanlagt har 47 olika yttranden kommit in skriftligt under utställningen, varav 13 från privatpersoner, se figur 2. 18 av de inkomna synpunkterna kommer från avsändare som inte lämnat synpunkt i samrådet. Synpunkterna sammanfattas ämnesvis i kapitel 2, och redovisas i sin helhet i kapitel 3-9 i del 2 i detta utställningsutlåtande. Endast de delar av yttrandena som inte är direkta synpunkter har tagits bort (hälsningsfraser och dylikt). Efter varje yttrande följer en kommentar där kommunen bemöter synpunkterna och föreslår hur de ska hanteras i det fortsatta planarbetet. Under samråd och utställning har sammanlagt 116 yttranden kommit in från 88 olika avsändare.

Uppföljning efter utställning

Delaktighet

I kommunikationsplanen för översiktsplanen angavs ett antal målgrupper för kommunikationen i översiktsplanarbetet och olika delaktighetsnivåer att uppnå för de olika målgrupperna. Slutsatsen som drogs i samrådsredogörelsen att vi inte nått hela vägen fram när det gäller framför allt de fördjupade delaktighetsnivåerna kvarstår. Dessa nivåer kräver betydligt större insatser i form av till exempel återkommande träffar under längre tid än projektet förfogar över.

Kommunikationsplanen föreslogs också justeras i enlighet med detta, vilket den i och med godkännandet av samrådsredogörelsen har gjorts enligt figuren nedan. Rekommendationen framåt är att fördjupa delaktigheten i det kommande arbetet med fördjupningar för olika delar av kommunen, då planeringens skala är mer direkt kopplad till närmiljön.

Konkreta mål

I kommunikationsplanen formulerades också ett antal konkreta mål för kommunikationen att följa upp under arbetet med översiktsplanen, se tabellen nedan. Målen för antal besökare på hemsidan och antal tagare på ÖP-aktiviteter uppnåddes redan under samrådet, se samrådsredogörelsen. Målet om fördjupad kommunikation vid minst två tillfällen med minst en prioriterad målgrupp har dock *inte* uppnåtts, fram pga resursbrist.

Sammanfattning

Med de resurser som funnits till förfogande kan man ändå konstatera att intresset och engagemanget från allmänheten har varit förhållandevis stort. I första hand är det de som brukar engagera sig i föreningsliv och andra sammanhang som deltagit i olika aktiviteter och som lämnat synpunkter, men inte enbart. Många andra har också deltagit, framför allt när det gäller konkreta och näraliggande frågor. För att nå bredare grupper av invånare i den fortsatta planeringen rekommenderas att tillräckliga resurser avsätts för dialogaktiviteter som riktar sig till dem som oftast inte gör sig hörda i planeringen, med fokus på de högre delaktighetsnivåerna i kommunikationsplanen.

MÅLGRUPP	DELAKTIGHETSNIVÅ				
	INFORMATION	KONSULTATION	DISKUSSION	INFLYTANDE	BESLUT
TJÄNSTEMÄN (inom kommunens förvaltningar och bolag)					
Alla	○				
Särskilt sakkunniga	○	○			
Ledningsgruppen	○	○	○		
MYNDIGHETER (t.ex. Länsstyrelsen i Hallands län, Region Halland, Trafikverket, grannkommuner)					
Alla	○	○			
Länsstyrelsen	○	○	○	○	
ALLMÄNHET (t.ex. kommunmedborgare, fritidshusägare, nyanlända, besökare, näringsidkare, organisationer, samhällsföreningar, framtida generationer)					
Alla	○	○			
Särskilt intresserade	○	○	○		
Prioriterade målgrupper	○	○	○		
FOLKVALDA (i t.ex. fullmäktige, styrelser, nämnder och råd)					
Alla	○	○	○		
Styrgruppen	○	○	○	○	
KSAU, KS, kommunfullmäktige	○	○	○	○	○

Figur 3. Nivå av delaktighet för olika målgrupper, från sid 13 i kommunikationsplanen för arbetet med översiktsplanen (KS 2016-05-24 § 146). De svarta kryssen symboliserar de delaktighetsnivåer som föreslås revideras i kommunikationsplanen. I det kommande arbetet med fördjupningar av översiktsplanen för olika delar av kommunen bör man sträva efter att höja delaktighetsnivåerna.

SYFTE	KONKRETA MÅL ATT FÖLJA UPP
<ul style="list-style-type: none"> Förmedla information om hur arbetet med översiktsplanen utvecklar sig, vad den föreslår och vilka konsekvenser olika förslag får 	<ul style="list-style-type: none"> att minst 400 besökare totalt varit inne på ÖP-sidan på hylte.se till och med antagande (antal besökare på sidan mäts varje månad)
<ul style="list-style-type: none"> Ta tillvara olika människors kunskaper och perspektiv på Hyltes utveckling, med särskilt fokus på de röster som är svagt representerade och sällan gör sig hörda i samhällsplaneringen 	<ul style="list-style-type: none"> att fördjupad kommunikation genomförs vid minst två tillfällen, i form av referensgrupper och/eller annan metod under Diskussion eller Inflytande på sidan 14-15, med minst en prioriterad målgrupp (mäts efter samrådstillfällets slut)
<ul style="list-style-type: none"> Förankra olika frågeställningar och ställningstaganden Breda intresset för de frågor som översiktsplanen hanterar Skapa förståelse för de förslag som processen leder fram till 	<ul style="list-style-type: none"> att minst 200 antal olika personer deltagit i någon form av ÖP-aktivitet, till exempel möte, fokusgrupp, inskickad fråga, synpunkt (antalet mäts vid varje aktivitet, och sammamanställs efter samråds- respektive utställningstillfällets slut) att ingen överklagar ÖP för att de är missnöjda med förfarandet (mäts efter antagande)

Figur 4. Konkreta delmål för kommunikationens olika syften, från sid 19 i kommunikationsplanen (KS 2016-05-24 § 146). Alla delmål bör vara uppnådda senast tre månader efter att översiktsplanen antas.

2. Föreslagna ändringar

Här redovisas de förslag till ändringar av översiktsplanen som de synpunkter som kommit in leder fram till. Ändringarna redovisas nedan avsnittsvis enligt översiktsplanens uppbyggnad. Utöver dessa ändringar kan också andra ändringar tillkomma i den politiska styrningen av projektet, liksom ändringar av layout, faktaunderlag, korrektur och liknande. Samtliga synpunkter redovisas och kommenteras i del 2 i detta utlåtande.

En tydlig utvecklingsstruktur

Strukturbild

- Texten på sid 18-20 ses över med avseende på de befintliga kollektivtrafiklinjernas betydelse för kommunens utveckling. (Region Halland)
- Betydelsen av stråket Hyltebruk-Halmstad förtydligas på sid 18-19. (Halmstads kommun)

Effektiva kommunikationer

Resor och transporter

- En skrivning om vägproblematiken läggs till på sid 43 (Björn Oscarsson)
- En skrivning om taxornas betydelse för kollektivtrafikåkandet läggs till på sid 36-40 (Fröslida)
- Förslaget kompletteras med olika gruppers behov av kollektivtrafik (Fröslida)

Attraktiva boende- och livsmiljöer

Social hållbarhet

- *Användningen av begreppet trygghet ses över (länsstyrelsen)*
- *Det nationella målet för ungdomspolitiken läggs till på sid 52 (Hyltenämnden)*
- *Barnkonventionens upphöjning till lag omnämns på sid 53 (Hyltenämnden)*
- *Folkhälsomålen uppdateras och den regionala analysen "Från vaggan till graven används för att förstärka jämställdhets- och jämlikhetsperspektiven utifrån olika gruppers perspektiv på sid 35, 49, 57 och 229 (Hyltenämnden)*
- *Ordet "kvarvarande" byts mot "befintliga" på sid 63 (Samhällsbyggnadsnämnden)*

LIS

- I LIS 24 Unnaryd Rangalsnäs tas den kvarvarande remsa betesmark enligt ängs- och betesmarksinventeringen bort (länsstyrelsen)
- LIS 11 Mellenfärgen - Hallaböke och LIS 13 Södra Färgen - Löjenäs tas bort som LIS-områden (länsstyrelsen)
- Symbolen för förorenad mark förtydligas i LIS-kartorna på sid 64-71 (länsstyrelsen)

Ett livskraftigt näringsliv

Handel

- Text på sid 87-90 och karta på sid 88 kompletteras med information om skolor, förskolor, vårdcentraler och annan offentlig service. (Region Halland). I samband med detta ändras avsnittets namn till "Handel och service" och kompletteras med ett stycke om offentlig service.

Jord- och skogsbruk

- Ordet ridanläggning stryks på sid 95. (Samhällsbyggnadsnämnden)
- Ordet "extensiva" näringar ändras till "areella" näringar på sid 85 (LRF)

Energi och resurser för framtiden

Energiförsörjning

- Information om utredningar om riksintresse avseende vattenkraft och transmissionsnätet läggs till (Svenska Kraftnät)
- Formuleringen om bygglov för solceller på sid 109 förtydligas (Samhällsbyggnadsnämnden)
- Information om att Naturvårdsverkets vägledning om vindkraftsbuller håller på att uppdateras läggs till på sid 107 (God Livsmiljö i Hylte)

Vatten- och materialförsörjning

- Referenslistan kompletteras med grus- och berginventeringen från 1994 (SGU, länsstyrelsen)
- Uppgifterna om vattenuttag på sid 115 ses över (Samhällsbyggnadsnämnden)

Teknisk försörjning

- Angivet avstånd mellan ny bebyggelse där människor vistas varaktigt och en 400 kV-ledning justeras till 130 m på sid 129, sid 171 och sid 248. (Svenska Kraftnät, Strålsäkerhetsmyndigheten)
- Benämningen av elnäten i översiktsplanen anpassas till ny begreppsanvändningen i ellagen, i text på sid 129-131, i riktlinje Bedömningszon kraftledning på sid 248 och i karta på sid 130 (Svenska Kraftnät)
- Avsnitt Teknisk försörjning kompletteras på sid 129-131 med ett resonemang om elsystemets behov och utmaningar (Svenska Kraftnät)

- Texten på sid 129-131 ses över i relation till den nya strålskyddsförordningen samt förtydligande av begreppen (Strålskyddsmyndigheten)
- Uppgifterna om avloppsreningsverk och överföringsledning uppdateras på sid 124 (Samhällsbyggnadsnämnden)
- Uppgift om antagen dagvattenstrategi uppdateras på sid 125 (Samhällsbyggnadsnämnden)
- Formuleringen om deponin på sid 128 ses över (Samhällsbyggnadsnämnden)

Levande natur- och kulturmiljöer

Kulturmiljö

- Riktlinje G4/Förvanskningförbud föreslås kompletteras med en skrivning om att särskilt värdefulla byggnader bör förses med relevant skydd vid detaljplaneläggning (länsstyrelsen)
- Planen kompletteras med information om det nya byggnadsminnet för Landeryds station (länsstyrelsen)
- Benämningen av bebyggelseinventeringen korrigeras (länsstyrelsen)
- Det nya namnet på kulturmiljöregistret Fornreg uppdateras (länsstyrelsen)
- Översiktsplanen uppdateras med information om okända fornlämningar på sid 136 (länsstyrelsen)
- Riktlinje G4/Fornlämning föreslås kompletteras med information om att länsstyrelsen i god tid alltid bör kontaktas för att hämta information om eventuella fornlämningar. (länsstyrelsen)

Landskapsvärden

- Formuleringarna om skogsbruket på sid 145 ses över (Centerpartiet, LRF)
- Formuleringarna om Stora opåverkade områden och Tysta områden ses över så att de hänger samman logiskt (LRF)

Naturmiljö och friluftsliv

- En skrivning om hur ekosystemen hänger samman läggs till på sid 156-157 (länsstyrelsen)
- Utformningen och omfattning av de tätortsnära rekreationsområdena bearbetas och preciseras ytterligare så att de blir bättre anpassade till lokala behov. För att förtydliga syftet ändras namnet till "Tätortsnära område med friluftsvärden". Kapitel 7.2-7.3 ses över i sin helhet, inklusive planeringsinriktningen för naturmiljö och friluftsliv på sid 165. Grönstrukturprogrammets status förtydligas också (länsstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden Centerpartiet, Derome Timber, LRF, Anders Sandström och Marit och Morgan Eriksson)

Beredskap för risk och sårbarhet

- En skrivning om översvämnings påverkan på elförsörjningen läggs till på sid 177 (länsstyrelsen)
- Information om elberedskap läggs till på sid 182-182 (Svenska Kraftnät, länsstyrelsen)
- En hänvisning till Räddningstjänsten med avseende på dammbrott läggs till på sid 182 (länsstyrelsen)
- Riktlinje Bedömningszon översvämning på sid 249 kompletteras med en skrivning om att ingen samhällsviktig verksamhet ska placeras så att den kan drabbas av översvämning. (länsstyrelsen)
- Övergripande planeringsinriktning på sid 174 kompletteras med att en säker strålmiljö ska eftersträvas. (länsstyrelsen)
- Information om ny strålskyddslag och -förordning läggs till i referenslistan och vid behov i text på sid 173-174. (Strålskyddsmyndigheten)

Samordning och genomförande

- Uppgiften om antagna riktlinjer för markanvisning och exploateringsavtal uppdateras på sid 204. (Samhällsbyggnadsnämnden)
- Formuleringen om planstridighet på sid 206 ses över. (Samhällsbyggnadsnämnden)

Konsekvenser

- En översiktlig bullerutredning för verksamheter tas fram i samråd med miljöenheten. (länsstyrelsen, Samhällsbyggnadsnämnden)
- Bedömningen av miljömål Säker strålmiljö på sid 217 ses över med hänsyn till påverkan på måluppfyllelse. (Strålskyddsmyndigheten)
- Övergripande planeringsinriktning på sid 174 kompletteras med att en säker strålmiljö ska eftersträvas (Strålskyddsmyndigheten)

Kartor och vägledning

Kartor

- Samtliga kartor föreslås kompletteras med en text om att kartan är en nulägesbild då allmänna intressen uppdateras kontinuerligt (Skogsstyrelsen)

Vägledning

- Formuleringen om bygglov för ekonomibyggnader ändras under G2/Prövning utan bygglov på sid 238 (Samhällsbyggnadsnämnden)
- Texten i riktlinje G7/Radon på sid 245 ändras så att det framgår att man alltid ska ta hänsyn till radonriskerna vid nybyggnation (Strålskyddsmyndigheten, länsstyrelsen)
- En hänvisning till strålskyddsförordningen läggs till på sid 245 (Strålskyddsmyndigheten)

- Riktlinje Utredningsområde särskilt värdefull naturmiljö på sid 246 bearbetas så att syfte och innebörd blir tydligt (Centerpartiet, LRF, m.fl.)
- Riktlinje Tätortsnära rekreationsområde på sid 247 bearbetas så att syfte och innebörd blir tydligt (Centerpartiet, LRF, m.fl.)
- Riktlinje Bedömningszon kraftledning på sid 248 kompletteras med en skrivning om att Svenska kraftnät normalt behöver involveras vid etablering av verksamheter som förbrukar mer än 100 MW (Svenska Kraftnät)

Övrigt

Läsanvisning och struktur

- En inledande läsanvisning läggs till (länsstyrelsen)
- Planeringsinriktningarna i slutet av varje avsnitt får en tematisk rubrik (länsstyrelsen)

Implementering

- För ett bra genomförande av planens intentioner föreslås att ett politiskt antaget implementeringsdokument tas fram som kopplar genomförandet till nämndsansvar och årlig uppföljning i samband med budgetarbetet (Centerpartiet)

DEL 2

SYNPUNKTER

3. Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har en särskild roll i arbetet med översiktsplaner, vilken beskrivs i inledningen till yttrandet. Staten ska särskilt bevaka att riksintressena tillgodoses, att mellankommunala frågor samordnats på ett lämpligt sätt, att utpekande av sk LIS-områden följer gällande bestämmelser, att hänsyn tas till de olika miljö kvalitetsnormerna samt att planen inte medför skada för människors hälsa och säkerhet. Dessa faktorer utgör de fem ingripandegrunderna enligt PBL.

Länsstyrelsens yttrande enligt plan- och bygglagen

Länsstyrelsen ska under utställningstiden avge ett granskningsyttrande över planförslaget. Av yttrandet ska det, enligt 3 kap. 16 § Plan- och bygglagen (PBL), framgå om

- förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,
- förslaget kan medverka till att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
- redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
- sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
- en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Enligt 3 kap 20 § PBL ska kommunen redovisa länsstyrelsens gransknings-yttrande tillsammans med översiktsplanen. Om länsstyrelsen inte har godtagit planen i en viss del, ska det anmärkas i planen.

I. Övergripande synpunkter Övergripande

Länsstyrelsen anser att översiktsplanen är väl genomarbetad och på ett bra sätt redogör för regionala och mellankommunala frågor, sociala frågor samt frågor som rör klimatanpassning m.m. Planförslaget genomförs av ett regionalt hållbarhetsperspektiv med en tydlig utvecklingsstrategi. Länsstyrelsen ser positivt på kommunens planer på en förtätad bebyggelse i noderna och en prioritering av hållbara trafikslag som kollektivtrafik samt gång- och cykel.

Länsstyrelsen har dock några invändningar och kommentarer som presenteras nedan.

Det saknas fortfarande en läsanvisning i början av dokumentet som redogör för hur översiktsplanen är uppbyggd. Det hade kanske varit tydligare om vägledningen kommit först tillsammans med en läsanvisning.

Planeringsinriktningarna som finns i slutet av varje fokusområde har fått ändrade rubriker där samtliga nu heter planeringsinriktning. Det framgår därmed

inte inom vilket område planeringsinriktningarna gäller för.

Hänsynskartan har delats upp i två kartor och har på så sätt blivit tydligare medan markanvändningskartan är oförändrad.

Kommentar: Länsstyrelsens synpunkter noteras. En inledande läsanvisning läggs till, och planeringsinriktningarna i slutet av varje avsnitt föreslås få en tematisk rubrik.

II. De frågor staten ska bevaka Riksintressen enligt 3 och 4 kap MB Kulturmiljövård

Inom riksintresseområdet Rydöbruk föreslår kommunen tre områden som utredningsområden för bostäder och blandad bebyggelse. En utbyggnad skulle kunna vara möjlig inom de föreslagna områdena med det är då viktigt att skala, volym och utformning av tillkommande bebyggelse anpassas till områdets karaktär. Riktlinjerna för kulturmiljö anger att inga åtgärder får göras som innebär att områdenas värden påtagligt skadas, vilket är bra.

Kommentar: Synpunkten noteras.

Friluftsliv

Länsstyrelsen står kvar vid synpunkterna angående riksintresse friluftsliv Bolmen i Unnaryd. Sjökanalen i Unnaryd är väldigt naturskön och av stort intresse för friluftslivet. Ett diversifierat friluftsliv och naturturism är en viktig del av Unnaryds utvecklingspotential. Länsstyrelsen anser att riksintresseområdet inte bör minskas ned vilket bör tydliggöras i översiktsplanen. Det är viktigt att planer på bostadsbyggande går hand i hand med friluftslivets och naturturismens potential i Unnaryd.

Kommentar: I utställningsförslaget har kommunens förslag att minska riksintresseområdet tagits bort. Vid dialog med länsstyrelsen (e-post 2019-05-03 och 06) om behov av en förtydliganden med avseende på riksintresse friluftsliv Bolmen, konstaterades att kommunen tydligt beaktat riksintresset genom text på sid 196 och Karta 3A - Hänsyn med tillhörande riktlinjer. Hänsyn till riksintresset ska tas vid ianspråkstagande av LIS 18. Då detta framgår av beskrivningen i LIS-planen från 2012 och av översiktsplanen vad gäller alla åtgärder, föreslås inga ytterligare preciseringar i

översiktsplanen.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Länsstyrelsen ser det som positivt att det tillkommit en text om att inventering av naturvärden bör utföras i ett tidigt skede i detaljplaneprocessen så att bebyggelsen kan anpassas till befintliga värden, samt att byggnation i LIS-områden inte får orsaka grumling och/eller utsläpp av föroreningar till vattendragen.

Den östra delen av LIS-område 24 Unnaryd Rangalsnäs har inte uteslutits ur LIS-området. I samrådsredogörelsen skriver kommunen att avgränsningen ska ses över och att hänsyn till värdena i område med betesmark ska iaktas samtidigt som det föreslås ett fortsatt arbete med att undersöka möjligheten att utvidga området mot öster. Länsstyrelsen vidhåller synpunkten om att den östra delen av området bör tas bort.

Kommunen hade i samrådsversionen tagit bort två av de tidigare LIS-områdena LIS 11 och LIS 13. Dessa har nu tagits med igen, men förminskats och delats upp i delområden. Länsstyrelsen vidhåller sin uppfattning i granskningsyttrandet för den nu gällande LIS-planen från 2011, att områdena ska tas bort som LIS-områden, se nedan.

Kommentar: Det område i den östra delen av LIS-område 24 som innehåller betesmark enligt ängs- och betesmarksinventeringen har i utställningsförslaget tagits bort i enlighet med länsstyrelsen synpunkt i samrådet. Dock kvarstår av misstag en smal remsa ängsmark, vilken tas bort. Synpunkten angående LIS 11 och 13 noteras, se nedan.

LIS 11 Mellanfärgen-Hallaböke, nu 11 A och B

Vissa delar av det tidigare utpekade området Mellanfärgen-Hallaböke har tagits bort. Nyckelbiotopen har undantagits. Det finns dock värdefulla skogsmiljöer med bok utanför nyckelbiotopen. Kommunen anger i ställningstagande (i texten står det område 13 A och B, men gäller sannolikt för 11 A och B) att de föreslagna områdena och tänkta tillfartsvägar har lokaliserats så att de inte inkräktar på områden med biotopskydd / nyckelbiotoper eller fornlämningar. De områden som nu pekas ut är små områden som bedöms lämpliga för 8–10 respektive 4 bostäder. Enligt Länsstyrelsen finns det risk att byggande här kommer att splittra upp det värdefulla naturområdet och medföra anläggning av väg med mera för endast ett relativt litet tillskott av bostadshus. Länsstyrelsen vidhåller sin bedömning att området inte bör väljas ut som LIS-område.

Kommentar: LIS 11 föreslås tas bort som LIS-område.

LIS 13 Södra Färgsjön-Löjenäs

Vid Löjenäs finns värdefulla hävdade slätterängar samt naturbetesmarker. Flera fladdermusarter, varav några är fridlysta, har dokumenterats inom området. Fladdermusarterna är fredade enligt 2 och 4 stycket 4§ artskyddsförordningen (2007:845,) vilket innebär att det är förbjudet att avsiktligt störa arten eller avsiktligt förstöra eller skada bo- och viloplatsen.

Strandskyddet är på platsen är sedan många år utvidgat till 200 meter, vilket betyder att området har bedömts ha ett högt värde för naturvård och friluftsliv. Området har i stora delar kvar karaktären av ett småskaligt kulturlandskap.

Länsstyrelsen bedömer att området inte bör bebyggas ytterligare och att området inte bör väljas ut som LIS-område, oavsett om det nu redovisas som delområden och att dessa förläggs utanför skogliga naturvärden, nyckelbiotoper och som tagits upp i ängs- och betesmarksinventeringen. Kommunen har bedömt att de tre delområdena kan ge plats åt 10-12 bostadshus, men har inte på ett övertygande sätt kunnat visa att området tål tillkommande bostadsbebyggelse.

Båda områdena (LIS 11 och 13) ligger inom riksintresseområdet Femsjöbygden vilket är av internationellt intresse för svampforskning och som dessutom har stora geovetenskapliga, kulturhistoriska och biologiska värden. Inom riksintresset finns en rad sårbara biotoper och arter.

Kommentar: LIS 13 föreslås tas bort som LIS-område.

Hälsa, miljö- och riskfaktorer

Klimatanpassning

Kommunen har i samrådsredogörelsen angett att de ska komplettera översiktsplanen med en skrivning om översvämnings påverkan på elförsörjningen. Det saknas dock fortfarande ett resonemang kring detta. Mer översvämnings och skyfall kan leda till att elförsörjningen påverkas. Det är därför viktigt att säkra elförsörjningen så vattnet varken kan orsaka avbrott eller riskerar att bli strömförande.

Kommentar: En skrivning om översvämnings påverkan på elförsörjningen läggs till på sid 177.

Risk- och sårbarhet

Information om elberedskap och beredskap vid potentiella dammbrott efterfrågas, för mer information se yttrande från Svenska Kraftnät.

Dialog bör ske med räddningstjänsten om skyddsavstånd för Hylte damm för att säkerställa att området kan utrymmas med kort varsel. Det bör finnas med i översiktsplanen att ingen samhällsviktig verksamhet ska placeras så att det kan drabbas av översvämning.

Kommentar: Översiktsplanen föreslås kompletteras med information om elberedskap, se Svenska kraftnäts yttrande, kommentar till "Totalförsvarets och beredskapens elbehov". Efter dialog med länsstyrelsen (e-post 2019-05-03 och 06) om ev behov av komplettering av översiktsplanen med avseende på beredskap vid dammbrott, konstaterades att frågan kan anses vara tillräckligt utredd då dialog med Räddningstjänsten redan skett och att det sätt de arbetar med beredskap för dammbrott redovisas på sid 182. Förslaget föreslås kompletteras med en hänvisning till Räddningstjänsten. Riktlinje Bedömningszon översvämning på sid 249 kompletteras med en skrivning

om att ingen samhällsviktig verksamhet ska placeras så att den kan drabbas av översvämning. Av ”Förslag på fortsatt arbete” på sid 210-211 framgår att samhällsviktiga verksamheter bör identifieras i det fortsatta arbetet och en bedömning görs av hur dessa påverkas av översvämningar och/eller ras och skred, för att säkerställa grundläggande samhällsfunktioner vid extrema händelser.

Förorenad mark

Kartorna över LIS-områdena i del 1, där det finns potentiellt förorenade områden, är bättre men fortfarande otydliga. Det är svårt att se på kartorna var de potentiellt förorenade områdena finns eftersom symbolerna är små och lätt kan förväxlas med pricken för fornlämningar.

Kommentar: Symbolen för förorenad mark förtydligas i LIS-kartorna på sid 64-71 i enlighet med synpunkt.

Buller från trafik och verksamheter

Länsstyrelsen står fast vid att miljökonsekvensbeskrivningen bör innehålla en översiktlig bullerutredning. En förtätning av bebyggelsen med minskat avstånd mellan olika funktioner såsom bostäder, service och arbetsplatser kan väntas ge ökade bullerproblem vid ny och befintlig bebyggelse. Det gäller framförallt vid en förtätning mellan bostäder och industriområden inom Hyltebruk och Kinnared. Inom dessa industriområden finns idag tung industri. Det gäller t.ex. LIS-område 31 Hyltebruk Brogatan och LIS-område 28 Kinnaredssågen.

Kommentar: Utställningsförslaget har kompletterats med en översiktlig utredning av buller från allmänna vägar, vilken redovisas på sid 170, sid 223 och i Karta 3B - Hänsyn med tillhörande riktlinje Bedömningszon vägtrafikbuller på sid 248. Översiktsplanen föreslås kompletteras med motsvarande bullerutredning för verksamheter i samråd med kommunens miljöenhet.

Strålning och elektromagnetiska fält

Länsstyrelsen framhåller att hänsyn alltid bör tas till risker med radon vid nybyggnation (radonskyddat/radonsäkert utförande) och inte bara under vissa förutsättningar.

Miljömålet ”säker strålmiljö” bör även tas med i ”planeringsinriktningen”. Säker strålmiljö omfattar även UV-strålning vilket inte omnämns i utställningsförslaget. För mer information se yttrandet från Strålsäkerhetsmyndigheten.

Kommentar: Texten i riktlinje G7/Radon på sid 245 ändras så att det framgår att man alltid ska ta hänsyn till radonriskerna vid nybyggnation. Vidare kompletteras Övergripande planeringsinriktning på sid 174 med att en säker strålmiljö ska eftersträvas. Ultraviolet strålning nämns redan under miljömålet ”säker strålmiljö” på sid 168. Se även Strålsäkerhetsmyndighetens yttrande.

III. Rådgivande synpunkter Kulturmiljöfrågor

I samband med översiktsplanarbetet har Hylte kommun även tagit fram ett nytt kulturmiljöprogram. Kulturmiljöprogrammet antogs i mars 2019. I de riktlinjer som finns i översiktsplanen skriver kommunen att de särskilda kulturvärden som identifierats i kulturmiljöprogrammet ska beaktas vid planering, bygglovgivning och andra kommunala beslut.

Kommunen skulle inom ramen för översiktsplanen kunna arbeta mer proaktivt och till exempel sätta mål för att ta fram detaljplaner och områdesbestämmelser med syfte att bevara och utveckla ovan nämnda kulturmiljöer.

På sidan 244 står den länsomfattande bebyggelseinventeringen omnämnd som ”länsstyrelsens bebyggelseinventering”. Detta är en felaktig benämning. Inventeringen kom tillstånd tack vare ett samarbete mellan länets kommuner, Länsstyrelsen och Kulturmiljö Halland. Inventeringen genomfördes i syfte att identifiera den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen. I översiktsplanen bör det framgå vad detta kunskapsunderlag har för status och hur den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen som pekas ut i inventeringen långsiktigt ska tillgodoses. Detta till exempel genom att sätta mål för att sådana byggnader förses med relevant skydd vid detaljplaneläggning.

På sidan 136 under rubriken Kulturmiljölagen står det att det finns tre byggnadsminnen i Hylte kommun. Regeringen fattade beslut 2018-03-29 om att byggnadsminnesförklara Landeryds station. Nu finns det därför fyra byggnadsminnen i kommunen. Landeryds station är dock statligt byggnadsminne enligt 3 § förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen. De övriga tre är byggnadsminnen enligt 3 kap kulturmiljölag (1988:950).

Kommentar: Utöver riktlinjer för Riksintresse kulturmiljövård och KM 1-36 Särskilt värdefull kulturmiljö, anges under G4 Natur- och kulturmiljövärden riktlinjer för bland annat Varsamhet och Förvanskningförbud. Under Förvanskningförbud anges att ”För särskilt värdefulla byggnader gäller förbud mot förvanskningar. Till sådana byggnader hör i allmänhet byggnader som identifierats i /.../ bebyggelseinventering som klass A och klass B. Genom att ange denna generella riktlinje som i översiktsplanens karttjänst är kopplad till hela kommunens yta, kan efterlevnaden av lagstiftarens ambitioner förbättras betydligt. Förvanskningförbud föreslås kompletteras med en skrivning om att särskilt värdefulla byggnader bör förses med relevant skydd vid detaljplaneläggning. Planen kompletteras vidare med information om det nya byggnadsminnet för Landeryds station och benämningen av bebyggelseinventeringen korrigeras.

Arkeologi

På sidan 136 under rubriken Kulturmiljölagen omnämns Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister i form av databas med namnet fornsök. Nämnade databas har under hösten 2018 uppgraderats och benämns nu kulturmiljöregistret Fornreg.

Länsstyrelsen vill i detta sammanhang påtala att det finns en stor mängd fornlämningar i landskapet som inte är kända eller registrerade i Fornreg. Samtliga fornlämningar såväl kända som ännu okända dylika, uppbär lagstadgat skydd enligt 2 kap 1 § kulturmiljölagen (1988:950).

På sidan 244 under rubriken Fornlämningar framhålls att fornlämningar bör beaktas i tidiga skeden av planering och byggande. Länsstyrelsen vill här framhålla vikten av 2 kap 10 § kulturmiljölagen (1988:950) som påtalar att den som avser att uppföra en byggnad eller en anläggning eller genomföra ett annat arbetsföretag bör i god tid genom att inhämta information från länsstyrelsen ta reda på om någon fornlämning kan beröras av företaget och i så fall snarast samråda med länsstyrelsen.

Kommentar: Det nya namnet på kulturmiljöregistret Fornreg uppdateras. Översiktsplanen uppdateras också med information om okända fornlämningar på sid 136, och riktlinje G4/Fornlämning föreslås kompletteras med information om att länsstyrelsen i god tid alltid bör kontaktas för att hämta information om eventuella fornlämningar.

Naturvärden och rekreationsområden

Länsstyrelsen anser fortfarande att det bör framgå i översiktsplanen hur skydd för värdefulla naturområden på kommunens mark ska säkerställas samt att kommunen bör överväga att bilda kommunala naturreservat.

Länsstyrelsen håller fast vid att naturvårdsprogrammet inte borde komma till i efterhand utan att det borde ha integrerats i översiktsplanen. Eftersom naturvårdsprogrammet inte tagits fram ännu har den identifiering och analys av spridningskorridorer för djur och växter som efterfrågades till översiktsplanen uteblivit.

Planeringsinriktningen för naturmiljö och friluftsliv är fortfarande relativt vag och kortfattad. Enligt kommunen kommer det grönstrukturprogram som håller på att tas fram att ge ett bättre underlag för en tydligare planeringsinriktning.

Kommentar: På sid 159 (och sid 154) framgår att det i arbetet med ett nytt naturvårdsprogram ingår att ta ställning till hur värdefulla områden på kommunens mark ska säkerställas liksom ev behov av kommunala naturreservat. Resultatet av detta arbete arbetas sedan in vid aktualisering och uppdatering av översiktsplanen. Se även yttrande från Samhällsbyggnadsnämnden under Beslut och yttranden.

Det är ett omfattande arbete att ta fram en ny översiktsplan och många underlag som i samband med det tas fram. Det har i denna planeringsomgång inte funnits tillräckliga resurser att ta fram ett helt nytt naturvårdsprogram, men det framgår tydligt i översiktsplanens genomförandekapitel att detta bör ske i det fortsatta arbetet med en rullande översiktsplanering, se sid 210. Genomförandepunkterna på sid 203-211 föreslås vidare kopplas samman med nämndsansvar och budgetprocessen i arbetet med implementering av översiktsplanen.

Planeringsinriktningen för naturmiljö och friluftsliv på sid 165 ses över och preciseras.

Se även kommentarer till Centerpartiets yttrande, samt yttranden från Derome Timber, LRF, Anders Sandström, Örjan Carlsson m.fl., Marit och Morgan Eriksson och Marie och Jon Montan.

Grön infrastruktur och ekosystemtjänster

Länsstyrelsen vidhåller att ambitionen att arbeta in grönstrukturplanen i översiktsplanen är viktig. Det förtydligande som Länsstyrelsen efterfrågade av att den biologiska mångfalden är grunden för funktionella ekosystem och funktionella ekosystem är en förutsättning för de ekosystemtjänster naturen bidrar med återfinns inte i översiktsplanen.

Kommentar: Arbetet med grönstrukturprogrammet har varit förenat med problem och har dragit ut på tiden. Kapitel 7.2 och 7.3 föreslås bearbetas ytterligare i relation till grönstrukturplanen.

Översiktsplanen kompletteras på sid 156-157 med en skrivning om hur ekosystemen hänger samman, enligt länsstyrelsens synpunkt.

Vatten-och materialförsörjning

Länsstyrelsen vill informera om att det för närvarande finns 6 tillståndsgivna täkter i Hylte kommun. En av dessa har tillstånd till täkt av sand och grus, två har tillstånd till täkt av berg, en har tillstånd till täkt av berg och morän, en har tillstånd till täkt av berg, grus och sand och slutligen har en tillstånd till brytning av energitorv. Den sistnämnda är lokaliserad inom både Hylte - och Gislaveds kommuner.

I referenslistan saknas den grus- och berginventeringen som Länsstyrelsen och SGU gjorde för 25 år sedan (Länsstyrelsen i Hallands län Miljövårdsenheten 1994:23. Inventering av naturgrus och krossberg i Hallands län. Mats Engdal (SGU), Lennart Samuelsen (SGU), Inger Lundqvist (SGU) och Staffan Bengtsson (Länsstyrelsen)).

Kommentar: Ovan nämnda tillståndsgivna täkter redovisas i kartan på sid 120 i utställningshandlingen. Referenslistan kompletteras med nämnd inventering.

Trygghet och säkerhet

För läsbarhetens skull och möjligheterna att verkligen arbeta med tryggheten vid kommande arbete inom samhällsplaneringsprocessen så vore det bra om trygghetsbegreppet definieras på ett tydligt sätt. Detta gör även att man konsekvent kan använda endast begreppet "Trygghet" under varje del i översiktsplanen.

Den definition av "trygghet" som finns på sidan 57 i översiktsplanen behöver utvecklas. Förhållandet mellan trygghet och säkerhet behöver redas ut och man behöver på ett tydligare sätt definiera vad man menar med trygghet. I det fall det är trygghet utifrån risken att utsättas för brott eller ordningsstörning så är Stiftelsen Tryggare Sveriges teoretiska modell och definition i deras rapport Trygghet i samhället (Stiftelsen Tryggare Sverige, 2018) användbar. Där definieras Trygghet och säkerhet så här: "Säkerhet definieras som den faktiska risken att utsättas för brott och ordningsstörningar, medan trygghet är individens upplevelse av säkerheten/risken" Man listar därefter nio aspekter som påverkar tryggheten varav några redan nämns i översiktsplanen. Detta är en definition som borde vara användbar att översätta även till andra situationer som kan skapa otrygghet som exempelvis risken för att utsättas för trafikolyckor och upplevelsen av denna risk. Även Boverket resonerar bra om det mångfacetterade trygghetsbegreppet i sin skrift Plats för trygghet (Boverket, 2010).

Viktigt är dock att tydligt använda begreppet säkerhet, exempelvis trafiksäkerhet, om det är det man menar och begreppet trygghet (definierat) om det är det man menar så att inte trygghetsbegreppet används utan definition relaterat till flera olika sammanhang som exempelvis brott, trafik, ekonomi etc.

Kommentar: Synpunkten noteras och användningen av begreppet trygghet ses över i det fortsatta arbetet.

Övrigt

Länsstyrelsen är positiv till utökningen av avsnittet om digital kommunikation och vill samtidigt informera om den pågående digitaliseringen av planeringsprocessen. Boverkets vision är att gå över till helt digitala planeringsunderlag och besluthandlingar där det går att söka och återanvända valda delar av planinformationen både för nya innovativa tjänster och i de grundläggande lov- bygg- och tillsynsprocesserna. Vägen dit är lång och kommer kräva både lagändringar och bred samverkan mellan myndigheter i den nationella digitala infrastrukturen.

<https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/digitalisering/digitalisering-av-planeringsprocessen/>

Länsstyrelsens yttrande innebär inget ställningstagande avseende de i översiktsplanen föreslagna verksamheterna och åtgärder för vilka krävs prövning enligt miljöbalkens bestämmelser.

Kommentar: Synpunkten noteras.

4. Övriga statliga organ

Länsstyrelsen har vidarebefordrat information om samrådet till berörda statliga myndigheter. Från dessa har 15 svar kommit in, vilka redovisas nedan.

Försvarsmakten

Kommunen har tillgodosett Försvarsmaktens synpunkter i samrådet. Försvarsmakten har således inget att erinra.

Kommentar: Synpunkten noteras.

Trafikverket

Ärendet

Hylte kommun har tagit fram förslag till en ny översiktsplan. Planen blickar 20 år framåt och är en del av en framtidsdiskussion i kommunen och anger vilka prioriteringar kommunen vill göra och vilken inriktning den fysiska planeringen bör ha för att nå hållbar samhällsutveckling. Hyltes förra översiktsplan, ÖP 2001, antogs 2003.

Planunderlag visar att det finns behov för 250-600 nya bostäder under år 2016-2040.

Tidigare samråd

2018-04-17 yttrade Trafikverket vid samrådskedet att funktionellt prioriterat vägnät (FPV) är ett planeringsunderlag.

Trafikverket välkomnade kommunens stråktänk som bas till framtidens utveckling så att ny mark för verksamheter planläggs främst i anslutning till huvudstråken i kommunen väg 26 och väg 150. Med denna lokalisering kan kommunen bidra till ett transportsnålt samhälle och öka underlag till kollektivtrafik och andra serviceunderlag.

Trafikverket konstaterade att översiktsplanens utpekanden av områden för bostäder är av övergripande karaktär och efterföljande detaljplanering får vidare hantera frågor om boendemiljö såsom buller, vibrationer och risker samt hållbar tillgänglighet. Det samma gäller föreslagen lokalisering av verksamheter och handel. Trafikverket ansåg positivt på kommunens planer att i Hylte planera för förtätad bebyggelse och prioritera hållbara trafikslag som kollektivtrafik, gång- och cykel. (TRV 2018/29378)

Infrastruktur

I Hylte kommun berörs väg 26 samt Halmstad Nässjö järnväg (HNJ-banan). Områden som är av riksintresse för kommunikationer enligt 3 kap 8§ Miljöbalken skall skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

För Hylte kommun är

- Väg 26 utpekad för såväl Kollektivtrafik, gods och dagliga personresor med bil.

- Väg 150 utpekad för gods och dagliga personresor med bil.

Trafikverkets synpunkter

Transportsnålt samhälle

Trafikverket befarar att kommunens stråktänk som bas till framtidens utveckling med ny mark för verksamheter planläggs främst i anslutning till huvudstråken i kommunen väg 26 och väg 150 kommer att försvagas med önskan att exploatera i landsbygden.

Trafikverket noterar att i planhandlingar står det ”vid en utveckling enligt planförslaget bedöms det totala antalet resor öka med 5 200 (39 procent) till år 2040, varav hälften fångas upp av kollektivtrafik för hela eller större delar av resan, en knapp tredjedel av cykel medan antalet bilresor inte ökar” (s.219). Om kommunen fortsätter att domineras av ”relativt spridd bebyggelsestruktur, med många mindre orter och stor andel boende i glesbygd” kommer bilberoendet ökar och kommunen inte kan nå mål om en minskad klimatpåverkan. Trafikverket anser att kommunen bör planera för bostäder i centrala delar av befintliga tätort med närhet till service, skola, arbetsplatser och kollektivtrafik.

Övrigt

Trafikverket ser fram emot fortsatt deltagande i ärendet.

Kommentar: Synpunkterna noteras. Kommunen anser dock att påståendet ”Om kommunen fortsätter att domineras av ”relativt spridd bebyggelsestruktur, med många mindre orter och stor andel boende i glesbygd” kommer bilberoendet öka och kommunen inte kan nå mål om en minskad klimatpåverkan”, är förenklat och felaktigt. Flertalet av Sveriges kommuner domineras och kommer fortsätta domineras av spridd bebyggelse, samtidigt som ett lågt bebyggelsetryck innebär att bebyggelsestrukturen förändras mycket långsamt. Detta är en verklighet som man inte kan planera bort, vilket inte betyder att planeringen inte kan medverka till minskad klimatpåverkan från transporter, genom till exempel åtgärder som starka kollektivtrafikstråk för längre resor och bra bytespunkter för anslutning av den spridda bebyggelsen.

I översiktsplanen föreslås sammanlagt 470 bostäder, varav cirka 60 utanför kommunens tätorter, inklusive Brännögård, Fröslida och andra mindre orter som ligger i anslutning till kollektivtrafik. Totalt bedöms 90-95 procent av föreslagna bostäder ligga i orter med kollektivtrafik i angivna stråk. För att vara en utpräglad landsbygdskommun är detta en hög nivå.

Det finns anledning att upprepa att kommunen varken tror eller önskar att all bebyggelseutveckling ska ske i tätorterna. Utmaningen är istället att göra prioriteringar och genomföra åtgärder för ett hållbart resande även på landsbygden. För att befintliga och nya bostäder utanför de större stråken ska främja en hållbar transportutveckling avser kommunen (ÖP) att prioritera och verka för ökat cykel- och kollektivtrafikresande genom utveckling av transportsystemet där effektiv kollektiv- och cykeltrafik i stråken, utvecklade bytespunkter mellan olika trafikslag och åtgärder i det lokalt prioriterade vägnätet för ökad framkomlighet och trafiksäkerhet. På sikt bedöms även kollektivtrafiken kunna utvecklas på landsbygden med ny teknik och självkörande fordon.

Svenska kraftnät

Transmissionsnätet i Hylte kommun

I Hylte kommun har Svenska kraftnät tre 400 kV-ledningar (FL12 S1-2, FI12 S3-4 och FL14 S3-4) samt intressen i station Häradsbo. Ledning FL14 S3-4, även kallad Horred-Breared, håller på att nå sin tekniska livslängd och vi jobbar därför i dagsläget med en förnyelse av transmissionsledningen. Den aktuella förnyelsen görs genom att en ny 400 kV luftledning byggs mellan stationerna Horred-Breared. När den nya ledningen är färdigbyggd och tagen i drift, kan den ålderstigna ledningen rivas. Svenska kraftnät har identifierat två bredare utredningskorridorer som möjliga framkomlighetsalternativ. De ca 400 meter breda korridorerna utreds vidare och är föremål för myndighetsdialog med kommun och länsstyrelse. Svenska kraftnät väljer sedan en av korridorerna att arbeta vidare med och inom den tas ett sträckningsförslag fram som vi sedan samråder om med berörda fastighetsägare, närboende och andra intressenter. Efter samrådet kan en slutlig sträckning arbetas fram som vi sedan ansöker om koncession för.

Uppskattad tidplan:

- Myndighetsdialog om utredningskorridorer - November 2018
- Samråd om utbyggnadsförslag - Hösten 2019
- Koncessionsansökan med vald sträckning - 2021
- Koncessionsbeslut Ei - 2023
- Byggstart - 2026
- Drifftagning av ny ledning - 2028
- Rivning av befintlig ledning - 2028

Transmissionsnätet och riksintressefrågan

I dagsläget utreds transmissionsnätets mark- och vattenanspråk för riksintresseanspråk inom totalförsvarets civila del enligt Miljöbalk (1998:808) 3 kap 9 § av MSB. Transmissionsnätets verksamhet med dess tillhörande mark- och vattenanspråk är även ett allmänt intresse enligt Plan- och bygglag (2010:900) 2 kap och Miljöbalk (1998:808) 3 kap 8-9 §§ eftersom elförsörjningen är en grundförutsättning för att samhället ska fungera i fred, kris och krig. Energimyndigheten har utpekat riksintressefrågan som ett priori-

terat arbetsområde under 2019. MSB har utpekat energiförsörjningen som ett prioriterat arbetsområde under 2019. Ytterligare information rörande dessa riksintressefrågor fås av MSB respektive Energimyndigheten. I Nissan återfinns vattenkraftsproduktionsenheter med tillhörande huvudavrinningsområden (sk HARO). Dessa var på samråd under 2018 som förslag till riksintresse- för energiproduktion vattenkraft av Energimyndigheten. Utredningen är pausad och inväntar den kommande nationella planen för moderna miljövillkor som är en nationell plan för att förse alla vattenkraftsverksamheter som producerar vattenkraftsel med moderna miljövillkor. Ytterligare information rörande detta fås av Havs- och vattenmyndigheten.

Planeringsförutsättningar för Hylte kommun

Svenska kraftnät har ledningsrätt för kraftledningarna som är av betydelse för rikets elförsörjning. Ledningsrätten innebär att åtgärder/verksamheter som på något sätt inskränker Svenska kraftnäts verksamhet, inte får vidtas på fastighet som belastas av ledningsrätten. Svenska kraftnät vill påminna om att byggnationer i närheten av transformatorstationer och ledningsstråk kan medföra svårigheter vid eventuella framtida förändringar i transmissionsnätet.

Svenska kraftnät önskar att Hylte kommun tar motvarande hänsyn vid planering av ny bebyggelse invid befintliga och planerade transmissionsnätsledningar som Svenska kraftnät gör vid byggnation av nya ledningar. För att säkerställa att Svenska kraftnäts magnetfältspolicy uppfylls ska ny bebyggelse där människor vistas varaktigt placeras minst 130 meter från en 400 kV-ledning. Detta avstånd är baserat på ett maximerat årsmedelströmvärde och är att anse som en rekommendation till beslutande myndighet. Vi vill förtydliga att de avstånd vi angett på 130 meter gäller då det är en ledning. För avstånd utifrån en lednings faktiska årsmedelströmvärde krävs en magnetfältberäkning. Svenska kraftnät utför beräkningar för sina egna ledningar utifrån magnetfältspolicyn, det vill säga 0,4 mikrotelsa.

Ur ett elsäkerhetsperspektiv regleras avståndet mellan kraftledningar och olika verksamheter i Elsäkerhetsverkets föreskrifter ELSÄK-FS 2008:1 med ändring EL- SÄK-FS 2010:1. Invid en kraftledning sker en elektrostatisk uppladdning av föremål och personer som uppehåller sig i luftledningens närhet. Därför rekommenderar Svenska kraftnät att alla metalliska byggnadsdelar som är exponerade för kraftledningens elektromagnetiska fält ska skyddsjordas inom ett område av 20 meter från kraftledningens närmaste spänningssatta del.

Svenska kraftnät ser att distributions- och transmissionsnätet är en lika självklar del i en översiktsplan som annan infrastruktur, exempelvis vägar och vatten. Elnätets behov är en mellankommunal fråga, en beredskapsfråga, en säkerhetsfråga och berör de statliga intressena då transmissionsnätets mark- och

vattenanspråk är ett allmänt intresse inom både el-distribution och för totalförsvaret. Transmissionsnätet är vidare en förutsättning för den svenska och internationella energiomställningen samt en viktig del i samhällets hållbarhetsarbete.

Vi anser att det är kommunens ansvar att inom sitt mandat och rådighet söka säkerställa elsystemets behov, då det är en grundförutsättning för ett fungerande samhälle i såväl fred, kris som krig. Det ligger bland annat inom ansvarsområdet för beredskapsplanering, rusta samhället inför förutspådda klimatpåverkningar samt inom ramen för den lagreglerade kommunala energiplaneringen att säkerställa en god planering avseende elförsörjning om en grundläggande samhällsfunktionalitet och elberedskap ska säkerställas.

Det är mycket riktigt så, att det inte föreligger några transmissionsnätanläggningar i Hylte kommun som är klassade som riksintressen. Det finns dock transmissionsnätanläggningar som klassas som riksintressen i Örebro, Östergötland och Södermanlands län. Vidare har Länsstyrelsen Stockholm gjort bedömningen att transmissionsnätets anläggningar är av sådan vikt att de ber kommunerna att hantera dem som vore de riksintressen.

Svenska kraftnät efterfrågar en belysning av totalförsvarets- och beredskapens elbehov. Oaktat om det föreligger ett riksintresse för totalförsvaret eller ej, ser vi att totalförsvarets behov bör ingå i den kommunala översiktsplaneringen.

I och med en förändring i Ellagens nomenklatura kallar vi numera stamnätet för el för transmissionsnätet.

Svenska kraftnät ser mycket positivt på att föreliggande förslag till översiktsplan nämner energiförsörjning och beredskap för risk och sårbarhet. Vi välkomnar dialog rörande elsystemets behov och utmaningar kopplade till den kommunala planeringen. En god överblick över hur kommunala framtidsplaner samstämmer med effekttillgång lokalt, regionalt och nationellt samt distributions- och transmissionsnätets planer, behov och utmaningar är en grundförutsättning för att kunna säkerställa att önskad bostadsbyggnation, regional tillväxt, industrietableringar mm kan genomföras. Föreliggande plan innehåller en omfattande text rörande beredskap för risk och sårbarhet. Vi ser att information rörande elberedskap och beredskap vid potentiella dammbrott med fördel skulle passa in här. Beredskapsarbetet ska enligt överenskommelsen om kommunernas krisberedskap innehålla: risk- och sårbarhetsanalys, planering, geografiskt områdesansvar, utbildning och övning och rapportering. Med detta i åtanke vore det lämpligt om översiktsplanen reflekterade detta och analyserade risker för elförsörjningen, ge förslag på åtgärder för att förebygga risker, och planera för hur kommunen ska agera om krisen uppstår. Förslaget om att i framtiden identifiera samhällsviktig verksamhet och bedöma hur denna påverkas av

översvämning och/eller ras och skred är något vi välkomnar och gärna utgör remissinstans för.

Svenska kraftnät ser ett ambitiöst förslag till ny översiktsplan, men ser inte att Hylte kommun inkommer till elsystemets behov, utmaningar, möjligheter och risker i sina framtidsplaner och riskbedömningar. Elen behövs för mer än uppvärmning och Sveriges kommuner behöver planera för mer än energieffektivisering. Vi ser ett behov av att kommunen får en ökad förståelse för elsystemet och en överblick över elens transportvägar och hur elnätet är uppbyggt. Lika viktigt som att söka säkerställa eltillgången lokalt i händelse av kris och krig, är det att ha en förståelse för att lokalt producerad el levereras ut på ett nationellt och internationellt nät och att kommunerna är beroende av energiproduktionskällor utanför deras gränser. För att elen ska nå fram till, exempelvis Hylte kommuns sågverk, behövs ett korrekt dimensionerat elnät med transmissions- och distributionsanläggningar. Då Hylte kommun är lokaliserad i elområde 4 är man geografiskt belägen i ett utpekade effektbristområde. I talet med nedstängningen av kärnkraften i södra Sverige ökar beroendet av import och framförallt beroendet av vattenkraften från älvarna i norr, risken för effektbrist i södra Sverige kvarstår således även i framtiden. Vi ser att elsystemets behov och utmaningar bör integreras i föreliggande plan om Hylte kommuns utpekade mål om ett starkt och innovativt näringsliv, en hållbar utveckling, en energiförsörjning i balans, en funktionell infrastruktur- och planering av mellan-kommunala frågor ska kunna ske.

Svenska kraftnät vill upplysa Hylte kommun om att vi önskar samrådas med när verksamhet planeras inom 250 meter från våra anläggningar och att vi utgår från 0,4 mikrotlesa vid nyanläggande av ledning vid bostäder.

I föreliggande plan återfinns förslag på kollektivtrafikomläggning och kollektivsatsning. Dessa är delvis i våra anläggningars närhet, varför vi utgör samrådspart rörande exempelvis placering av busshållplatser, anläggande av belysning, staket mm.

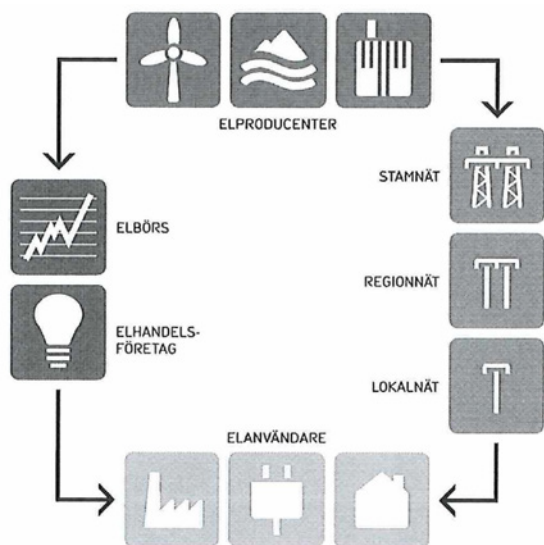
Allmän information om elsystemet

Elöverföring och myndighetsansvar

Svenska kraftnät är den myndighet som ansvarar för att kraftöverföringssystemet är säkert, miljöanpassat och kostnadseffektivt. Det uppnår vi genom att övervaka elsystemet dygnet runt, underhålla och reinvestera transmissionsnätet och genom att bygga nya kraftledningar för att möta framtidens elbehov. Transmissionsnätets kraftledningar transporterar el från produktionsanläggningar till distributionsnät som för elen vidare till elanvändarna.

I varje ögonblick måste det vara balans mellan den el som produceras och den el som förbrukas i elsystemet. Rubbas denna balans riskerar vi stora störningar i elnätet med allvarliga konsekvenser som följd. Därför arbetar Svenska kraftnät dygnet runt i våra kontroll-

rum, där vi övervakar att det alltid produceras lika mycket el som det förbrukas.

Els väg - aktörerna på elmarknaden. Transmissionsnätet kallades tidigare för stamnät.

Svenska kraftnät är Sveriges elberedskapsmyndighet. Det innebär att vi arbetar för att elförsörjningen ska ha beredskap för extrema händelser som kan innebära svåra påfrestningar på samhället. Det kan till exempel vara stora stormar och bränder, dammhaverier och terrorhandlingar. Vi ser till att beredskapshöjande åtgärder genomförs, att det finns utbildad personal och att det finns resurser för reparationsarbeten och kommunikationsutrustning. Svenska kraftnät har också i uppdrag att främja dammsäkerheten i landet. Det gör vi bland annat genom att vägleda länsstyrelserna i dammsäkerhetsfrågor. Det är länsstyrelserna som ansvarar för tillsynen av dammars säkerhet, och vi ger dem råd och stöd i det arbetet. Vi samordnar, följer upp och utvärderar tillsynen. Vi deltar också i arbetet med att utveckla och öva beredskapen för dammhaveri i de stora kraftverksälvarna.

Kortfattad framtidsutblick

Det svenska kraftsystemet står inför stora förändringar fram mot år 2040. Den energiöverenskommelse som träffats i Sverige innebär en fortsatt omställning till förnybar energi och i takt med denna omställning växer ett helt nytt kraftsystem fram. Det som på ytan kan se ut som att ett produktionsslag ersätts av ett annat få betydligt djupare följder när det ses ur kraftsystemets perspektiv. Det kommer därför att krävas omfattande åtgärder inom många områden för att leveranssäkerheten ska kunna upprätthållas så att alla kan få den el de förväntar sig.

Rättigheter, skyldigheter och behov

Svenska kraftnät har ledningsrätt för kraftledningarna som är av betydelse för rikets elförsörjning. Ledningsrätten innebär att åtgärd/verksamhet som på något sätt inskränker Svenska kraftnäts verksamhet, inte får vidtas på fastighet som belastas av ledningsrätt. Led-

ningsgatan utgörs av en skogsgata med tillhörande sidoområde, bredden på detta område varierar, men är i snitt ca 68 meter.

Alla kraftledningar som drivs och förvaltas av Svenska kraftnät har underjordiska installationer. Vid alla typer av markarbete inom en kraftledningsgata rådföras Svenska kraftnät om direktiv innan markarbete påbörjas. Samråd hålls med Svenska kraftnät när åtgärder planeras inom 250 meter från transmissionsnätetsledningar och stationer. Mer information om hur samråd med Svenska kraftnät går till finns på vår webbplats: <http://www.svk.se/aktorsportalen/samhallsplanering>

Ur ett elsäkerhetsperspektiv regleras avståndet mellan kraftledningar och olika verksamheter i Elsäkerhetsverkets föreskrifter ELSÄK-FS 2008:1. Föreskrifterna reglerar bland annat byggnation och vissa typer av verksamheter på upp till 100 meters avstånd från kraftledningar. Exempel på detta är verksamhet med brandfarliga och explosiva varor, upplag, parkeringsplatser, busshållplatser, GC-vägar med mera. Föreskrifterna återfinns på Elsäkerhetsverkets webbplats, <http://www.elsakerhetsverket.se>

Vi vill informera om att etablering av storskalig elintensiv verksamhet ställer krav på elnätetsstrukturen i regionen. Det elnät som behövs för att tillgodose behovet av el tas ofta för givet. I många områden i Sverige utnyttjas transmissionsnätet redan idag fullt ut stora delar av året. Därför kan det behövas investeringar för att möjliggöra ytterligare uttag av el från transmissionsnätet. Ledtiderna för att få till stånd nya kraftledningar är cirka tio år, beroende på bland annat tillståndsprocesser kan det ta upp till femton år innan en ny transmissionsnätetsledning är i drift. Detta behöver beaktas i samhällsplaneringen i allmänhet och vid planering av särskilt elintensiv verksamhet i synnerhet. Det är därför viktigt att tidig kontakt tas med Svenska kraftnät.

Byggnationer i närheten av transformatorstationer och ledningsstråk kan medföra svårigheter vid framtida förändringar i transmissionsnätet vilket kan få konsekvenser för kommunal och regional elförsörjning. All utbyggnad av elproduktion kräver anslutningsnät. Vid större produktionsetableringar krävs ofta förstärkningar av såväl distributions- som transmissionsnät. All produktionsutbyggnad medför därmed utbyggnad av infrastrukturen för el. Detta bör beaktas vid planering av utbyggnad av elproduktion.

Transmissionsnätet och kommunal översiktsplanering

Öka förståelsen och synliggör elsystemets behov och nytta

För att säkerställa att den kommunala översiktsplaneringen hanterar elförsörjningsfrågan på ett tillfredsställande sätt, krävs det att transmissions-, likväl som distributionsnätens, roll förstås, synliggörs i den mån det är lämpligt, samt att dessa anläggningar tydligt

särskiljs från varandra. Transmissionsnätet arbetar med elöverföring via 400 och 220 kV-ledningar inom landet och mellan Sverige och andra länder, i paritet med Trafikverkets Europavägar, medan distributionsnäten arbetar med regional eldistribution på lägre spänningsnivåer.

För att säkerställa kommuners och regioners eltillgång till exempelvis kommande bostadsområden, industrier eller infrastrukturprojekt, krävs en förståelse, tidig kontakt och planering för kommande effektbehov på kommunal, regional och nationell nivå. En av de viktigaste insikterna är att transmissionsnätansläggningar tar mellan tio-femton år att planera, söka tillstånd för och anlägga, samt att kostnaderna för dessa är stora. Svenska kraftnät har tagit fram information om vad man ska tänka på och en vägledning för hur man kontaktar oss när man planerar verksamheter som kan komma att påverka transmissionsnätet: https://www.svk.se/aktorsportalen/samhallsplanering/ansok-om-anpassning-av-stamnatsanlaggning/https://www.svk.se/siteassets/aktorsportalen/samhallsplanering/vagledning-for-verksamhet-vid-stamnatsanlaggning_2018_digital-version_fi....pdf

Det är av stor vikt för Sveriges samtliga län, och de kommuner där det finns transmissionsnätansläggningar, att komma ihåg att anläggningarna är av central betydelse både för den regionala och för den nationella elförsörjningen. Transmissionsnätet möjliggör också elhandel med Sveriges grannländer. De befintliga anläggningarna är således också viktiga ur ett europeiskt perspektiv. Eftersom samhället går mot en ökad elektrifiering och energianvändning bör utgångspunkten i planeringsarbetet vara att det kan komma att uppstå behov av fler transmissionsnätansläggningar, inte färre. En generell trend Svenska kraftnät ser på flera ställen runt om i landet är att ett fåtal elintensiva industrietableringar tar stort kapacitetsutrymme, vilket gör att utrymmet för den ”normala” organiska lasttillväxten reduceras. En ökad samverkan mellan kommunerna och de lokala elnätbolagen är därför viktig för att arbeta fram långsiktiga prognosunderlag för framtida elbehov.

Krisberedskap och säkerhet

Regeringen har formulerat följande nationella säkerhetsmål:

- att värna befolkningens liv och hälsa
- att värna samhällets funktionalitet och
- att värna vår förmåga att upprätthålla våra grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet samt mänskliga fri- och rättigheter.

Elförsörjningen är ett prioriterat område för totalförsvaret, vilket medför att såväl transmissionsnät som distributionsnät utgör essentiella delar av totalförsvaret. Svenska kraftnäts beredskapsarbete riktar sig till att bidra till Forsvarsmaktens förmåga, men även till att säkerställa elförsörjningen i det civila sam-

hället. Svenska kraftnät är delaktiga i arbetet för att stärka krisberedskapen inom samverkansområdet teknisk infrastruktur. Som elberedskapsmyndighet arbetar Svenska kraftnät med att tillgodose elförsörjningen i landet vid höjd beredskap, vilket regleras i lagen (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap. Kompletterande bestämmelser ges i förordning (1997:294) om elberedskap och i föreskrifter utfärdade av Svenska Kraftnät. Mer information rörande Totalförsvarets civila del återfinns på Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps hemsida, www.msh.se

Strålning och nedgrävning

Begreppet ”strålning” är något vi ofta ser i översiktsplanesammanhang, vi vill därför passa på att upplysa om att detta begrepp inte brukar användas i samband med de låga frekvenser som finns i kraftledningar eftersom fotonenergin är så svag att fälten helt saknar de egenskaper man förknippar med ordet stålning. I dessa sammanhang används istället begreppet elektriska- och magnetiska fält. Begreppet strålning används oftast när fotonenergin är så hög att det resulterar i ett synligt ljus. Exempel på detta är gamma- och röntgenstrålning.

Vidare uttrycks det ibland en önskan om att ”gräva ner” transmissionsnätledningar, Svenska kraftnät önskar därför informera om att växelströmsledningar inom transmissionsnätet för el inte är, utom undantagsvis, lämpliga att anlägga som markkabel. På grund av reaktiv effekt vid markförläggning kan stora delar av den el som matas in inte användas redan efter korta sträckor. Utöver de tekniska begränsningarna för överföringskapacitet och kompensationsbehov är markförlagda kablar också betydligt sämre än luftledningar för driftsäkerheten. Att upprätthålla hög driftsäkerhet i det nationella elsystemet är en viktig del av Svenska kraftnäts regeringsuppdrag. Ju fler komponenter som byggs in i ett elnät, desto fler potentiella felkällor finns det. Med markförlagda kablar följer, förutom kompenseringsstationerna, en skarv per 700 meter. Varje skarv och varje station som byggs blir en ny potentiell felkälla i transmissionsnätet, vilket försämrar driftsäkerheten. Utöver detta tar markförlagda kablar betydligt längre tid att felsöka och reparera än luftledningar. Vid ett större fel kan en luftledning vara reparerad inom några timmar, medan det kan ta veckor (730 timmar enligt europeisk statistik) att återställa en markkabel till funktionellt skick. Kablarnas större benägenhet till att gå sönder, tillsammans med den längre reparationstiden, gör att de jämfört med luftledningar är ett betydligt sämre alternativ ur driftsäkerhetssynpunkt.

Vindkraftsbyggnation

Vid planering av vindkraft är följande viktigt att ta i beaktande: Ett visst säkerhetsavstånd mellan vindkraftverk och våra anläggningar ska hållas. Avståndet får inte vara sådant att ett vindkraftverk skulle kunna falla över en kraftledning vid ett haveri. Avstånden behöver även vara tillräckliga för säker flygbesiktning

samt tillräckliga mellan kraftledningens jordpunkter och jordpunkter i vindkraftsanläggningens uppsamlingsnät.

För att upprätthålla en god flygsäkerhet vid besiktningar rekommenderar Transportstyrelsen att vindkraftverk och master med stag med en totalhöjd lägre än 50 meter placeras minst 100 meter från kraftledning. Vindkraftverk och master med stag med en totalhöjd över 50 meter bör placeras minst 200 meter från kraftledning. Avståndet beräknas med utgångspunkt från kraftverksrotorns periferi till kraftledningens närmaste faslina/del. För verk med en rotordiameter på 100 meter eller mer bör avståndet mellan torn och ledning vara större än 250 meter.

Svenska kraftnäts generella rekommendation är att ytterkanten på vindkraftverkets fundament eller motsvarande ska vara minst 10 meter från vår markkabel. Hänsyn bör dock tas till den aktuella platsens förutsättningar gällande bland annat entreprenadarbeten vid uppförande av vindkraftverken. Svenska kraftnät vill påpeka att vindkraftverk bör placeras på ett sådant avstånd från vår markkabel att turbinhuset inte kan träffa kabeln om hela verket skulle falla. Vidare behöver de kablar och kabelförband som kommer att anslutas till verken placeras på behörigt avstånd, som minst 10 meter, från vår markkabel. För frågor gällande anslutning av vindkraft till transmissionsnätet har Svenska kraftnät tagit fram ett vägledande dokument som finns att hämta på vår webb-plats. Svenska kraftnät rekommenderar därför kommuner att lägga till detta till vindkraftsplaners riktlinjer. Svenska kraftnät vill även framhålla vikten av att kommuner planerar för den mark som kan komma att behövas för nya kraftledningar vid upprättande av vindkraftsutbyggnad.

Förändring av elnätsstruktur och anmälningsplikt

Förändringar av elnätsstrukturen i regionen kan vara anmälningspliktigt enligt elberedskapslagen. Svenska kraftnäts elberedskapsföreskrift (SvKFS 2013:2) anger såväl vilka anläggningar som vilka typer av förändringar som omfattas av anmälningskyldigheten. Den planerade förändringen ska i ett så tidigt skede som möjligt anmälas till Svenska kraftnät för att Svenska kraftnät i egenskap av elberedskapsmyndighet ska kunna vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa en robust elförsörjning i Sverige. Föreskrifter och blankett för anmälan om förändring i elförsörjningen finns att hämta på Svenska kraftnäts webbplats, <https://www.svk.se/aktorsportalen/elberedskap/anmala-forandringstornning/>. Här finns även ett förtydligande dokument i form av "Frågor och svar om Elberedskapsföreskriften". Ytterligare information om lagar, föreskrifter, förordningar och vägledning kopplade till för elberedskapsverksamheten återfinns på vår webbplats, <https://www.svk.se/aktorsportalen/elberedskap/regelverk/>

Specifikt för transmissionsnätet och elförsörjningen av Sveriges län gäller följande:

- Svenska kraftnät vill fästa Länsstyrelsens uppmärksamhet vid att stora elintensiva industri- eller infrastrukturetableringar alltid måste föregås av noggrann planering och samverkan med områdets berörda elnätägare.
- Det är distributionnätägaren som gör en initial bedömning av om verksamheten är så pass stor och elintensiv att det krävs förstärkningar på transmissionsnätets nivå. Efter denna initiala bedömning har distributionnätägaren och Svenska kraftnät en dialog om hur det önskade uttaget ska tillgodoses på det mest effektiva sättet.
- Normalt behöver Svenska kraftnät alltid involveras vid etablering av verksamheter som förbrukar mer än 100 MW.
- Framförhållningen när det gäller nya elintensiva industrietableringar måste vara mycket god eftersom det tar lång tid att få tillstånd att bygga nya högspänningsanläggningar.

Svenska kraftnät önskar att all planering och lovgivning i närheten av våra anläggningar samt åtgärder som kan påverka våra intressen eller ansvarsområden samråds med oss. Vi vill informera om att våra stationer kan låta, varför planläggning och lovgivning i våra stationers närhet behöver ta detta i beaktande. Vi välkomnar dialog och önskar att Länsstyrelsen och kommunerna i Hallands län kontaktar oss om ni har några frågor. Mer information om vad man tar i beaktande och hur samråd går till finns här: <https://www.svk.se/aktorsportalen/samhallsplanering/>

Svenska kraftnät vill passa på att informera om att våra anläggningsobjekt finns att hämta via Geodataportalen (www.geodata.se) som WMS eller som en shapefil. Informationen innehåller den geografiska positionen för Svenska kraftnäts ledningar, stolpar, stationer och stationsområden. Utöver den geografiska positionen finns uppgifter om förläggningssätt (luftledning, kabel etc.) och spänningsnivå för våra ledningar. Vid produktion av kartor där Svenska kraftnäts geografiska anläggningsinformation används ska följande copyrighttext framgå: "© Affärsverket Svenska kraftnät".

För övergripande information rörande Svenska kraftnäts framtida planer för transmissionsnätet för el hänvisar vi till Systemutvecklingsplan 2018 - 2027. Detta dokument finns publicerat på vår webbplats, www.svk.se

Kommentar: Hylte kommun kan konstatera att mycket av ovan framförda synpunkter tycks vara av generell karaktär som inte relaterar direkt till föreliggande utställningsförslag. Exempelvis har synpunkter som avstånds- och samrådsrekommendationer, synliggörande av transmissions- respektive distributionsnät, användning av begreppet strålning etc, redan tillgodosetts i förslaget. Vi ser gärna att information av vikt i första hand framförs vid samrådet så att den kan arbetas in i ett tidigt skede, och att den inte upprepas vid

utställningen i de fall förslaget redan tagit hänsyn till informationen på ett tillfredsställande sätt.

Tyvärr är det därmed otydligt vad som ska uppfattas som allmän information och vad som är synpunkter på utställningsförslaget i yttrandet. Vi uppfattar att det handlar om följande synpunkter och information som kan föranleda ändringar:

Ny transmissionsledning

Förslaget tar hänsyn till pågående planering av ny transmissionsledning genom att i karta på sid 130 ange ett utredningsområde för de två korridorerna som utreds. Innan översiktsplanen antas bör korridorvalet vara klart och utbyggnadsförslaget ute på samråd, varvid utredningsområdet ev behöver justeras.

Pågående utredningar om riksintressen

Förslaget föreslås kompletteras med information om pågående utredning om riksintresse för energiproduktion avseende vattenkraft, och om kommande utredning om riksintresse för energidistribution avseende transmissionsnätet.

Hänsyn till transmissionsledningar

Genom att synliggöra transmissionsnätet i ÖP samt ange riktlinjer för dessa tas vederbörlig hänsyn i förslaget.

Avstånd till 400 kV-ledning

Angivet avstånd mellan ny bebyggelse där människor vistas varaktigt och en 400 kV-ledning föreslås justeras till 130 m på sid 129, sid 171 och sid 248. Se även Strålsäkerhetsmyndighetens yttrande nedan.

Totalförsvarets och beredskapens elbehov

Svenska kraftnät efterfrågar en belysning av totalförsvarets- och beredskapens elbehov. Översiktsplanen föreslås kompletteras med information om elberedskap.

Begrepp

Benämningen av elnäten i översiktsplanen anpassas till förändringar av begrepps användningen i Ellagen (transmissionsnät istället för stamnät etc), i text på sid 129-131, i riktlinje Bedömningszon kraftledning på sid 248 och i karta på sid 130 (utredningsområden transmissionsnät).

Information om beredskap vid potentiella dammbrott

Information rörande beredskap vid potentiella dammbrott efterlyses i kapitel 8.3 Tekniska olycksrisker. Efter utställningen har dialog först med länsstyrelsen om ev behov av komplettering av handlingen i detta avseende, se länsstyrelsens yttrande/Risk och sårbarhet.

Elsystemets behov

6.3 Teknisk försörjning föreslås kompletteras på sid 129-131 med ett resonemang om elsystemets behov och utmaningar.

Samråd inom 250 meter från anläggning

Upplysning om samråd inom 250 meter från Svenska kraftnäts anläggningar finns redan i riktlinje Bedömningszon kraftledning på sid 248, i enlighet med Svenska kraftnäts synpunkt i samrådet.

Synliggörande av transmissions- och distributionsnät

Transmissions- respektive distributionsnät synliggörs i förslaget i text och karta på sid 129-131. Till dessa har också kopplats en riktlinje Bedömningszon kraftledning, se sid 248 och Karta 3B - Hänsyn

Vindkraft

Avstånd mellan vindkraftverk och kraftledning för verk med olika höjd och annan detaljerad information, anges inte specifikt i översiktsplanen, då alla åtgärder inom högsta rekommenderade avstånd 250 meter ska samrådas med Svenska kraftverk, vilket anges i riktlinje Bedömningszon kraftledning på sid 248. Vid prövning av tillståndspliktiga anläggningar hanteras ovanstående frågor i tillståndprocessen. Kommunen "planerar" således inte vindkraftsutbyggnaden, utan anger i översiktsplanen områden där kommunen inte förväntas lägga veto mot en sådan utbyggnad.

Etablering av elintensiv verksamhet

Riktlinje Bedömningszon kraftledning på sid 248 kompletteras med en skrivning om att Svenska kraftnät normalt behöver involveras vid etablering av verksamheter som förbrukar mer än 100 MW.

Övrig information noteras.

Lantmäteriet

Vid genomgång av planförslagets samrådshandlingar (daterade 2018-12-18) har följande noterats: Lantmäteriet har tagit del av samrådshandlingarna och har inga synpunkter.

Kommentar: Noteras.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB

MSB har tagit del av förslaget till översiktsplan för Hylte kommun. Myndigheten har inga synpunkter på förslaget.

Kommentar: Noteras.

Jordbruksverket

Jordbruksverket har inga synpunkter på förslaget.

Kommentar: Noteras.

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen yttrar sig endast i frågor som rör myndighetens ansvarsområde som sektorsmyndighet för skog och skogsbruk.

Förslaget till översiktsplan tar på ett bra sätt upp frågorna som rör skogsbruk och skogliga naturvärden. Vi vill dock uppmärksamma er på att nya områden kontinuerligt skyddas som biotopskyddsområden och

naturvårdsavtal samt utpekade som nyckelbiotoper och objekt med naturvärden. Kartorna i planen ger därför bara en ögonblicksbild. Aktuella uppgifter om miljövärden i skogen, t.ex. nyckelbiotoper och skyddade skogsområden finns på www.skogsstyrelsen.se/skogensparlor.

Skogsstyrelsen skrivs alltid med inledande versal, dvs Skogsstyrelsen.

Kommentar: Samtliga kartor föreslås kompletteras med en text om att kartan är en nulägesbild då allmänna intressen uppdateras kontinuerligt.

Havs- och vattenmyndigheten

Havs- och vattenmyndigheten avstår från att yttra sig över förslaget till kommuntäckande översiktsplan för Hylte kommun.

Kommentar: Noteras.

Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM Information om ny lagstiftning som berör området radon:

Den 1 juni 2018 trädde den nya strålskyddslagen (SFS2018:396) i kraft. Det har medfört förändringar i regleringen av radonhalter i inomhusluft i bostäder, lokaler och på arbetsplatser. Införandet av den nya strålskyddslagen har medfört att Folkhälsomyndighetens riktvärde för radon i inomhusluft inte längre är aktuellt. Istället bör man vid befintlig bebyggelse utgå ifrån referensnivå som anges i Strålskyddsförordningen (SFMFS2018:506). Länk till lagtexter: <https://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/regler/lagar-och-forordning/>

Kommentar: Förslaget kompletteras med information om ny lagstiftning och förordning i referenslistan och vid behov i text på sid 173-174.

Synpunkter på utställningsförslag

Radon: SSM vill påpeka att man alltid bör ta hänsyn till risker med radon vid nybyggnation (radonskyddat/radonsäkert utförande), och inte bara under vissa förutsättningar. Radonproblem är i allmänhet lätta att åtgärda genom att täta byggnadskonstruktioner mot mark.

Miljömålet Säker Strålmiljö: SSM ser positivt på att miljömålet "säker strålmiljö" tas upp, bland annat genom att skyddsavstånd till kraftledningar införs och radonrisker uppmärksammas. SSM håller dock inte med om att beaktande av detta skulle ha en marginell påverkan på miljömålsuppfyllelse. När det gäller joniserande strålning anses radon utgöra en ansenlig del av befolkningens exponering. SSM skulle gärna se att miljömålet "säker strålmiljö" inte bara tas upp i löpande text, utan även tas med i "planeringsinriktning". SSM vill även påpeka att "Säker strålmiljö" också omfattar UV-strålning vilket inte omnämns alls i utställningsförslaget.

Elektromagnetiska fält (EMF): SSM vill påpeka att det felaktigt står att referensvärdet för EMF är 0,2 μ T. SSM:s referensvärden anges i SSMFS2008:18. Olika frekvenser och fältstorheter har olika referensvärden, för 50 Hz magnetfält är referensvärdesnivån 100 μ T. Utöver referensvärden ska miljöbalken beaktas då olika alternativ jämförs och eventuellt behov av exponeringsbegränsande åtgärder utreds. Folkhälsomyndigheten är tillsynsvägledande när det gäller miljöbalken eftersom det i det här fallet avser miljöfarlig verksamhet som inte omfattas av tillståndsplikt enligt strålskyddslagen. Det finns inte något vetenskapligt stöd för att de symtom och besvär som elöverkänsliga anger skulle vara kopplade till EMF på de exponeringsnivåer som vanligtvis förekommer i samhället.

Ultraviolett (UV)-strålning: SSM ser positivt på att kommuner uppmanas att skapa miljöer där människor kan söka skugga i samband med värmeböljor, det är positivt då det utöver skydd mot övertemperatur även ger skydd mot UV-strålning. Samtliga cancerformer som har koppling till UV-strålning ökar i Sverige, och exponering i barndomen anses spela en särskild roll. Det är därför viktigt att skapa miljöer med variationer i områden med sol och skugga inte minst vid planeringen av barns utemiljöer kring skola och förskola.

Kommentar: Texten i riktlinje G7/Radon på sid 245 ändras så att det framgår att man alltid ska ta hänsyn till radonriskerna vid nybyggnation. En hänvisning till strålskyddsförordningen läggs också till.

Bedömningen av miljömål Säker strålmiljö på sid 217 ses över med hänsyn till strålsäkerhetsmyndighetens synpunkt om påverkan på måluppfyllelse. Vidare kompletteras Övergripande planeringsinriktning på sid 174 med att en säker strålmiljö ska eftersträvas. Ultraviolett strålning nämns redan under miljömålet "säker strålmiljö" på sid 168.

Av texten på sid 131 framgår att det minsta påverkansavstånd som rekommenderas i översiktsplanen är 0,2 μ T, men att det inte finns ett linjärt samband mellan magnetfält och avstånd. Detta minsta rekommenderade påverkansavstånd motsvarar ungefär de 130 meter som Svenska kraftnät använder som minsta avstånd från en 400 kV-ledning för bebyggelse där människor vistas varaktigt, se bl.a. Svenska kraftnäts yttrande ovan, under Planeringsförutsättningar för Hylte kommun. Upp till 0,2 μ T i årsmedelvärde är också enligt Svenska kraftnät att betrakta som normalt för boendemiljö (SVK m.fl 2015, Elnät i fysisk planering). Texten på sid 129-131 föreslås dock ändå ses över i relation till den nya strålskyddsförordningen samt förtydligande av begreppen. Se även Svenska kraftnät ovan, kommentar om avstånd till 400 kV-ledning.

Sveriges geologiska undersökning

SGU har konstaterat att det saknas grus- och berginventeringen som länsstyrelsen och SGU gjorde för 25 år sedan i referenslistan. (Länsstyrelsen i Hallands län.

Miljövårdsenheten 1994 :23. Inventering av naturgrus och krossberg i Hallans län. Mats Engdahl (SGU), Lennart Samuelsson (SGU), Inger Lundqvist (SGU) och Staffan Bengtsson, länsstyrelsen) .

SGU har valt att inte granska ärendet ur grundvattenperspektiv.

Kommentar: Referenslistan kompletteras med nämnd inventering.

Statens geotekniska institut (SGI)

SGLs yttrande avser geotekniska säkerhetsfrågor såsom ras, skred och erosion. Grundläggnings- och miljötekniska frågor, exempelvis hantering av radon, ingår således inte.

SGI lämnade ett yttrande på samrådshandlingen daterat 2018-04-06, dnr som ovan. En synpunkt var om den svårtolkade Karta 3B - Hänsyn. Kartan är fortfarande svårtolkad då den innehåller överlappande information i dålig upplösning. Kommunen anger i samrådsredogörelsen att man planerar en kartvisningstjänst för översiktsplanens kartor. SGI instämmer i det då det annars blir svårt att tillämpa hänsynskartan i kommunens fortsatta arbete med planering och byggande.

SGI har i övrigt inga fler synpunkter, de geotekniska säkerhetsfrågorna är beskrivna på ett tillfredsställande sätt för en översiktsplan.

Kommentar: Synpunkterna noteras. Framtagande av en karttjänst är prioriterad för användningen av översiktsplanen.

Post- och telestyrelsen

PTS har inga ytterligare synpunkter i detta ärende utöver de som skickades in i april 2018 och finns redovisade i samrådsredogörelsen.

Kommentar: Noteras.

Polismyndigheten, LPO Fbg/Hylte

Polismyndigheten har tagit del av förslag till översiktsplan och har inga synpunkter till förslaget.

Kommentar: Noteras.

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Länsstyrelsen avstår från att lämna synpunkter på översiktsplanen.

Kommentar: Noteras.

Länsstyrelsen i Kronobergs län

Länsstyrelsen i Kronobergs län har beretts möjligheten att lämna synpunkter på den nu ställda översiktsplanen för Hylte kommun. Vi avstår från att lämna yttrande.

Kommentar: Noteras.

5. Regionala organ

Information om utställningen har skickats till Region Halland, Hallandstrafiken, Kulturmiljö Halland, Hyltenämnden, Region Jönköping och Region Kronoberg, Fyra yttranden har kommit in, vilka redovisas nedan.

Region Halland

Inledning

Region Halland har tagit del av utställningsversionen av Hylte kommuns översiktsplan. Region Hallands yttrande har tagits fram tillsammans med Hallandsstrafiken. Region Halland ser det som positivt att Hylte arbetar fram en ny översiktsplan då nu gällande översiktsplan är från 2003. Översiktsplanen ska redogöra för hur kommunen ser ut och hur den ska utvecklas fram till 2040. Den kommunala översiktsplaneringen är en viktig del i att utveckla Halland till en mer attraktiv, inkluderande och konkurrenskraftig region vilket är målen för tillväxtstrategin i Halland.

Region Halland har en central roll utifrån det regionala utvecklingsuppdraget samt hälso- och sjukvårdsuppdraget. För att utvecklingen av kommunen ska få goda förutsättningar så är samverkan och samplanering centralt. Det är viktigt att regionen och kommunen har en gemensam bild av förutsättningarna för den fortsatta utvecklingen av Hylte i de områden som Region Halland ansvarar för.

Region Halland kan utifrån samrådsredogörelsen konstatera att Hylte kommun har tagit del av flera av de synpunkter som Region Halland lämnade i samråds-skedet. Region Halland konstaterar till exempel att området digitalisering har fått mer utrymme i översiktsplanen vilket är positivt. Utbyggnaden av fiber möjliggör tillgång till service och att kunna arbeta och verka på distans.

Region Halland ser behovet av och möjlighet till samplanering för att med gemensam syn kunna stärka både Hyltes och regionens utveckling och tillväxt. Detta skulle också tydliggöra hur andra aktörer kan möta upp i arbetet med utvecklingen av kommunen. Översiktsplanen pekar ut kommunens inriktning i flera sakfrågor som tillsammans skapar en helhet. Region Halland ser fram emot ett vidare arbete tillsammans med Hylte kommun enskilt men även i de forum där både Region Halland och Hylte kommun verkar då genomförandet på flera områden behöver ske tillsammans kommun och region.

Kommentar: Synpunkten noteras och Hylte kommun håller med om behovet av samsyn, samverkan och samplanering för att utveckla Halland och Hylte kommun i en mer attraktiv, inkluderande och konkurrenskraftig riktning.

Synpunkter på utställningsförslaget

Avsnittet ”En tydlig utvecklingsstruktur”

I yttrandet i översiktsplanens samrådsskede så poängterade Region Halland att inriktningen i strukturen är god då stråken ska samordna kollektivtrafik och infrastruktur med befintliga och nya planerade bostäder. Att förstärka den befintliga bebyggelsen, planera för tätare bebyggelse och samla ny bebyggelse i stråken gör att befintlig infrastruktur och kollektivtrafik kan användas på ett mer effektivt sätt.

Region Halland konstaterar fortsatt att det är flera stråk, tillsammans med förslag på trafikomläggningar och infrastrukturåtgärder, som av Hylte kommun pekas ut som viktiga utöver de som finns med i den regionala systemanalysen som ligger till grund för bland annat trafikförsörjningsprogrammet. Trafikomläggningar och infrastrukturåtgärder som kommunen föreslår på till exempel HNJ-banan och det regionala vägnätet tar lång tid att genomföra om de skulle bli aktuella. Med anledning av detta är det av stor vikt att i översiktsplanen inte bara beskriva befintlig kollektivtrafik och infrastruktur i stråket utan framförallt resonera kring vilken roll den spelar i kommunens utveckling. Linje 400 utgör idag en viktig koppling i stråket Hyltebruk-Halmstad som är Hylte kommuns främsta och en av Hallands största pendlingsrelationer och ett medel för samhällsutveckling.

Det är fördelaktigt att Hylte kommun i sin översiktsplan pekar ut var kommunens målpunkter som skolor, förskolor, vårdcentraler och annan offentlig service finns att tillgå för att komplettera strukturbilden. För att optimera planeringen av kollektivtrafik är det av stort värde för Region Halland och Hallandstrafiken att få en överblick av alla större målpunkter i kommunen.

Kommentar: Översiktsplanen syftar i första hand att beskriva utvecklingen framåt, framför beskrivning av nuläge. Givetvis spelar befintliga kollektivtrafiklinjer en viktig och avgörande roll i kommunens utveckling, och utgör därför stommen i strukturbilden på sid 18. Texten på sid 18-20 föreslås ses över med avseende på de befintliga kollektivtrafiklinjernas betydelse för kommunens utveckling.

Text på sid 87-90 och karta på sid 88 föreslås kompletteras med information om skolor, förskolor, vårdcentraler och annan offentlig service.

Avsnittet ”Effektiva kommunikationer”

Region Halland ansvarar för att en gång vart fjärde Som Region Halland påtalade i samrådsskedet så ansvarar regionen för att en gång vart fjärde år ta fram ett regionalt trafikförsörjningsprogram och en regional infrastrukturplan som grundar sig på ett stort antal analyser och planeringsförutsättningar. Hallands- trafikerna tar årligen fram en kollektivtrafikplan. Framtagandet av dessa styrdokument sker i nära dialog med kommunerna i en rad upparbetade forum och kanaler, bland annat i kommun- och regionledningsforum, Kollinfra-gruppen och Hallandstrafikens kommundialoger. Det är oerhört viktigt att inspel rörande den strategiska inriktningen för såväl kollektivtrafik- som infrastrukturplaneringen kommer oss till godo, inom ramen för dessa processer och forum.

Region Halland och Hallandstrafiken konstaterar fortsatt att det från kommunens sida finns stora anspråk på såväl kollektivtrafik som infrastrukturåtgärder. Att starta igång nya busslinjer innebär stora utgifter och att resurser behöver tas från befintlig trafik, vilket påtalades i samrådet. Hyltes invånare har idag ett förhållandevis bra utbud av kollektivtrafik i förhållande till Halland i stort. Att starta igång kollektivtrafik i pendlingsrelationer som inte är så starka är varken ekonomiskt eller miljömässigt försvarbart. Med anledning av detta är det viktigt att utreda och analysera underlaget för ny kollektivtrafik innan den startas upp. Att säkerställa goda kommunikationer mellan Hyltebruk, Torup och Halmstad bedömer Region Halland och Hallandstrafiken vara av högsta prioritet för Hyltes fortsatta utveckling samt att arbetet med bytespunkt för utveckling av Torup som boende- och arbetsort fortgår.

Kommentar: En fortsatt god dialog om strategiska infrastruktur- och kollektivtrafikfrågor är av stor vikt. I översiktsplanen föreslås bland annat att kommunens trafikutvecklingsarbete förstärks genom att någon form av infrastrukturstrategisk tjänst inrättas.

Synpunkten om kommunens ”anspråk” på kollektivtrafik noteras. Hylte kommun håller med om att kommunikationerna mellan Hyltebruk, Torup och Halmstad har högsta prioritet men att denna bör effektiviseras för att korta restiderna och konkurrera med bilen på ett bättre sätt än idag. Sträckan mellan Hyltebruk, Torup och Falkenbergs station har också hög prioritet för att länka samman Hylte med norra Halland och Göteborgsområdet, både vad gäller in- som utpendling. Förbindelserna över länsgräns mot Gislaveds kommun är också av stor betydelse för Hyltes invånare. Att kollektivtrafik och infrastrukturåtgärder är förenat med kostnader är kommunen förstas medveten om, och även beredd att söka andra vägar för finansiering än att lägga ner andra linjer i kommunen. Att däremot påstå att Hyltes invånare idag har ett förhållandevis bra utbud av kollektivtrafik i förhållande till Halland i stort är missvisande ur alla andra aspekter än antal busskilometer per invånare. Enligt denna utgångspunkt är givetvis all landsbygdstrafik

olönsam och bör avvecklas, eftersom avstånden är stora och befolkningstätheten låg. Men om vi menar allvar med att hela Halland ska vara en attraktiv, inkluderande och konkurrenskraftig behöver denna syn revideras. Det finns ingen annan möjlighet att utveckla glesbygden än att närma sig de stora arbetsmarknadsregionerna genom kortare restider med utvecklad kollektivtrafik, både för att stärka inflyttning och underlätta för näringslivets kompetensförsörjning. Att utgå från att sådana satsningar varken är ekonomiskt eller miljömässigt försvarbara utan att pröva den samlade samhällsnyttan i i varje enskilt projekt rimmar illa med ambitionen att hela Halland ska vara inkluderande och konkurrenskraftig.

Kulturmiljö Halland

Kulturmiljö Halland har fått rubricerade ärende på remiss och våra synpunkter från samrådet kvarstår.

Det är positivt att översiktsplanen tydligt lyfter fram kulturmiljöns tyngd och betydelse för Hylte kommun, och att synen på kulturarvet som en resurs i utvecklingen finns med som en utgångspunkt.

Det är dock svårt att ta ställning till urvalet av kulturmiljöer när det inte finns något färdigt kulturmiljöprogram som redovisar och motiverar varför miljöer valts ut eller valts bort.

Kommentar: Kulturmiljö Hallands samrådsyttrande kom av okänd anledning inte kommunledningskontoret tillhanda under samrådet och har därför inte redovisats i samrådsredogörelsen, vilket vi beklagar. Då innehållet i samrådsyttrandet är detsamma som utställningsyttrandet ovan, bemöts de gemensamt här.

Kulturmiljöprogrammet är antaget 2019-03-14 och har dämed inte funnits tillgängligt före utställningen. Utgångspunkterna för urval, avgränsning och utpekande av kulturmiljöer framgår dock på sid 137-139 i översiktsplanen. Urval, avgränsning och utpekande har skett i samarbete med Länsstyrelsen i Halland.

Hyltenämnden

Lokal nämnd i Hylte har erbjudits möjlighet att yttra sig om utställningsförslaget av ny översiktsplan för Hylte Kommun. Lokal nämnd i Hylte verkar på uppdrag av regionfullmäktige och regionstyrelsen och har bland annat i uppdrag att bidra till utveckling av hälsans bestämningsfaktorer i samhället och att arbeta för en jämlik och positiv hälsoutveckling.

Lokal nämnd i Hylte vill åter betona att det är mycket positivt att de sociala hållbarhetsperspektiven i hög grad genomsyrar förslaget till ny översiktsplan. Det finns dock några justeringar nämnden ser behöver göras:

S. 52, ang. Nationella och regionala mål. Ett flertal viktiga politiska områden nämns t.ex. funktionshinderpolitik och integrationspolitik, men det nationella målet för ungdomspolitik nämns inte. Därav anser Lokal nämnd i Hylte att stycket bör kompletteras med det nationella målet för regeringens ungdomspolitik;

”att alla ungdomar mellan 13 och 25 år ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen”.

S. 53, ang. Barnperspektiv. Den 13 juni 2018 fattade riksdagen beslut om att barnkonventionen blir lag i Sverige 1 januari 2020 vilket bör framgå i stycket.

S. 52 och s. 220, ang. Folkhälsomålen. I juni 2018 antog riksdagen en ny folkhälsoproposition; Prop. 2017/18:249 ”God och jämlik hälsa – en utvecklad folkhälsopolitik”. Det övergripande målet för folkhälsan har förändrats och att de tidigare elva folkhälsomålen är nu åtta till antalet. Förutom att detta behöver redigeras i översiktsplanen, behöver det också göras en ny bedömning av på vilket sätt översiktsplanen påverkar dessa mål.

Utöver ovanstående ser nämnden också att jämställdhets- och jämlikhetsperspektiven kan förstärkas ytterligare i översiktsplanen med hjälp av den regionala analysen ”Från vaggan till graven” som belyser Hallänningens liv och livsvillkor ur ett intersektionellt perspektiv.

S. 35. Pendling och resvanor. Kan kompletteras med: Resandet för invånarna i Halland styrs i hög grad av utbildningens längd och yrke. Eftersom arbetsmarknaden i stora delar är könsuppdelad skiljer sig resandet åt mellan könen. Män reser oftare med bil än kvinnor, kvinnor reser mer kollektivt till arbete/studier än män, män har både längre resväg och restid till jobbet än kvinnor, personer med hög utbildning reser längre än personer med lägre utbildning, personer med hög lön reser längre sträcka än personer med lägre lön. (se sida. 29-30 i ”Från vaggan till graven”).

S. 49. Smarta städer, samhällen och landsbygd. Kan kompletteras med: När det gäller tillgång till digitala lösningar i hemmet finns det skillnader mellan olika grupper som behöver beaktas. Det är främst de äldre över 55 år och personer med funktionsnedsättning som inte har likvärdiga förutsättningar till digitala lösningar. (Se sidan 120 i ”Från vaggan till graven”).

S. 57. Trygghet. Kan kompletteras med: Kvinnor känner sig i betydligt lägre grad än män bekväma i det offentliga rummet, vilket begränsar deras handlingsutrymme avsevärt. Rädslan är också extra stor hos grupper som sticker ut utseendemässigt, i synnerhet om de bär slöjor. För slöjbärande kvinnor ser utsattheten också delvis annorlunda ut – det är inte enbart mörka gränder och dåligt upplysta parker som känns otrygga. Även på vägen mot en lekplats kan blickar och glåpord skapa otrygghet. (Se sida 97 i ”Från vaggan till graven”).

S. 229. Nollalternativets sociala konsekvenser; bebyggelsestruktur och bostadssammansättning. Kan kompletteras med: Kan också leda till ökad trångboddhet vilket är vanligast bland unga och utrikes födda. Trångboddhet beror ofta på svårigheter att skaffa en större bostad. Svårigheterna blir ofta större bland utrikes födda. Trångboddhet ökar risken för konflikter i hemmet, vilket kan påverka den psykiska hälsan för samtliga inblandade. Ungdomar spenderar i högre grad tid utanför hemmet vilket minskar föräldrarnas insyn och ökar risken för en problemfylld tillvaro. En annan påtaglig effekt är att skolbarn (eller vuxna studerande) har svårt att finna studiero i hemmet och därför har svårare att klara skolan. (Se sida 49-50 I ”Från vaggan till graven”).

Kommentar: Synpunkterna noteras och översiktsplanen föreslås revideras i enlighet med synpunkterna, genom att det nationella målet för ungdomspolitik läggs till på sid 52, barnkonventionens upphöjning till lag omnämns på sid 53, folkhälsomålen uppdateras och den regionala analysen ”Från vaggan till graven” används för att förstärka jämställdhets- och jämlikhetsperspektiven utifrån olika gruppers perspektiv på sid 35, 49, 57 och 229.

Region Kronoberg

Region Kronoberg avstår från att ge synpunkter på Hylte kommuns översiktsplan.

Kommentar: Noteras.

6. Grannkommuner

En grannkommun har lämnat yttrande i samrådet, vilket redovisas nedan. Samtliga fyra grannkommuner lämnade yttrande i samrådet.

Halmstads kommun

Yttrande

Som angränsande kommun har vi främst studerat de delar av planen som behandlar mellankommunala frågor samt den markanvändning som föreslås i de delar av Hylte kommun som gränsar till Halmstads kommun.

Hylte lyfter i sin översiktsplan följande mellankommunala frågor; Effektiva kommunikationer, Attraktiva boende- och livsmiljöer, Ett livskraftigt näringsliv, Energi och resurser för framtiden (vindkraft, grundvattenresurser och avrinningsområden) , Levande natur- och kulturmiljöer, Beredskap för risk och sårbarhet. Av dessa berör främst kommunikationer, vindkraftsetablering samt vatten Halmstads kommun.

De synpunkter som Halmstads kommun lämnade i samrådsskedet finns bemötta i en samrådsredogörelse.

Kommunikationer

De synpunkter som Halmstads kommun lämnade i samrådsskedet gällande kollektivtrafik, pendlingsflöden och Halmstad som målpunkt är till stora delar omhändertagna. Halmstads kommun vill ändå även i utställningsskedet lyfta att stråket mellan de båda kommunhuvudorterna är ett viktigt stråk då många människor dagligen pendlar mellan huvudorterna för arbete och studier. Halmstads kommun ser behov av ett nära samarbete med Hylte kommun inte minst då Halmstads kommun är på gång med att uppdatera den kommunomfattande översiktsplanen och även Handlingsprogram för Hållbara transporter. Ställningstagande för stråket mellan Hylte kommun och Halmstads kommun blir en viktig del av detta arbete.

Kommentar: Betydelsen av stråket Hyltebruk-Halmstad kan förtydligas ytterligare på sid 18-19, se även Region Hallands yttrande. Hylte kommun ser fram en mot fortsatt samarbete kring bland annat stråket Hylte-Halmstad.

7. Kommunala organ

Yttranden har kommit in från samtliga kommunala nämnder samt Stiftelsen Hylteborstäder I samrådet lämnade även kommunala tillgänglighetsrådet yttrande.

Arbets- och näringslivsnämnden

Beslut

Arbets- och näringslivsnämnden ställer sig bakom förslag till översiktsplan för Hylte kommun.

Beskrivning av ärendet

Översiktsplanen är en del av framtidsdiskussionen i kommunen och anger vilka prioriteringar kommunen vill göra och vilken inriktning den fysiska planeringen bör ha för att nå en hållbar samhällsutveckling. Översiktsplanen formulerar strategier och ger vägledning för arbetet med att utveckla Hyltes attraktivitet som boende- och näringslivskommun. Arbetet befinner sig nu i utställningsskedet, som pågår 12 februari – 12 april 2019. Arbets- och näringslivskontoret har deltagit i framtagandet av förslag till översiktsplan. Arbets- och näringslivsnämnden ska yttra sig över utställningsförslag till översiktsplan för Hylte kommun.

Med utgångspunkt från övergripande mål och förutsättningar i kommunen och i omvärlden, har den övergripande utmaningen för samhällsplaneringen formulerats: att utveckla Hyltes attraktivitet som boende- och näringslivskommun. Översiktsplanen ska bidra till att förstärka attraktiviteten i både tätorter och på landsbygden, underlätta för företagen att få tillgång till den arbetskraft de behöver, göra det lättare för människor att bo i Hylte och samtidigt ha tillgång till en större arbetsmarknad, öka den sociala sammanhållningen både mellan individer, grupper, generationer och kommundelar samt främja en klimatneutral och robust samhällsutveckling.

För att nå en hållbar utveckling av kommunen och utveckla Hyltes attraktivitet som boende och näringslivskommun formuleras sju strategier för samhällsplaneringen som översiktsplaneringen ska inrikta sig på:

Starka stråk. Planera för kortade restider till större arbetsmarknadsregioner genom att bygga starka stråk där kollektivtrafik, infrastruktur, samhälls- och bebyggelseutveckling samordnas och förstärker varandra.

Bra bytespunkter. Satsa på utbyggnad av bra bytespunkter mellan olika trafikslag i strategiska lägen i stråken från orter som inte har god kollektivtrafik idag, med anslutande cykelvägar, säker parkering för bilar och cyklar, möjlighet att ladda elfordon med mera.

Attraktiva tätorter. Utveckla attraktiviteten i tätorterna med vackra, blandade och trygga boendemiljöer,

utvecklande mötesplatser och bra infrastruktur för cykel och kollektivtrafik.

Livskraftig landsbygd. Utveckla livsmiljön för boende och arbete i mindre samhällen och på landsbygden, med attraktiva bostäder, bredband och bra länkar med bil till kollektivtrafik och service i tätorterna.

Minskade klimatrisker. Arbeta förebyggande med klimat- och riskfrågor genom att identifiera riskområden och föreslå riskförebyggande åtgärder.

Aktiv markpolitik. För en aktiv markpolitik för att kunna styra bebyggelseutveckling och lokalisering av verksamheter i kommunen.

Planering i dialog. Genomför utvecklingsarbete i dialog med invånare, företag, organisationer och andra intresserade och berörda.

Kommentar: Noteras.

Barn- och ungdomsnämnden

Beslut

Barn- och ungdomsnämnden lämnar synpunkter på utställningsförslaget gällande översiktsplan.

Yttrande

Barn- och ungdomsnämnden vill att Hylte kommun ska vara en attraktiv kommun att växa upp, leva och utvecklas i. Att planera för framtiden för att ge barn och unga rätt förutsättningar och verktyg för en trygg och utvecklande uppväxt ser man som en självklarhet. Översiktsplanen har betraktats utifrån de premisserna.

Planen tar upp utökad kollektivtrafik vilket ger gynnsamma förutsättningar för barn och unga att dels åka lokalt i kommunen men även att enklare kunna ta sig till andra kommuner för tex gymnasiestudier.

Man har planerat för grönområden och rekreationsområden vilket är viktigt för att vi ska kunna erbjuda platser för aktiviteter. Barn och ungas hälsa och möjligheter till rörelse är viktigt att planera för då studier visar att barn och unga blir mer stillasittande.

Planer för att utöka cykelstråk gynnar barn och ungas möjligheter för att säkert kunna färdas i trafiken och uppmuntrar till aktivitet, kanske inte enbart på närliggande hemort, utan även i områden en bit bort.

Attraktiva boenden gynnar tillväxten av befolkning i kommunen, vilket ger barn- och elevunderlag för våra verksamheter inom barn- och ungdomsnämnden. Att kunna bedriva förskolor och skolor på våra tätorter

i kommunen ökar service för kommuninvånarna och ökade förutsättningar för levande landsbygd.

Att planera för digital infrastruktur gynnar den digitalisering som sker och kommer fortsatt ske inom Barn- och ungdomsnämndens samtliga verksamhetsområden. Att kunna ge likvärdiga digitala förutsättningar som övriga Sverige, till Hylte kommuns barn och unga gynnar deras utbildning och deras framtida förutsättningar i livet.

Det är bra att man lyft barnperspektivet som en central del i en hållbar utveckling och att det behöver lyftas in tidigare i den fysiska planeringen. Inte bara hur det är nu utan även hur det kommer att påverka i framtiden. Medvetna miljöval gynnar alla och i synnerhet kommande generationer i Hylte Kommun.

Det är även viktigt att planera för en trygg och säker kommun för alla att vistas i. Ett samhälle där man litar på varandra, där det finns trygga mötesplatser för alla att verka på, både när det gäller inomhus och utomhus.

Att planera för utvecklande näringsliv gynnar de barn och unga som bor i Hylte Kommun. Att känna framtidstro och hopp om att det finns utbildning och arbete för mig i min hembygd ger trygghet för medborgarna.

Barn- och ungdomsnämnden ser utifrån ovan synpunkter att barn och ungas förutsättningar för framtiden har beaktats i översiktsplanen.

Kommentar: Synpunkterna noteras.

Hyltebostäder

Hyltebostäders styrelse har tagit del av utställningsförslag av Översiktsplan. Styrelsen har kommit fram till att man delar det som står i förslaget och inte har något att tillägga.

Kommentar: Noteras.

Omsorgsnämnden

Beslut

Omsorgsnämnden överlämnar följande synpunkt till översiktsplanen för Hylte kommun:

Yttrande

Omsorgsnämnden överlämnar följande synpunkt till översiktsplanen för Hylte kommun: Omsorgsnämnden betonar vikten av att i den behovs- och marknadsanalys som föreslås kopplas ihop med ett bostadsförsörjningsprogram, att där även tydligt framgår planering av de särskilda boendeformer som är inom omsorgsnämndens verksamhetsområde och som kommunen ansvarar för. Kommunen ska ha en god planering för alla boendeformer.

Kommentar: Synpunkten vidarebefordras till handläggare för det bostadsförsörjningsprogram som håller på att tas fram.

Samhällsbyggnadsnämnden

Beslut och yrkanden

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att avge yttrande över utställt förslag till ny översiktsplan för Hylte kommun i enlighet med bilagt förslag till yttrande och nedanstående yrkanden. Yttrandet överlämnas till kommunstyrelsen.

Sida 95 samt sida 146. Ridanläggningar håller inte jordbruksmarken öppen eller i brukbart skick, stryk ordet.

Sida 109. Otydlig formulering, krävs det bygglov eller inte? Omformulera stycket.

Sida 154. Möjlighet för kommunen att bilda egna naturreservat ska inte utredas. Stryk hela meningen.

Sida 158. Kartskikt "utredningsområde särskilt värdefull naturmiljö" tas bort då underlaget anses otillräckligt, inventeringen är gjort på 1970-talet.

Kommentar: Ordet ridanläggning stryks på sid 95, och formuleringen om bygglov för solceller på sid 109 förtydligas. När det gäller kommunala naturreservat anges i ÖP den möjlighet som lager ger för kommuner att införa sådana, se även länsstyrelsens yttrande under Naturvärden och rekreationsområden. Utredningsområde särskilt värdefull naturmiljö, se kommentar till Centerpartiets yttrande, samt yttranden från länsstyrelsen under Naturvärden och rekreation, LRF; Örjan Carlsson m.fl. och Marie och Jon Montan.

Yttrande

Samhällsbyggnadsnämnden överlämnar följande yttrande gällande utställningsförslag till Översiktsplan Hylte kommun. Utställningsförslaget har gått igenom av samhällsbyggnadskontorets respektive ansvars- och verksamhetsområde. Kontoret lämnar följande kommentarer:

VA- och Renhållningsenheten

1. s. 115 Under vattentäkter anges att det sammantagna uttaget ur vattentäktarna är 30 liter per sekund. Längre ner under årsproduktion anges att vattenproduktionen uppgår till 271 liter per sekund vilket inte kan stämma.

2. s. 124 I stycket avloppsreningsverk anges att det finns åtta reningsverk, samt att ledningar projekteras för att kunna lägga ner avloppsreningsverk som är i dåligt skick. Sista meningen i stycket avser överföringsledningen Torup-Rydö och denna är klar och reningsverket i Rydöbruk är nedlagd. I kommunen finns därmed sju reningsverk.

3. s. 125 Under dagvattenstrategi anges att dagvattenstrategi håller på att tas fram. Denna är antagen av KF 2017-10-19, ändra även fotnot.

4. s. 128 Avsnitt "Avfallshantering i planeringen", andra stycket, ta bort texten efter första meningen. Det är beslutat att deponin kommer att övertas av

Stora Enso 2021 och att enbart återvinningscentralen kommer finnas kvar i kommunens ägo. Kommunens anläggning kommer utökas med en omlastningsyta.

Kommentar: 1) Den första uppgiften om vattenuttag gäller kommunalt producerat vatten, medan den andra om vattenproduktion gäller hela uttaget inklusive verksamheter. Uppgifterna kommer dock från olika källor och ses över med stöd av aktuell information från VA- och renhållningsenheten.

2) Uppgifterna om avloppsreningsverk och överföringsledning uppdateras på sid 124.

3) Uppgift om antagen dagvattenstrategi uppdateras på sid 125.

4) Formuleringen om deponin på sid 128 ses över.

Plan- och byggenheten

1. s. 26 Under befolkningstillväxt anges ordet flyktingar, ett ord som inte används idag utan bör ändras till nyanlända.

2. s. 62 – 63, LIS i översiktsplanen är befintliga, reviderade och nya. Under Namnsättning och Storlek har ordet befintliga ersatts med kvarvarande, vilket föreslås bytas ut mot befintliga för att vara konsekvent. Under Generella riktlinjer lägg till förhandsbesked före bygglovprövning. Oftast är det förhandsbesked som prövas inom ett LIS-område.

3. s. 156 Det bör tydliggöras att grönstrukturprogrammet inte har behandlats politiskt ännu.

4. s. 161 – 163 Kvalitetsbegreppet bör diskuteras och definieras. Menar man park eller grönstrukturens kvalitet. De punktmarkerade rekreationsområdena bör ytterligare utredas då omfattningen är oklar och det är tveksamt om utritade områden stämmer överens med verkligheten.

5. s. 165 p 4 Under Övergripande planeringsinriktning, ta bort stycke om ”Verka för att värdefulla delar av skogen bevaras....” då formuleringen kan innebära begränsningar för framtida etableringar av bostäder och verksamheter.

6. s. 204 Under Riktlinjer markanvisning och exploateringsavtal, har tagits fram och antagits av KF § 137.

7. s. 206 Under Förhandsbesked, bygglov och anmälan benämns åtgärder som strider mot dp med mindre avvikelse vilket är ett begrepp som användes i ÄPBL (1987:10). I nya dp (2010:900) anges liten avvikelse från gällande dp.

8. s. 238 Under Prövning av bygglov, längst ner på stycket. Formulera om mening, ”För en ekonomibyggnad för jordbruk....” till, Utanför detaljplanerat område krävs det inte bygglov för en ekonomibyggnad för jordbruk, skogsbruk eller annan liknande näring. Däremot krävs bygglov om byggnaden tas i anspråk eller inreds för ett väsentligt annat ändamål.

Kommentar: 1) Det finns inte någon enhetlig definition av begreppet ”nyanländ”. Begreppet används

främst för att ange insatser under en den första tiden i Sverige, och i huvudsak för flyktingar, men som kan tillämpas för andra. Nyanländ är en person som har mottagits inom ramen för kommunens flyktingmottagande och ingår i etableringslagen, vilket exempelvis kan vara kvotflyktingar eller familjeåterförelningar till ensamkommande barn.¹ Användning av formuleringen ”mottagning av flyktingar” bedöms därför vara riktig i det här sammanhanget.

2) Ordet ”kvarvarande” byts mot ”befintliga” för att öka tydligheten om LIS-områden på sid 63.

3) Grönstrukturprogrammets status förtydligas i samband med översyn av avsnitt 7.3 naturmiljö och friluftsliv, se kommentarer till Centerpartiets yttrande, samt yttranden från länsstyrelsen under Naturvärden och rekreation, LRF, Örjan Carlsson m.fl., och Marie och Jon Montan.

4) Omfattningen av Tätortsnära rekreationsområden föreslås ses över i det fortsatta arbetet, liksom avsnitt 7.3, se kommentarer till Centerpartiets yttrande, samt yttranden från länsstyrelsen under Naturvärden och rekreation, Derome Timber, LRF, Anders Sandström och Marit och Morgan Eriksson.

5) Avsnitt 7.3 inklusive övergripande planeringsinriktning föreslås ses över. Se även länsstyrelsens yttrande/ Naturvärden och rekreationsområden.

6) Uppgiften om antagna riktlinjer för markanvisning och exploateringsavtal uppdateras.

7) Formuleringen om planstridighet ses över.

8) Formuleringen om bygglov för ekonomibyggnader ändras.

Park- och gata enheten

s. 41 Under Huvudcykelled, utpekade stråk ska lyftas in i regional cykelplan. Under trafiksäkerhet, förslag på sänkt hastighet till 30km/h vid gång- och cykelpassager och vid blanda trafik. Idag har vi 40 km/h som högsta i alla våra tätorter, och 30 km/h vid skolor/förskolor. Vilket idag är tillräckliga åtgärder gällande högsta hastigheter.

Kommentar: Utpekade huvudcykelleder kan inte lyftas in som helhet i den regionala cykelplanen. Däremot bör de ingå i en kommunal cykelplan tillsammans med rekreationscykellederna, se förslag på fortsatt arbete i ÖP sid 210. Arbeta med inspel till den regionala cykelplanen 2020-2029 pågår. Synpunkt om hastighet noteras.

Miljöenheten

1. En kortfattad populärversion med en översiktskarta vore bra att ta fram. Även en ordlista i slutet skulle underlätta att hitta snabbt de delar man söker, exempelvis dagvattenhantering.

2. Verksamhetsområden för kommunalt VA kan komma att utvidgas kring skyddsområden för allmänna

¹ Se t ex immi.se/migra/asyl-nyanlanda

vattentäkter och kring tätorterna. Detta för att bättre skydda vattenresurserna och få en bättre rening av avloppsvatten.

3. Det finns behov av en bullerutredning för att bättre kunna prioritera vidare åtgärder, exempelvis bullervallar utmed väg 26. Vid nybyggnation av bostadsbyggelse bör ljudnivån från trafikbuller som riktvärde inte överstiga 60 dBA ekvivalent vid fasad.

För trafikbuller finns förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader som stöd för bedömningen. För en översiktlig bedömning av bullersituationen och om ett behov av att genomföra mer utförliga bullerutredningar finns kan Boverket och SKL:s vägledning ”Hur mycket bullrar vägtrafiken” användas.

För verksamhetsbuller finns Boverkets vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller vid planläggning och bygglovsprövning av bostäder (Rapport 2015:21) som stöd för bedömningen.

4. ÖP:n kan gärna kompletteras med en markradonkartering. Detta skulle ge ledning vid planering av bostadsområden och lämpliga hänsyn vid bygglov.

Kommentar: 1) Index med nyckelord underlättar sökbarheten i tryckta dokument, men digitaliseringen ger idag samma möjlighet genom sökning i det digitala

dokumentet. En populärversion ger en sanbbingång till materialet, men det är tveksamt om resurserna räcker till för detta. Sjösättning av en karttjänst för översiktsplanen bedöms ha högsta prioritet för att tillgängliggöra den.

2) *Noteras.*

3) *Utställningsförslaget har redan kompletterats med en översiktlig utredning av buller från allmänna vägar, se sid 170, 223 och Karta 3B - Hänsyn, och Bedömningszon vägtrafikbuller har identifierats, se riktlinje på sid 248. Som underlag för den översiktliga karteringen har nämnda vägledning används, se fotnot 11 på sid 170. Länsstyrelsens önskar att materialet kompletteras med en översiktlig kartering av verksamhetsbuller, vilket föreslås genomföras i samråd med miljöenheten, se Länsstyrelsens yttrande/Buller från trafik och verksamheter. I det fortsatta arbetet bör Samhällsbyggnadskontoret ta fram en handlingsplan för åtgärder mot buller som stöd för att åstadkomma goda boende- och livsmiljöer, se sid 210.*

4) *En markradonkartering är ett viktigt underlag för att underlätta bedömningen av var potentiell risk för förhöjda radonhalter kan finnas och vilka åtgärder som ev behöver göras. En sådan föreslås tas fram i det fortsatta arbetet, se sid 210, företrädesvis av Samhällsbyggnadskontoret.*

8. Organisationer och företag

Från organisationer och företag har sju yttranden kommit in, vilka redovisas nedan.

Arise AB

Arise har såsom ett av Sveriges ledande företag inom vindkraftbranschen tagit del av de förslag som finns angående vindkraftsetablering i Hylte kommun. Vi konstaterar att man mer eller mindre utesluter vindkraftverk överstigande en totalhöjd om 150 meter. Vår bedömning är att en sådan tillämpning är mycket besvärande i det fall Hylte kommun verkligen vill skapa förutsättningar för vindkraft inom de områden man utser som lämpliga. Sveriges mål om att gå över till ett 100 % förnybart energisystem, kan endast möjliggöras med hjälp av en ordentlig utbyggnad av vindkraften.

Den tekniska utvecklingen har inneburit högre verk med större rotor, varvid kostnaden för att producera vindkraftsel dramatiskt har sänkts. Investeringar i vindkraft har till följd av detta blivit möjliga att genomföra vid relativt låga elpriser (30 - 40 öre/KWh) och utan behov av framtida subventioner.

Ett totalförbud för vindkraftverk som har en totalhöjd överstigande 150 meter innebär av allt att döma i praktiken ett totalförbud för all ny vindkraft då dessa vindkraftverk inte är tillräckligt kostnadseffektiva för att motivera en investering. Kommunen har tidigare villkorat uppförande av höga verk med att dispens kan erhållas så att radarstyrd hinderbelysning kan installeras. Upplysningsvis har svenska försvaret effektivt satt stopp för sådan dispens. Verk överstigande 150 meter kommer därför med nödvändighet förses med vitt blinkande hinderljus.

Vi anser att översiktsplanen borde innehålla bestämmelser om att totalhöjden får prövas från fall till fall, så att områden där påverkan från höga vindkraftverk är acceptabel, bör kunna tillåtas. Alternativet innebär i praktiken att ett totalstopp för vindkraften skulle införas.

Kommentar: Synpunkten noteras. Begränsningen av totalhöjd baseras på politiskt tagna beslut. Se även kommentarer till yttrande från LRF och Tove och Regner Grasten, samt yttranden från Centerpartiet, Fröslida samhällsförening, God Livsmiljö i Hylte, Stena Renewable, Bo Tengnäs, Håkan Bengtsson, Morgan Johansson och Marie och Jon Montan.

Centerpartiet

Centerpartiet vill lyfta fram vikten av att översiktsplanen blir ett levande och känt dokument för både tjänstepersoner och politiker. Förslag och planering för framtiden ska ha sin grund i översiktsplanen. Det är viktigt att översiktsplanen följs av fördjupande översiktsplaner där orter och kommundelar lyfts fram och analyseras. Vi vill se hela Hyltes utmaningar, utvecklingsmöjligheter och potential.

Hylte kommuns övergripande vision *Ett Hylte med utvecklingskraft, stolthet och medmänsklighet* behöver förankras i verksamheterna och mål behöver kopplas till visionen.

Översiktsplanen är tydligt disponerad och planeringsinriktningarna är viktiga att ta fasta på.

Kommentar: För ett bra genomförande av planens intentioner föreslås att ett politiskt antaget implementeringsdokument tas fram som kopplar genomförandet till nämndsansvar och årlig uppföljning i samband med budgetarbetet.

Vi vill framföra några synpunkter på översiktsplanen att ta med i det fortsatta arbetet:

Skogsbruket

Vi tycker att det är bra att man under fokusområde 5, "Ett livskraftigt näringsliv" beskriver skogsbruket som en viktig näring i vår kommun. En stor del av kommunens invånare äger och brukar skog och flera av de större industrierna hämtar sin råvara från skogen, industrier som ger många arbetstillfällen. Dagens moderna skogsbruk tar stor hänsyn till biologisk mångfald. Så gott som alla skogsägare avsätter idag på frivillig väg fem procent av sin areal till naturvård och stor hänsyn tas i samband med avverkningar genom den generella naturhänsynen t ex genom att man lämnar boträd, död ved och ridåer mot vattendrag. När vi läser under 7.2 och 7.3 lyfts en onödigt negativ bild fram av skogsbruket. I dessa avsnitt pekars snarare skogsbruket och markägarna ut som ett stort hot mot landskapsbilden och rekreationsvärdena.

Vi anser att man bör arbeta om texten under 7.2 och 7.3 och istället lyfta fram vikten av skogen som en källa till förnybarhet och som klimatregulator.

Kommentar: Texten i avsnitt 7.2-7.3 föreslås bearbetas så att bilden av skogsbruket inte framstår som negativ. Se även yttrande från LRF.

Tätortsnära rekreation

Under punkt 7.3 Naturmiljö- och friluftsliv och på karta 3A redovisas ett antal områden i anslutning till våra tätorter som "tätortsnära rekreationsområden". Grunden till dessa områden kommer från ett Grönstrukturprogram framtaget av konsultfirman Tyréns.

Detta program har inte behandlats eller antagits politiskt. Därför anser vi att de utpekade områdena bör tas bort.

Under detta avsnitt bör man istället lägga fokus på rekreationsområdena inom tätorterna, hur kan man göra torg och parker mer attraktiva, man bör också

lägga fokus på hur man når redan befintliga områden, vandrings- och cykelleder på ett säkert sätt.

Kommentar: Redan i den gällande översiktsplanen, ÖP2001, finns områden för rekreations och friluftsliv, F1-7, utpekade runt Hyltebruk, Torup och Unnaryd (ÖP2001 sid 99-100). I riktlinjerna för dessa anges att jord- och skogsbruk ska bedrivas med stor hänsyn till rekreationsvärdena och att ny bebyggelse eller större förändringar av befintlig bebyggelse bör utföras så att tillgängligheten till mark och vatten inte försämras. Utpekande av tätortsnära rekreationsområden i ÖP är således inte en ny företeelse i Hylte kommun.

Områdena som utpekades i förra ÖP tycks vara grovt tilltyxade och det framgår inte vilket underlag som använts. Högst sannolikt är de framtagna av ansvariga handläggare utan inventeringsunderlag. Ambitionen i det pågående ÖP-arbetet har varit att precisera dessa bättre och att inkludera samtliga tätorter i kommunen. Av de synpunkter som kommit in att döma har den utredning som tagits fram inte lyckats tillräckligt väl med att avgränsa områdena så att de upplevs som rimliga och relevanta för de lokala behoven i respektive tätort. Utformningen av de tätortsnära rekreationsområdena föreslås därför bearbetas och preciseras ytterligare i det fortsatta arbetet så att de blir bättre anpassade till lokala behov.

Det är viktigt att områdena inte uppfattas som framför allt eller enbart rekreationsområden, eftersom de primärt används för annat, till exempel skogsbruk. Därför föreslås att de benämns "Tätortsnära område med friluftsvärden" istället för nuvarande benämning. I den tillhörande riktlinjen behöver också områdenas syfte och innebörd förtydligas. Se även yttrande från länsstyrelsen under Naturvärden och rekreationsområden, Derome Timber, LRF, Anders Sandström och Marit och Morgan Eriksson.

Utredningsområde "Särskilt värdefull naturmiljö"

På kartan 3 A Hänsyn redovisas ett skikt "Utredningsområde särskilt värdefull naturmiljö" Områdena som ligger på privat mark utpekades som värdefulla miljöer i en naturvårdsinventering av länsstyrelsen på 1970-talet. Med all sannolikhet så har dessa områden förändrats under de femtio år som passerat sedan inventeringen. Vi anser inte att Hylte kommun ska lägga ut skikt på annans mark utan tillräckligt goda grunder. Skulle det vara så att vi tycker att vi ska skydda fler områden, utöver dem som redan pekats ut av t ex Naturvårdverket och Skogsstyrelsen så måste vi ha ett mycket bättre beslutsunderlag.

Kommentar: Kommunerna har ett stort ansvar för naturvärden och för att uppnå miljömålen, framför allt genom den fysiska planeringen. Det är inte bara viktigt för den biologiska mångfalden och människors välmående idag utan också för framtiden och kommande generationer. Det finns ett utkast till naturvårdsprogram för Hylte kommun som togs fram på 90-talet, men detta slutfördes aldrig (se länsstyrelsens

yttrande i samrådet). I översiktsplanen föreslås att ett nytt naturvårdsprogram tas fram som bland annat kompletterar befintligt material med nya inventeringar. Helst skulle ett sådant program tagits fram som underlag för översiktsplanen men resurserna har inte räckt till för detta, se även kommentar till länsstyrelsens yttrande under Naturvärden och rekreationsområden. Sannolikt stämmer det att de utpekade naturmiljöerna har genomgått stora förändringar under åren som gått, men genom att behålla dem som utredningsområden i översiktsplanen kan man säkerställa att inte också kvarvarande naturvärden försvinner. Vid en föreslagen byggnation kan t ex en enkel naturvårdsinventering visa att en alternativ placering kan räcka för att bevara värdet. Riktlinjen på sid 246 föreslås bearbetas så att syfte och innebörd blir tydligt. Se även yttranden från LRF; Örjan Carlsson m.fl. och Marie och Jon Montan.

Vindkraft

Gällande vindkraft anser vi att vi inte ska specificera någon maxhöjd, då detta hindrar teknikutveckling inom förnyelsebar energi.

Kommentar: Synpunkten noteras. Se även kommentarer till yttrande från Arise AB, LRF och Tove och Regner Grasten, samt yttranden från, Fröslida samhällsförening, God Livsmiljö i Hylte, Stena Renewable, Bo Tengnäs, Håkan Bengtsson, Morgan Johansson och Marie och Jon Montan.

Vägar och Cykelvägar

Hylte kommun har många företag som är beroende av att våra vägar, även på landsbygden, håller god standard. Tunga maskiner och transporter behöver kunna rulla i hela vår kommun. Det är viktigt att lyfta fram betydelsen av vägarnas standard för att kunna verka i hela Hylte.

Det är av stor vikt att både oskyddade och skyddade trafikanter finns med i planering av vägar och många av våra vägar skulle behöva breddas för att få en ordentlig vägren för cyklister och gående. I Översiktsplanen förs resonemang om att vi vill att fler ska cykla mellan våra orter – då behöver förutsättningar skapas för detta.

Kommentar: Vikten av vägarnas standard lyfts i ÖP på sid 42 "Kvaliteten på väginfratsstrukturen är avgörande för...", och trafiksäkerheten på sid 41. De flesta vägarna i kommunen drifas av Trafikverket eller av enskild huvudman såsom vägförening eller enskild. När det gäller de allmänna vägarna har kommunen regelbundna avstämningar med Trafikverket då specifika behov förs fram. Här skulle kommunen kunna arbeta än mer offensivt med trafiksäkerhetsfrågorna.

De huvudcykelleder som förelås i översiktsplanen förutsätter separat cykelbana för att man ska kunna cykla snabbt och tryggt. Det innebär med andra ord relativt stora investeringar som behöver göras

under en längre tid i samverkan med t ex Trafikverket. Ett viktigt steg i genomförandet är att ta fram en cykelplan för kommunen där huvudcykelleder och rekreationscykelleder ingår och där man prisberäknar och planerar genomförande av cykellederna, se ÖP sid 210. Någon enstaka sträcka kan finansieras via den regionala cykelplanen eller sk pottpengar i Trafikverkets transportinfrastrukturplan, men merparten av kostnaderna kommer behöva kommunal finansiering.

Derome Timber

Med tanke på att Derome Timber AB har ansökt om ny detaljplan för sågverksområdet i Kinnared samt avser att flytta genomfartsvägen från området önskar vi att hänsyn tas till detta vid fastställande av ny översiktsplan. Vi anser att det tätortsnära rekreativområdet enligt figur 7:14f ligger alltför nära industriområdet och bör flyttas minst 300 meter från industriområdet.

Kommentar: De tätortsnära rekreativområdena föreslås ses över i sin helhet i det fortsatta arbetet. Synpunkt om avstånd till industriområdet iaktas i detta sammanhang. Se även kommentarer till Centerpartiets yttrande, samt yttranden från länsstyrelsen under Naturvärden och rekreation, LRF, Anders Sandström och Marit och Morgan Eriksson.

Femsjö hembygdsförening

Femsjö hembygdsförening har noterat att flera viktiga justeringar gjorts inför utställningsskedet som resultat av de synpunkter vi framfört i skrift och i samband med möte i Femsjö. Vi tror att detta kan leda till en mer landsbygdsvänlig policy vad gäller möjligheter till byggande och bosättning och uppskattar att våra synpunkter har vägts in.

Kommentar: Synpunkten noteras.

Fröslida samhällsförening

Planens syfte är att med de medel som står till buds styra kommunens utveckling i en riktning som är socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar. All mark- och vattenanvändning skall följa planens ambitioner. Det gäller exempelvis bestämmelser som rör bygglov, detaljplaner och annan användning av mark och som prövas vid nybyggnation och förändrad markanvändning. Planering på andra områden såsom kommunikationer, energiförsörjning, beredskap för risk- och sårbarhet mm. skall stå i samklang med översiktsplanens inriktning och ambition.

Det betyder att översiktsplanen - när den är politiskt antagen - kan såväl öppna som stänga dörrar för enskilda medborgares ambitioner och för kommunens olika delar. Vi ser det därför som viktigt att förstå vad den innebär och lämna synpunkter på den. Rapportens omfång är stort och det är svårt att få en totalbild av det som mer direkt rör Fröslida. Det hade varit en fördel med en kort sammanfattning av planeringen för enskilda kommundelar.

Vi har valt att begränsa våra synpunkter till några aspekter, framför allt resandemöjligheter, energiförsörjning och bebyggelse.

Planeringshorisonten är 20 - 25 år dvs. fram till 2040.

Resandemöjligheter med kollektivtrafik tillmäts i förslaget stor betydelse för utveckling och boendemöjligheter. Ny bebyggelse föreslås i första hand koncentreras till platser i kommunen där kollektivtrafiken finns nära. För att restiderna skall kortas föreslås att trafiken så långt möjligt skall ske med tåg i stället för buss. Persontrafik på tåg mellan Hyltebruk och Torup skall öppnas upp och ersätta busslinjer på sträckan och länka samman Hyltebruk med tågtrafik mot Halmstad och mot Värnamo/Nässjö. För de som färdas med buss till tågstationerna skall tiderna vara anpassade för övergång utan väntetider, vilket enligt beskrivningen skall fungera så redan idag.

Bilen står för mer än 70 % av resorna i kommunen och kollektivtrafiken runt 6 % (2014). Planens ambition är att ungefär hälften av ökat antal resor under plantiden skall ske kollektivt och att bilen år 2040 skall stå för drygt 50 % av resorna och kollektivtrafiken för 18 %.

Våra synpunkter på kommunikationer kan sammanfattas så:

- Målsättningen för den andel av resorna som skall ske kollektivt är låg med tanke på vad vi kan förvänta oss av nationell och regional klimatpolitik under planperioden. Att resor med bil skulle tillåtas vara tre gånger fler än kollektiva resor år 2040 är tveksamt om bilen inte genomgår en "miljörening" som nu inte verkar trolig.
- Investeringarna som krävs för att bygga ut kollektivtrafiken kommer inte att kunna finansieras med biljettintäkter. Desto fler som använder sig av kollektivt resande desto fler kan antas vara positiva till att bidra till den med allmänna medel. Ökningen ger därför i sig förutsättningar för en fortsatt utbyggnad.
- Tidtabellerna buss/tåg är inte samordnade för oss som bor i Fröslida. Skall vi använda Halmstad/Nässjöbanan innebär det lång väntan i Torup oavsett vilket håll vi vill fara. De av oss som reser regelbundet till/från Stockholm väljer därför i stället oftast vägen via Halmstad med buss. Och då blir resan över Göteborg det naturliga valet. Detta är en direkt följd av att tågen inte längre stannar i Fröslida. Med tanke på den betydelse banan haft för samhället är det en sorglig utveckling. .
- Inte på någon plats i planförslaget nämns taxornas betydelse. De spelar förmodligen stor roll för att begränsa antalet resande. Många i kommunen har flera skäl att äga en bil: de bor utanför stråken där buss/tåg passerar, barn skall köras, varor transporteras, tiden är knapp, bekvämligheten betydelsefull mm. Då är det betydligt billigare att använda

bilen än åka kollektivt även för resor där förutsättningar för bil eller tåg finns. Det gäller inte för regelbundna pendlare som köper ett månadskort eller årskort. Men för mer tillfälliga resande mellan exempelvis Fröslida och Halmstad kostar en ordinarie biljett för en person nu 154 kronor fram och tillbaka. En familj med två vuxna och två barn gör samma resa för 278 kronor. Det gynnar inte miljön men definitivt din privatekonomi att ta bilen i stället för buss/tåg. Taxorna skall därför ses över om det skall ske ett verkligt byte från bil till kollektivt resande. Det bör också övervägas om vår kommun i likhet med andra kommuner i Halland kan införas rabatter för vissa grupper och kanske framför allt äldre.

- Upprepade gånger talas om att resande med buss i stället skall ske med tåg dvs. på de sträckor av Halmstad/Nässjöbanan som går genom kommunen och med persontransport på banan mellan Hyltebruk och Torup. Ur miljösynpunkt är det klart vettigt även om den stora vinsten för miljön är att åka kollektivt i stället för bil. Men här tycks huvudskälet vara att resan skall gå fortare. Det verkar mer tveksamt om det blir en tidsvinst. Bussen behöver 10 -12 fler minuter än tåget för att ta dig mellan Torup och Halmstad. Om det är en vinst eller ej beror på påstigningsmöjlighet i Torup och vart du skall i Halmstad. Tåget tar dig till stationen medan bussen ger dig flera val. Skall du exempelvis till sjukhuset eller centrum kommer du närmre med bussen. Det du vinner på själva restiden med tåget riskerar du att förlora på förflyttningen före och efter. Till tågstationen kommer du med båda alternativen.
- Sedan flera år passerar tåget genom Fröslida utan att stanna. Om bussförbindelser enligt planförslaget ersätts med tåg betyder det att vi går miste om de förbindelserna. Vi förutsätter att tågstoppet i så fall återinförs i Fröslida.
- Att lägga resurser på att införa persontrafik på tåg mellan Hyltebruk och Torup verkar knappast realistiskt. Ur bekvämlighetssynpunkt är en resa mellan Hyltebruk/Halmstad med tågbyte i Torup ett sämre alternativ än resa med buss hela vägen.
- Förslaget om väderskydd och cykelparkering vid alla hållplatser är välkommet! Samma gäller ett uppvärmt väntutrymme i Torup.
- Det är en olycklig insnävning i förslaget att nästan enbart resonera om kollektivtrafiken utifrån pendlarnas behov. Kommunen har en gymnasiegeneration som reser kollektivt och - som förhoppningsvis - skall bli bättre framtida kollektivresenärer än generationerna närmast före. Äldre som inte längre pendlar till ett arbete borde kunna ha stor nytta och glädje av att resa kollektivt. Även i den generationen finns en flyttström från kommunen varför det kan behövas incitament för att de skall stanna. Ett så-

dant är att även utan bil kunna ha fortsatt tillgång till det kulturutbud som finns i exempelvis Halmstad.

Avsnittet om energiförsörjningen berör Fröslida. Vi konstaterar att vårt närområde i stort sett ensamt skall sörja för vindkraften i kommunen. Av tio vindkraftsområden i nu gällande översiktsplan återstår i planförslaget tre. Två av dem ligger på höjdplatåerna runt Nissandalen med Fröslida som närmast sammanhängande bebyggelse.

Samhället Fröslida har inget att vinna på detta, varken ekonomiskt eller miljömässigt. Vi har fått tillfartsvägar ut i naturen blockerade. Ljudet och den miljö som dessa enorma verk skapar blockerar på sitt sätt tillträde till vad som varit tysta områden för rekreation. Naturen är samhällets största tillgång och Nissandalen med omgivande höjder en säregen och vacker del av Hallands inland.

Om vår ort skall utvecklas - vilket översiktsplanen uttrycker förhoppningar om - då skall inga fler verk upp i närområdet. Vi uppskattar att krav på avstånd till bebyggelse och på verkens höjd är skarpare i detta förslag än i gällande plan men det räcker inte! Skall den mängd verk som planen räknar med upp då skall områden i kommunen dela bördan mer solidariskt. Varför stryks områden för "att inga förfrågningar skett"? Vi talar ju om en planeringshorisont till 2040! Det finns ju tid för förfrågningar. Tas områden bort i översiktsplanen betyder det att där skall i princip inga verk tillåtas.

I Länsstyrelsens "Vindkraftverk i Hallands län" (2011:22) görs bedömningen att hela Hallands skogsbygd är känslig för vindkraftsetableringar. Om flera vindkraftsverk uppförs runt odlingsområden kommer det att ge en upplevelse av att området stänglas in. Enstaka verk kan inordnas i landskapet.

Dessutom händer mycket inom energitekniken. Solenergin kommer stort och har jämfört med vindkraften låg eller ingen miljöpåverkan. Den kan placeras i befintlig bebyggelse utan att störa och till och med kombineras med betesdjur eller på egen hand hålla ett område öppet som annars skulle växa igen.

Vi stöder förslaget att utreda kommunens förutsättningar för solenergi inför ett eventuellt senare tillägg till översiktsplanen.

Bostadsförsörjningen i kommunen fram till 2040 är en del av planen. Den har ett särskilt intresse för Fröslida. Planen öppnar upp för ny bebyggelse i orter med bra pendlingslägen och som exempel nämns Torup, Rydöbruk och Fröslida. Merparten av det tillkommande behovet av bostäder skall enligt förslaget utvecklas i orter som ligger vid kommunikationsstråken och nära hållplats. För att få igång "flyttkedjor" så att befintliga villor frigörs föreslås att bygga en eller ett par lägenheter på orter där detta saknas. Kommunala bostadsstiftelsen skall enligt förslaget få

i uppdrag att utreda möjligheten för sådana komplement i småorter. Upp till fem bostäder skall kunna prövas med förhandsbesked och bygglov i stället för detaljplan i områden som är lämpade.

Det öppnar upp för en spännande utveckling! Det får anses positivt att/om kommunen underlättar för ny bebyggelse. Möjligheten att hyra en mindre lägenhet saknas helt idag. Äldre som inte längre klarar sitt hus flyttar till Torup, Oskarström eller Halmstad. Det finns säkert flera skäl till att de väljer att flytta men det borde finnas ett alternativ till annat boende nära hemmiljön för de som så önskar.

Fröslida har fördelarna med goda er men vi har också fördelen med den relativa närheten till kusten och till Halmstad. Detta tillsammans med en vacker natur gör att orten förmodligen har goda förutsättningar för en stabil eller ökande befolkningsutveckling.

Kommentar: Det är värdefullt att samhällsföreningen satt sig in i översiktsplanen, och fullt förståeligt att det är svårt att hitta allt som rör en viss ort eftersom frågorna behandlas tematiskt.

Frågan om bristande samordning med tidtabeller för resande från Fröslida förs vidare till Hallandstrafiken. En skrivning om taxornas betydelse för kollektivtrafikåkandet föreslås läggas till på sid 36-40.

Det är sant att tidsåtgången för kollektivtrafikresande beror på varifrån man kommer och vart man ska. Utöver närområdets behov är ett annat viktigt skäl för att korta restiderna mellan Hylte och Halmstad, att nå den stora arbetsmarknaden i Nordvästra Skåne inom en timmas pendlingstid. Det skulle innebära en kraftigt förbättrad möjlighet att bo i Hylte och arbeta där eller för företagen i kommunen att rekrytera arbetskraft därifrån.

Vid en övergång till tågtrafik mellan Halmstad och Hyltebruk bör kommunen arbeta för tågstopp i Fröslida och Rydöbruk. Intentionen är att det ska gå direkttåg mellan Halmstad och Hyltebruk, utan tågbyte i Torup.

Den främsta målgruppen för att få till en ökad bostättning och företagsutveckling är pendlarna. Till dem brukar även skolpendlarna räknas. Med bra pendlingstrafik blir också förutsättningarna för annat kollektivt åkande bättre. Förslaget föreslås dock kompletteras med olika gruppers behov av kollektivtrafik då detta också är viktigt ur andra aspekter.

Synpunkten om vindkraft noteras. Det vindkraftsområde VK2 som föreslås i översiktsplanen möjliggör inte att det kan byggas mer mot Fröslida än det som redan är tillståndsgivet. Se även kommentarer till yttranden från Arise AB, LRF och Tove och Regner Grasten, samt yttranden från Centerpartiet, God Livsmiljö i Hylte, Stena Renewable, Bo Tengnäs, Håkan Bengtsson, Morgan Johansson och Marie och Jon Montan.

Fröslida ligger strategiskt mycket bra till för bostadsutveckling så som beskrivs i yttrandet. Arbetet med bostadsförsörjningsprogram pågår. Synpunkterna om bostadsförsörjningen noteras.

God Livsmiljö i Hylte

Föreningen God Livsmiljö Hylte (FGHy) konstaterar att Hylte kommun presenterat ett väl genomarbetat underlag för att staka ut vägen mot framtiden.

FGHy inriktar sig i första hand på delavsnitten 6.1 Energi och 6.2 Vatten och resurser.

6.1 Energi. Vindkraft

FGHy har i tidigare skrivelser till kommunen och de politiska partierna överlämnat information om vindkraftverkens emission av markvibrationer och interagerande infraljud och deras allvarliga direkta effekter på folkhälsa, klimat, ekosystem biodiversitet och skogsbruk. Samt indirekta effekter på rekreation,

Vi har också hemställt om stöd för agerande för återkallelse och interimistiskt förbud för vindkraftsparken Örken i Hylte och Halmstads kommuner. I syfte att undvika att Statkraft beslutat sälja sitt miljötillstånd till annan exploatör, efter att de beslutat upphöra med vindkraftsetablering i Sverige pga dålig lönsamhet.

Nya fakta visar att

- befintliga miljötillstånd vilar på osaklig grund då miljöprövningarna utelämnat analys av infraljud och interagerande markvibrationer och deras allvarliga effekter på folkhälsa, klimat, ekosystem, biodiversitet och skogsbruk.
- WHO:s rapport *Environmental Noise Guidelines for the European Region 2018*, konstaterat att *A-viktning, inte fångar lågfrekvent ljud- och amplitud-modulering som är karaktäristiskt för vindkraftsbuller*". Tydliga samband med allvarliga hälsoeffekter redovisas i den kompletterande rapporten *Biological Mechanisms Related to Cardiovascular and Metabolic effects by Environmental Noise*, som sammanställts av en svensk expertgrupp; Eriksson (KI), Pershagen (KI), Nilsson (SU).
- forskare anser att infraljud (pulserande ohörbara luftstötter), ska jämföras med annan hälsofarlig påverkan som inte kan upplevas med mänskliga sinnen, t.ex. kolmonoxid, ultraviolettt ljus, radioaktiv strålning eller elektromagnetisk påverkan
- amerikansk samkörning av offentliga databaser visar signifikanta samband mellan självmordsfrekvens och vindkraftsetablering upp till 25 km. Wind Turbine Syndrome: The Impact of Windfarms on Suicide. Eric Zou. October 2017. Tydliga samband fanns också för äldre individer och för dem som levte i den förhärskande vindriktningen.
- den tyska specialistläkargruppen *Ärzte für Immissionsschutz* anger att gränsen för hälsoeffekter vid

infraljudsexponering ligger vid 60 dBZ och att denna nivå först underskreds vid 10 km från ett enda vindkraftverk.

- portugisiska forskare visar patologiska vävnadsförändringar i hjärtsäck och lungvävnad vid långtidsexponering. Samma forskare visar att infraljud medför degenererande effekter på hjärnan och pannlobsförändringar som liknar dem hos äldre eller hos patienter med onormala hemostas och koaguleringsparametrar, immunologiska parametrar mm.
- tysk rapport 2018-03 (Carl-Friedrich Vahl, Mainz University) stöder den portugisiska forskningen och visar att infraljud försämrar hjärtmuskelnns kapacitet med 20 %, samt att hörbart flygbuller medför ökning av stresshormoner, vaskulär dysfunktion, ökad oxidativ stress och förändring i genaktiviteter ("genetiskt kaos").
- tysk rapport (Kasprzak et al, 2014) redovisade försök med EEG-mätning vid infraljudsexponering. Försökspersoner utsattes för vindkraftsbuller under 20 minuter, som inspelats från ett vindkraftverk på avståndet 750 m. Hjärnans aktivitet dämpades och andningscentrum i bakre delen intill hjärnstammen påverkades. Långvarigt reducerad andning har i andra studier belagts med klara ohälsoeffekter.
- buller under graviditeten anges leda till hörselnedsättning hos nyfödda, tillväxtfördröjning m.m. Nyfödda som utsatts för ljud över 45 decibel kan uppleva ökat blodtryck, hjärt- och andningsfrekvens, minskad syremättnad och ökad kaloriförbrukning. Bullexponering hos äldre barn leder till inlärnings- och koncentrationssvårigheter, insulinresistens, högt blodtryck, stress och hjärt/kärlsjukdomar.
- en ny "känsl och upplevelsetröskel" finns definierad vid 50-60 dBZ, som registrerar lågfrekventa ljud och ohörbara pulserande infraenergipulser via andra kroppsorgan (Kelley, Cooper, Salt/Hullar). Ca 30 dBA under hörtröskeln.
- Danielsson – Landström visade redan 1985, att akut infraljudsstimulation inducerar sammandragning av blodkärl som orsakar förhöjt blodtryck, som huvudsakligen uppstår i samband med industriellt buller.
- tysk studie visar hjärnrespons vid 12 Hz (infraljud) i vilotillstånd (storskaliga förändringar av funktionella reaktioner, starkare aktivering av höger amygdala) och initierar hypotes om kontinuerlig exponering kan utöva ett patogent inflytande på organismen.
- tysk rapport, genomförd på uppdrag av EU-kommissionen, redovisar hjärnaktivitet ned till 8 Hz.
- ljudnivå och exponeringstid (dosrat-nivå) avgör när de vibroakustiska effekterna och negativa hälsoeffekterna uppstår. Bullerregelverket beaktar inte att den tillåtna exponeringstiden (dos-rat) snabbt reduceras, vilket ger allvarliga långtidseffekter. Arbetsmiljölögnstiftningens begrepp halveringsnivå, för bedömning av tillåten dos-nivå vid långvarig exponering, anges ligga mellan 3 dBA (Sverige) och 5 dBA (USA). En utgångspunkt är Arbetsmiljölögnstiftningens villkor om högst 8 timmar vid 85 dBA. Indisk studie anger gränsvärdet vid graviditet till 80 dBA under högst 4 timmar. Vid omvänd extrapolering kan de ohälsosamma nivåerna av lågfrekvent ljud och infraenergipulser uppnås inom några månader till ett år. Dessa dosnivå-effekter har inte värderats. Det kräver medicinsk kompetens och bör snarast utvärderas av Folkhälsoinstitutet.
- vuxna har olika grad av fördröjd påverkan genom biologisk och genetisk predisponering och känslighet. Omkring 10 – 30 % av den exponerade befolkningen kan vara predisponerade (Alun Evans, Glasgow). Mörkertalet är stort.
- barn- och ungdom har lägre hörselkurvor och påverkas därmed mer, vilket försämrar kognitiv förmåga, studieresultat och hälsa.
- infraljudpåverkan har specifik WHO-sjukdomsdiagnos ICD-10-CM T75.23XD. T75.23R42 Yrsel på grund av infraljud är en specifik ICD-10-CM diagnos för Yrsel och svimning.
- Michael Persinger (USA) visar att hjärnvågor med frekvenser mellan 1 och 4 Hz, (EEG-mätning), är involverade vid djup sömn. Avbrott i denna sömn stör frisättningen av hormoner och proteiner som underlättar reparationen av vävnader och viktiga jämviktsmekanismer.
- en japansk studie drog slutsatsen att individen inte kan slappna av bekvämt när de utsätts för infraljud och *detaljer i hjärnröntgenproven vid 20 Hz ledde till tanken att vi uppfattar infraljud direkt genom vår kroppsytta.*
- iransk studie visar att underhållsarbetare upplever mer sömnstörningar som orsakar mer lidande. *Slutsats; Vindkraftsbuller kan direkt påverka irritation, sömn och hälsa. Resultaten visade en betydande positiv korrelation mellan bullerstörning och arbetstagarens ålder. Ju högre ålder, desto högre bullerstörning.*
- Thomas Münzel et al. (2014) konstaterar att nattlig bullerexponering kan vara mer relevant för kardiovaskulär ohälsa än bullerexponering under dagtid.
- finska mätningar med mikrobarometer visar höga infraenergipulser (60-80 dBZ) upp till 14 km. AUNIO Group, 2017. Detta är sannolikt en av de större misstagen i svensk historia. Exempel på material som kommer att avvisas av Svea Hovrätt i vårt överklagande av Eon:s begäran om utökning av två nya vindkraftverk vid Fröslida bifogas. Normalt svar "inget nytt bevismaterial har framlagts".

Vi vet att lågfrekvent ljud, infraljud och markvibrationer

- påverkar människor och mänskliga organ upp till 25 km, i synnerhet barn- och ungdom och äldre (50+) i förhärskande vindriktning. (Se finsk studie om bullermattor).
- orsakar allvarliga sömnstörningar.
- boende i Fröslida och Karlstorp redan upplever kraftiga hörbara störningar från Eon:s befintliga 6 verk.
- orsakar negativa klimateffekter genom att komprimera torv i våtmarker och skogsmarker, vilket genererar ökad mängd klimatgaser (koldioxid och metan), minskar humusskiktets förmåga att binda koldioxid, minskar produktiv skogsareal och koldioxidfångst ur luften, minskar barr- och lövträdens förmåga att uppta koldioxid och generera syre, ökar avrinning av ytvatten och minskar tillgång på grundvatten.
- orsakar skador på ekosystemen att blockerar nedbrytning av organiskt material och näringsåterföring, genom att störa insekternas vibrationella kommunikationssystemet i mikrofaunan och de ännu mindre mikroorganismernas kolupptagning.
- påverkar biodiversiteten genom att döda de naturliga insektspredatorerna (fladdermöss och tornseglare, svalor, fiskgjusar och rovfåglar), döda stora mängder insekter och fjärilar, educera skogsfågelhabitat (orre och tjäder) och vadarhabitat. Studie i UK, visade att rävingar som levde 1 km från vindkraftverk hade 2,6 gånger högre kolesterolvärden än de om levde 10 km från verken. Polska studier visade försämrade tillväxt hos svin och franska exempel redovisar på raserad mjölkproduktion i närheten av vindkraftverk. Portugisiskt exempel visade abnormitet på hovar på hästar som tvingades leva nära vindkraftverk (markvibrationer). I hästägarefamiljen blev alla sjuka. Dödandet av stora mängder insekter. Tysk studie visar att insektsmängden minskat från 9 kg/km³ till 3 kg/km³ på 15 år. Tyskland har 30.000 vindkraftverk. Det senare är en underskattad överlevnadsfråga.
- påverkar skogsnäringen genom att skakningarna tvingar träden att förstärka rotsystemet på bekostnad av stammar och barr/blad, ökade insektsskador som bidrar till förstärkt ozolytprocess (Terpentinutsläpp och bildande av frätande ozon), minskad vegetativ tillväxt över 9 km (kinesisk rapport), uttorkning, risker för skogsbränder, Turbulensen bakom verken kan också orsaka nedkylningseffekter dagtid och sänkt lokaltemperatur 1 - 2 0C upp till 10 km, som kan medföra kondensering av fuktig luft, nedisning, knäckta toppar och grenar, frusna skott under våren och turbulensvirvlar som riskerar stormfällning då starka vindar pressas ned snett uppifrån.

Vi vet att alla dessa effekter medför försämrade livskvalité, påverkar fastighetsvärden och intresse för fastighetsunderhåll (förslumning), förutsättningar för

rekreation, turism och näringslivsutveckling, minskad hållbarhet och attraktivitet (sid 10).

Vi ser att

- flera ovanstående nya fakta inte finns med i samrådsunderlaget
- andra kriterier i samrådsunderlaget är inaktuella, i synnerhet
  - avsnitt landskap och vindkraft sid 148, avseende synlighet, skala och komplexibilitet. Här saknas nu de nya fakta om riskerna som innebär att hela kommunen är olämplig.
  - avsnitt Tysta områden, sid 150, som föreslås ersättas med begreppet "ljuddkvalitetsområden". Förslaget om 30 dBA är konstruktivt och relevant för större delen av kommunens landsbygd. Det hade förhindrat befintliga miljötillstånd och kommer sannolikt att vara i fas med det kommande reviderade förslaget till nytt nationellt regelverk för hörbart vindkraftsbuller. Men detta uppfyller inte de nya krav som måste ställas på skydd mot ohörbara pulserande luftstötter inom 10-25 km (infra-ljud). Tillståndet för Eon:s befintliga verk har totalt raserat riksintresset för naturvård, Store Jöns Mosse, det mest storslagna och tystaste området i södra Sverige. Klass 1 med europeiska skyddsvärden.
- industriell vindkraftsetablering inte möjliggör hållbar utveckling enligt
  - flergenerationsmålet
  - flera globala delmål i Agenda 2030, i synnerhet; Delmål 3. God hälsa åt alla. Delmål 7. Hållbar energi åt alla. Delmål 13. Bekämpa klimatförändringen. Delmål 15. Ekosystem och biologisk mångfald
  - hälften av de nationella miljömålen:
    1. Begränsad klimatpåverkan. Vindkraft är inte klimatneutral.
    2. Giftfri miljö. Bisfenol, dioxin oljor
    5. Skyddande ozonskikt. Ökade insektsskador bidrar till marknära ozon.
    8. Levande sjöar och vattendrag.
    9. Grundvatten av god kvalitet. Tungmetaller, PFAS.
    11. Myllrande våtmarker.
    12. Levande skogar.
    13. God boendemiljö.
    16. Ett rikt växt- och djurliv

Dessutom är delmål 3 Bara naturlig försurning, dubiös. Bygger på målet att ersätta förbränning av fossila bränslen med bioenergi. Detta leder inte till minskning av klimatgaserna, så länge som man inte tillämpar teknik för rening av rökgaser och återför

koldioxid till djupt liggande geologiska skikt. Förbränning av biobränslen kan stället påskynda frigörande av det kol som lagrats i veden under lång tid och i de rester som normalt legat kvar och brutits ned på naturligt sätt (Sid 31). Odling av bioenergrödor är en mer dubiös då den tar yta från livsmedelsproduktion.

- industriell vindkraftsetablering inte möjliggör attraktiva boende- och livsmiljöer enligt avsnitt 4.1 Människor och livsmiljö (s 52) och uppfyller inte:
  - det nationella folkhälsomålet, omlika villkor för hela befolkningen. Boende i glesbygd diskrimineras genom orättvisa regelverk. Risk för utanförskap och minskad känsla för samhällskontraktet.
  - folkhälsopolicy för Halland. Risk för allvarliga hälsoeffekter vid långtidsexponering. Kommuner och Region Halland har hittills inte effektuerat uppföljning av hälsotillstånden i de mest drabbade halländska områdena (Fbg:s inland som berör sydvästra delen av kommunen, Knäred och Fröslidaområdet med risker för Torup, Rydöbruk och Hyltebruk vid genomförande av Örkenprojektet.
  - EU-direktivet för mänskliga rättigheter.

Avsnitt 4 är generellt bra men redovisar inte att många i Fröslida-området mår dåligt pga av de hörbara störningarna från EO:ns 6 vindkraftverk. Det är då än viktigare att kommunen bistår FGHy i arbetet med att eliminera Örkenprojektet. Inledningsvis genom att snarast hos länsstyrelsen hemställa om interimistiskt förbud. Detta projekt kan annars radikalt förändra förutsättningar för attraktivt boende i Torup och Rydö. (Avsnitt 4.2). Statkraft har nyligen sålt liknande projekt till ett irländskt finansbolag som erhåller billiga lån via EU:s strukturfonder. Svensk landsbygd med invånare är nu en internationell handelsvara.

- Bergvik AB som äger marken mellan Örken Syd och Örken Nord har avsatt detta område som ett utvecklingsprojekt, vilket antyder att de avser vilja omdisponera området för industriell vindkraftsetablering.

- Klimatavtalet i Paris. Att gälla senast 2020. stor underskattning av vindkraftens klimateffekter. Ökad emission av klimatgaser, minskad upptag av klimatgaser. Förbränning av bioenergiråvara.

Förutsättningar för utpekande av vindkraftsområden i översiktsplanen (s 105)

Detta avsnitt är idag helt irrelevant med hänsyn till nya fakta och måste omarbetas.

- Informationen om buller 2012-2013 är inaktuell och har aldrig varit rättvis. De statliga myndigheterna har tillämpat en teknokratisk bluff om 40 dBA, som filtrerar bort 60 % av den lågfrekventa ljudenergin och de ohörbara pulserande luftvågorna < 20 Hz. De statliga myndigheterna har aldrig

tillämpat värden om 35 dBA, som nämns för område med tyst bakgrundsljud och tonalt ljud som nämns i detta stycke och bör därför strykas. De statliga myndigheterna har tillämpat felaktig beräkningsmodell Nord2000 som ger 98 dBA för låga värden i det lågfrekvent ljudområdet. De avvisade förslag om sänkning med 5 dBA efter att deras egen långtidsmätning konstaterat frekventa amplitudmodulerade ljudtoppar pga av turbulens-effekter.

- Det måste framgå i det nya underlaget framgå att Naturvårdsverket nu tvingats revidera regelverket för vindkraftsbuller, som ska vara klart hösten 2019. Likaså måste de nya fakta som redovisats ovan, om markvibrationernas och de pulserande luftvågornas (<20 Hz) allvarliga effekter på folkhälsa och miljö, också redovisas fullt ut för kommuninnevånarna.
- Därtill skrämmande info om att medgivna tillstånd motsvarar 90 % av energibehovet, när vi vet att de sprider en sjukdomsalstrande infraljudsmatta över halva kommunen. Och att potential finns för lika mycket till. Detta är direkt provokativt för medborgarna. Som dessutom hotas av närliggande projekt i Gislaveds kommun (Käringanäs) och områden i Halmstads, Falkenbergs och Ljungbys kommuner. Här saknas också information om hur mycket vattenkraftverken i Nissandalen levererar.

Vindkraft i planeringen (s 107)

De föreslagna riktlinjerna för vindkraft är direkt hälsofarliga och måste tas bort. Avståndet 1000 meter är redan 3-5 gånger för litet för hörbart lågfrekvent ljud i den förhärskande vindriktningen. Den tyska specialistläkargruppen Ärzte für Immissionsschutz anger att gränsen för ohälsosam påverkan vid långtidsexponering går vid 60 dBZ eller 10 km från ett enda vindkraftverk.

Vi hänvisar här till en finsk rapport som visar hur vindkraftsindustrialiseringen i Österbotten och västra Finland medfört att vindkraftverken genererar en sammanhängande bullermatta med höga infraljudsnivåer över hela området (2017, bilaga *se nästa sida*).

Annan studie i området visade tredubbla sjukdomssymptom upp till 15 km efter 0,5 till 1,5 år efter driftstart av vindkraftverk. Detta får inte överföras till Hylte kommun.

Annan rapport från USA, (Marchillo et al, 2014) visar att höga infraljudnivåer kan uppmätas upp till 90 km i vindriktningen från en industriell anläggning med 60 st. 1,5 MW-verk. De konstaterade särskilda "wave-guides" i atmosfären. Koreansk studie visar att infraljud som går upp i atmosfären reflekteras i atmosfäriska skikt mellan 2-8 km och återkommer till markytan många km längre bort.

Halland har förutsättningar för 5 TWh havsbaserad vindkraft vid Fladern.

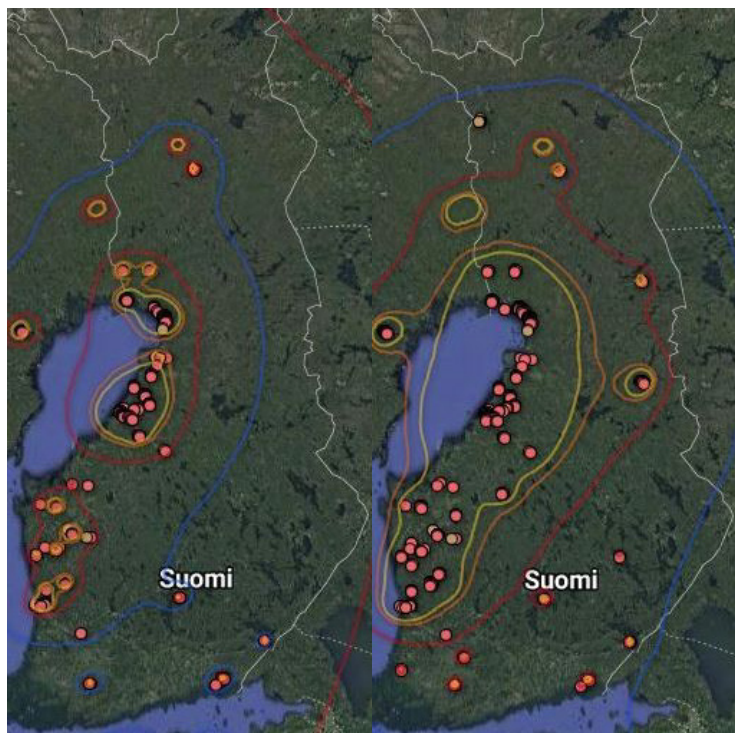

Bild tillhörande synpunkter från God Livsmiljö i Hylte, se text föregående sida under "Vindkraft i planeringen".

Solenergi (s 108)

Detta energialternativ bör stödjas och har fördelar vid kommande mer riskfylld elförsörjning när de förnybara energikällorna fallerar. Det finns nybyggnation av hyreshus som är självförsörjande med egen energi genom effektiv energilagring och återvinning. Värmepumpar och energieffektivisering har fortfarande stor potential.

Övrigt

5.3. Besöksnäring

Besöksnäringens skulle kunna utvecklas genom uthyrningsverksamhet av tomma äldre fastigheter. Den gamla riksgränsen mellan Sverige och Danmark, som går genom kommunen har ett temavärde, som kan utvecklas. Många av de gamla gränsmärkena ligger i kommunen.

5.4 Areella näringar

Skogspolitiska mål. Innehåller ingen riskanalys av vindkraftens negativa effekter. Det kan få stora nationalekonomiska effekter. Kommunen bör initiera nationell riskanalys av vindkraftens hot mot skogsnäringen.

Avsnittet Jordbruk (s 95) belyser dilemmat med livsmedelsproduktion, klimatförändringen och risk för grundvattenbrist. Sverige måste få en högre självförsörjningsgrad. Kommunen bör ändra sin vision och söka öka arealen för livsmedelsproduktion med lokala aktörer, samt driva denna fråga på nationellt plan. Fortsatt minskning av plantering av skog på åkermark måste avbrytas. Kommunen bör göra en riskanalys för kris i livsmedelsförsörjningen.

Avsnitt 6.2 Vatten och materialförsörjning (s 112).

Avsnittet förstärker vårt mål att fatta beslut om intermistiskt förbud för projekt Örken. Detta ligger i tillrinningsområdet för vattentäkten i Nyebro, Torup och för vattentäkten i Sännan, Halmstads kommun.

Vattentäkten i Nyebro har ett angivet vattenskydds och tillrinningsområde som gäller hela Örkenområdet i kommunen. Det är då helt fel att tillåta en industriell vindkraftsanläggning i området, där varje verk rymmer 1,6 ton oljor och kylmedel, byggnation av fundament och vägar samt markvibrationer orsakar läckage av tungmetaller, kvicksilver och PFAS-ämnen. Lika så risker för bisfenol från epoximaterial och dioxin vid brand.

Det framgår dessutom att kommunen saknar reservvatten, vilket kan erhållas i grundvattenområdet. Samma ska gälla på den halländska sidan som har ännu större problem och gjort framställan om samarbete.

Risicanalys fordras över konsekvenserna från klimatförändringen. Vi kan då få mycket stora behov av grundvatten för att klara behovet för konstbevattningen inom jordbruket.

Slutsatser

Så länge som regering och myndigheter inte redovisat vindkraftens ovan angivna allvarliga effekter på folkhälsa, klimat, ekosystem biodiversitet och skogsbruk, finns ingen anledning att överhuvudtaget att planera för utökad vindkraft. En förstärkt etablering i Örkenområdet får mer eller mindre allvarliga negativa hälsoeffekter på mellan 10.000 till 20.000 boende i Nissadalen. Vindkraft har inga förutsättningar i tätbefolkade kulturmiljöer. Det handlar i stället om att begränsa effekterna av de redan medgivna miljötillstånden. Detta bör bli följden av det nya regelverket för vindkraftsbuller. Om nytt regelverk för hörbart buller är något blir korrekt, måste krav ställas på alternativ nedmontering eller nedreglering av effekt. Det senare mest sannolikt.

Vi befärar däremot att det politiska etablisemanget i Stockholm i det längsta kommer att söka undvika erkännandet av infraljudseffekterna. De har tagit ett beslut om att bygga 1101 vindkraftverk endast 8 km från Piteå tätort. Trots de finska rapporterna om allvarliga folkhälsoeffekter på andra sidan Bottenviken. Regeringen sitter i en rävsax och det är oklart hur länge de kan undanhålla dessa fakta. Det finns då ingen anledning att låta kommuninnevärdarna i Hylte bli försöksobjekt i detta totalt okontrollerade kliniska experiment.

Det är sannolikt lika svårt att få fram konkreta värderingar av markvibrationernas och infraljudens effekter på klimat, ekosystem och biodiversitet samt de nationalekonomiska konsekvenserna på skogsbruket.

Erfarenheten av Industridepartementets dominans över andra departement och Energimyndighetens

dominans över Naturvårdsverket i bullerfrågan, ger anledning till skepticism. Risken är stor för att vindkraft bidrar med ökad alstring av klimatgaser och minskat uppfångning av koldioxid. Likaså att vi får en implosion av sjukvårdssystem, ekosystem, biodiversitet och förutsättningar för skogsbruket.

Vi föreslår därför att kommuninnevånarna inte utsätts för utökad exponering av hälsofarliga lågfrekventa ljud, infraljud och markvibrationer från vindkraftverk och att kommunen

- beslutar om moratorium för utbyggnad av vindkraft i den nya vindkraftsplanen
- lägger frågor om vindkraft under avsnittet omvärldsbevakning under den kommande planperioden
- inriktar sig på att reducera bullernivåer, markvibrationer och infraljud från befintliga vindkraftverk i enlighet med kommande reviderat regelverk för vindkraftsbuller
- arbetar aktivt för att minska exponeringen av vindkraftsrelaterat buller från omgivande kommuner
- hos länsstyrelsen hemställer om beslut om interimistiskt förbud för vindkraftsprojektet Örken
- vidtar åtgärder för att säkra grundvattenområdet i och runt Örken som reservtillgång vid extrem klimatpåverkan och kommande behov för konstbevattning av jordbruksmark.
- gör riskanalys för eventuell livsmedelsbrist och förutsättningar för utökad jordbruksareal och livsmedelsproduktion
- initierar nationell riskanalys av vindkraftens hot mot skogsnäringen
- intensifierar arbetet med utveckling av solenergi, jordvärme och energieffektivisering
- agera för urvärdering av havsbaserad vindkraft vid redan tillståndsgiven anläggning vid Fladern flera mil utanför Falkenberg.

Kommentar: När det gäller vindkraft har den politiska intentionen under arbetet med översiktsplanen varit att kraftigt minska risken för påverkan från vindkraftverk och därför har antalet vindkraftsområden minskats från tio till tre i förslaget. De kvarvarande områdena omfattar endast mark som tidigare utpekats eller som omfattar redan tillståndsgivna verk.

Förslaget föreslås kompletteras med information om att Naturvårdsverkets vägledning om vindkraftsbuller håller på att uppdateras, bland annat genom att ta upp risker för lågfrekvent buller.

Övriga synpunkter noteras. Se även kommentarer till yttrande från Arise AB, LRF och Tove och Regner Grasten, samt yttranden från Centerpartiet, Frös-lida samhällsförening, Stena Renewable, Bo Tengnäs, Håkan Bengtsson, Morgan Johansson och Marie och Jon Montan.

LRF:s kommungrupp i Hylte

LRFs kommungrupp i Hylte har i samrådsfasen bidragit med våra tankar och vi vill nu fortsatt i denna fas trycka på några av våra viktigaste frågor.

Vi tycker inledningsvis att det är mycket positivt med det anslag kommunen har att framhålla sig som en landsbygdskommun. Av några yttranden i samrådsredogörelsen tycker vi oss se tendenser till att andra instanser håller centralisering och urbanisering högt, men kommunen vidhåller i sina kommentarer att detta inte är vad vi strävar efter. Lovvärt!

Men om man är och även i framtiden tänkt vara en landsbygdskommun är det några frågor som är oerhört viktiga. I detta hänseende räcker det inte hela vägen att ha en positiv grundinställning utan det behövs ofta ganska konkreta insatser för att få hela kommunen att blomstra. Ett konkret exempel vi vill lyfta fram är infrastruktur. Det finns nästan ingen viktigare fråga än denna för utveckling av landsbygden.

Det måste fungera i vardagen att bo på landet. Kollektivtrafik, cykelmöjligheter, skolskjutsar – alla är förutsättningar för detta. Vägar ska byggas och underhållas så att både gående, cyklar och bilar kan få plats. Bilen är viktig i Hylte. Det får inte bli skambelagt att vara bilberoende. Det är inte bilen i sig som är miljöproblemet utan nästan uteslutande vilket bränsle den använder. Det är också viktigt att man tänker på fler pendlingsmöjligheter än till och från Halmstad – hela ytan är betydelsefull.

Under innevarande planperiod (2018 – 2029) har Trafikverket uttalat sig om att det mindre vägnätet kommer prioriteras lägre till förmån för tyngre lastbilar. Detta ser vi som riskabelt generellt sett och det är mycket viktigt att kommunen tar sin roll även som försvarare av det statliga vägnätet utöver det som kommunen har eget ansvar för. Dåliga vägar kan vara en avgörande faktor till att företag inte etablerar sig. De som redan finns i Hylte måste också våga finnas kvar och våga vidareutveckla sig.

Inventeringen av ödehus som initierats är också något som hör ihop med fungerande infrastruktur. Om vi ska locka nya familjer och företagare till kommunen räcker det inte att de erbjuds intressanta hus utan hela systemet måste hålla ihop. Även bredbandsfrågan är helt avgörande här.

På sidan 85 beskrivs jordbruk som en ”extensiv näring” vilket vi finner vara ett märkligt ordval. Tro- ligen avses inte extensiv som i bemärkelsen jordbruk med små insatser och i regel liten produktion, men detta är det vedertagna begreppet. Vi skulle önska att detta uttryck ersätts med till exempel ”platsbunden näring” vilket bättre beskriver vad det är. Vi har både extensivt och intensivt jordbruk i Hylte kommun. Att allt jord- och skogsbruk är just platsbundet är ytterligare en viktig anledning att värna vägnät och övrig infrastruktur. Vi kan helt enkelt inte centraliseras.

På sidan 104 beskrivs vattenkraften som att historiskt haft ”stor negativ miljöpåverkan”. Detta kan säkert vara korrekt i flera fall men man måste också komma ihåg att större delen av vattenkraften är flera hundra år gammal och att ett återställande inte enbart har miljöfördelar. Vattenkraften har också en rad positiva nyttor, såsom magasinering av vatten så att det kvarhålls längre i systemet (det märktes inte minst under torkåret 2018), kulturmiljö, rekreation och turism. Dammar kan också vara otroligt viktiga som magasin och naturliga barriärer vid bränder i naturen.

Utrivning av dammar skapar nya naturtillstånd, man riskerar att frigöra bottensediment som kan innehålla farliga ämnen och hela landskapsbilden förändras.

Vidare kring energiförsörjning är vi tveksamma till de riktlinjer som föreslås för vindkraftsutbyggnad. I en tid där vi inom kort kommer behöva ersätta stora mängder fossil energi med förnybar sådan verkar det inte strategiskt rätt att sätta skarpa begränsningar för alternativen. Tekniken går dessutom snabbt framåt och översiktsplanen inklusive riktlinjerna för vindkraft kommer att gälla för relativt lång tid. Vi kommer att behöva alla energikällor som går att uppbåda när vi ska sluta använda fossil energi och därför bör också regelverken vara anpassningsbara för framtiden.

När man läser om skogen på sidan 145 och framåt kan man fundera på vart den röda tråden finns i kommunens syn på skog och produktion. I början av översiktsplanen beskrivs skogen (t ex på sidan 94) som en viktig näring, vilket den också är – skogen är en hörnsten i svensk ekonomi och en av våra absolut viktigaste exportnärings. Skogsnäringsen har mycket stor betydelse för Hylte kommun, dels genom att en stor del av kommunens invånare äger och brukar skog och genom att flera av de större satsande industrierna (Stora Enso och Derome) hämtar sin råvara från skogen.

Skogen är också en av våra viktigaste ingredienser i omställningen till ett fossilfritt samhälle. Växande skog som sköts väl är en fantastisk koldioxidfälla och att öka produktionen av skog är något man arbetar med på flera fronter i Sverige. Skogen kan substituera oljebaserade produkter på många områden – allt som görs av olja kan i praktiken göras av skog. På nationell nivå finns det nationella skogsprogrammet vars vision lyder ”Skogen, det gröna guldet, ska bidra med jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt till utvecklingen av en växande bioekonomi”. Regionala versioner av skogsprogrammet är under produktion i hela landet så även i Halland.

När man sedan kommer till uttryck som detta ”Förändringar i skogsbygden påverkas främst av enskilda markägares skötsel eller brist därav. Vid större kalhugningar sker drastiska förändringar som påverkar både landskapsbild och möjligheterna till rekreation” blir man fundersam. Vilken bild av den svenska skogen och skogsvården har egentligen konsulten som författat detta? Den verkar vara 30 år gammal, minst!

Naturvården må ha varit sämre på 70- och 80-talet (med statens goda minne) men sen flera decennier tillbaka har vi helt andra spelregler. 1993 kom den nuvarande skogsvårdslagen som fastställer att produktion och miljö ska vara två jämställda mål för skogen.

Det är inte allt för sällan man konstaterar att den gamla bilden av enorma hyggen och besprutning av löv kvarstår men då den är grovt felaktig försöker vi varje gång förklara att den inte längre är sann. Så bedrivs inte modernt svenskt skogsbruk! Vi tycker att detta avsnitt är tråkigt skrivet och ger en beskrivning av ett skogsbruk som inte överensstämmer med verkligheten. Det måste vara två helt olika personer som skrivit dessa båda kapitel eftersom man utgår från så diametralt olika utgångspunkter. Kommunen måste hålla en linje i sin kommunikation och i sin inställning till näringslivet och inte framstå som att man både vill ha kvar kakan och äta den.

I skrivningen ”Stora opåverkade områden” respektive ”Tysta områden” verkar man ta två olika utgångspunkter. Under den första rubriken konstateras att Hylte är relativt glesbefolkat och att frågan därför inte är relevant. Under rubriken tysta områden tar man snarare avstamp i att detta är en viktig fråga som behöver åtgärdas. Vi tycker inte att detta resonemang håller ihop.

På sidan 158 återfinns en karta där man ritat in stora områden som beskrivs vara ”utredningsområde särskilt värdefull naturmiljö”. Denna inventering gjordes 1974! Den är snart 50 år gammal och kan inte betraktas som relevant i ett framtidsdokument så som översiktsplanen ska vara. Om sådana områden – som alltid innefattar privat ägd mark – ska ritas in på en karta måste åtminstone uppgifterna vara någorlunda uppdaterade. Ta en flygbild över områdena – vi vet att på många ställen finns inte ens skogen kvar. Vi anser därför att detta skikt i sin helhet skall tas bort från översiktsplanen.

Även när det gäller grönstrukturplanen hyser vi oro över att områden ritas in på kartan som på sidorna 161-163. Man förleds lätt att tro att detta tillhör allmänheten. Med dessa kartsikt finns risken att det uppstår konflikt både vid aktivt brukande av skogen eller vid framtida förändrad markanvändning. Samma resonemang gäller för punkt nummer fyra i den röda rutan på sidan 165. Tätortsnära skog ägs ofta av privata skogsägare och det får inte läggas en död hand över denna. För den mark som kommunen äger har vi naturligtvis inget att erinra.

Generellt när det gäller kartmaterialet i översiktsplanen är det under all kritik att dessa inte finns tillgängliga digitalt. Det är helt omöjligt att se vart gränserna går på de kartor som ligger med i materialet. För att bedöma om man t ex berörs som fastighetsägare måste det gå att zooma i kartan. Med dagens teknik är vi mycket förvånade över att detta inte gjorts bättre. Vi har ställt en fråga angående kartorna till kommunen under våren och fått till svar att de kommer i digi-

talt format ”senare under året”. Då kommer översiktsplanen redan att vara beslutad politiskt och detta alltså utifrån ett inkomplett underlag.

Sammanfattningsvis har vi en positiv inställning till det fortsatta arbetet med översiktsplanen och är glada för att den äntligen uppdateras. Vi vill dock tydligt trycka på vikten av att man framöver är mer försiktig när man lägger ut skikt på mark som inte kommunen själv har rådighet över. Sådan eventuella skikt måste vara välgrundade, genomarbetade och även ha en politisk förankring. Vi vill också ytterligare understryka vikten av de gröna näringarna och dess betydelse för Hylte kommun, både idag men kanske ännu tydligare i en framtid som kommer att kräva mer av oss när det kommer till hållbar produktion av livsmedel, skogsråvara och annat som har direkt härkomst från resursen mark.

Kommentar: Infrastrukturens betydelse för kommunens utveckling kan nog inte överdrivas. Därför prioriteras denna fråga så högt i översiktsplanen. Strategin är att bygga starka stråk och bra länkar till dessa för att man lätt ska kunna ta sig de längre sträckorna med kollektivtrafik. Bilen är och kommer fortsätta vara viktig i Hylte kommun och den blir dessutom alltmer miljövänlig, se ÖP sid 42. Omställning till snabb kollektivtrafik för de längre resorna handlar inte om att skämmas utan om att förbättra förutsättningarna för pendling så att fler kan och vill bo i Hylte och att våra företag kan kompetensförsörjas långsiktigt. Se även kommentar till Trafikverkets yttrande.

Alla bor inte i tätorter och alla företag ligger inte där, därför är det viktigt att hela transportstrukturen fungerar, från mindre vägar, till bytesplatser och effektiv kollektivtrafik. Problemet är att för en glesbygdskommun är tilldelade statliga och regionala resurser högst begränsade, eftersom dessa baseras på hur många som kör på vägarna eller åker med bussarna, se t ex Region Hallands yttrande där det framgår att Hylte kommuns invånare har ett förhållandevis bra utbud av kollektivtrafik i förhållande till Halland i stort. Det går förstås att använda egna resurser men även dessa ska vägas mot andra kommunala behov. Återstår att planera smart, satsa rätt och kämpa för att kommunen ska kunna utvecklas. Översiktsplanen är en del av detta.

Då avsikten är att beskriva skillnaden mellan utbredda och koncentrerade reursberoende näringar, föreslås att ”extensiva” näringar ändras till ”areella” näringar på sid 85.

Frågan om vattenkraftens positiva respektive negativa sidor har diskuterats i den politiska styrgruppen och landat i nuvarande formulering.

Även vindkraften är en högst politisk fråga i kommunen, där kommunstyrelsen beslutat att nuvarande formulering angående maxhöjd ska användas. Se även kommentarer till yttrande från Arise AB och Tove och Regner Grasten, samt yttranden från Centerparti-

et, Fröslida samhällsförening, God Livsmiljö i Hylte, Stena Renewable, Bo Tengnäs, Håkan Bengtsson, Morgan Johansson och Marie och Jon Montan.

Formuleringarna om skogsbruket på sid 145 ses över, i samband med föreslagen omarbetning av avnitt 7.2-7.3, se kommentar till Centerpartiets yttrande. Även formuleringarna om Stora opåverkade områden och Tysta områden ses över så att de hänger samman logiskt.

Utredningsområde särskilt värdefull naturmiljö - se kommentar till yttrande från Centerpartiet, samt yttranden från länsstyrelsen under Naturvärden och rekreation, Örjan Carlsson m.fl. och Marie och Jon Montan. De största områdena med utredningsområde särskilt värdefull naturmiljö i kartan på sid 158 utgörs av kommunens större sjöar.

De tätortsnära rekreationsområdena föreslås ses över och riktlinjerna förtydligas. Se kommentar till yttrande från Centerpartiet, samt yttranden från länsstyrelsen under Naturvärden och rekreation, Derome Timber, LRE, Anders Sandström och Marit och Morgan Eriksson.

Översiktsplanen är i grunden principiell och övergripande till sin karaktär, och gränserna i kartorna är egentligen inte så precisa att de ens ska gå att läsa i detalj eftersom de inte är framtagna med så detaljerat underlag. T ex är inte ett föreslaget verksamhetsområde lämpligt exakt på ett ställe men inte två meter längre bort, utan den bedömningen görs i den fortsatta planeringen när olika, mer detaljerade frågor utreds. På samma sätt kan hänsyn till ett riksintresse behövas även utanför den utritade gränsen. Med det sagt har målsättningen ändå varit att få ut kartinformationen som webbtjänst före utställningen, för att underlätta läsningen av förslaget. Detta har tyvärr inte lyckats på grund av tekniska hinder.

Stena Renewable Sammanfattning

- Hylte kommun poängterar att energistrategiska frågor ska ha en framstående roll i kommunens planering, att självförsörjningsgraden av elproduktion ska öka i kommunen, samt att översiktsplanen ska kunna bidra till ”att främja en klimatneutral” samhällsutveckling.
- Att möjliggöra en utökad vindkraftsutbyggnad är sannolikt det mest effektiva en kommun kan göra för att motverka den globala klimatförändringen.
- Det är problematiskt att Hylte vill begränsa den möjliga vindkraften i kommunen från 1 090 GWh till 440 GWh.
- Om Hylte dessutom begränsar maxhöjden på vindkraftverk till 150 meter blir det med allra största sannolikhet ingen mer vindkraft i kommunen.
- De 24 tillståndsgivna verken, skulle med en årsproduktion på 132 GWh kunna minska utsläppen med

79 000 ton. Om kommunen möjliggör för ytterligare 20-25 vindkraftverk med en årsproduktion om 200 GWh skulle denna kunna minska utsläppen med ytterligare 120 000 ton. Det kan jämföras med Hyltes egna utsläpp på cirka 68 000 ton.

- Klimatutsläppen måste minska mycket snabbt. För varje år vi väntar, desto svårare blir det att vända utvecklingen. Alla riksdagspartier utom ett är överens om den svenska elexportens stora klimatnytta.
- Genom att tillåta nya moderna vindkraftverk, med en högre höjd och väsentligt mer elproduktion, kan man minska det intrång som sker vid etablering av en vindkraftspark.
- Våra erfarenheter visar att även om det finns oro för högintensivt hinderljus på högre vindkraftverk under tillståndprocessen, så upplevs hinderljus i efterhand inte störande.
- Vi anser att en översiktsplan inte ska reglera totalhöjden, utan att detta bör avgöras i den miljökonsekvensbedömning som görs enligt miljöbalken hos miljöprövningsdelegationen.

Bakgrund

Kommunens energi- och klimatstrategi anger som övergripande mål att Hylte ska bli en fossilbränslefri kommun på lång sikt. Översiktsplan för Hylte kommun, inriktning (2016-06-16) berör två strategier översiktsplaneringen:

- att energistrategiska frågor ska ha en framstående roll i kommunens planering, och
- att självförsörjningsgraden av elproduktion ska öka i kommunen.”

En utmaning, som anges i utställningsförslaget till översiktsplan, är hur översiktsplanen ska kunna bidra till ”att främja en klimatneutral och robust samhällsutveckling” (sid 11).

I utställningsförslaget hänvisas också till Parisavtalet (sid 103): ”Klimatavtalet från Paris innebär att den globala temperaturökningen ska hållas långt under två grader, och att de globala utsläppen ska ner till noll under andra halvan av detta århundrade. Varje land ska ta fram en klimatplan, där ambitionerna successivt höjs. Energisektorn berörs i hög grad av klimatavtalet.”

Att möjliggöra för en utökad den svensk elproduktion är sannolikt det mest effektiva en kommun kan göra för att motverka den globala klimatförändringen.

Hylte har hittills tagit sin del av ansvaret för vindkraftsutbyggnaden

Det anges i utställningsförslaget att de befintliga 18 vindkraftverken i Hylte har en årsproduktion om 108 GWh per år och de 24 tillståndsgivna verken har en beräknad årsproduktion om 132 GWh. Det innebär att ”sammanlagd årsproduktion för redan uppförd och beviljad vindkraft i kommunen är 240 giga-

wattimmar, vilket utgör 91 procent av elanvändningen i kommunen”.

Av förslaget framgår vidare att ”de delar av kvarvarande områden som inte redan tagits i anspråk, bedöms kunna producera ytterligare cirka 200 gigawattimmar per år”, med cirka 20-25 vindkraftverk.

Faktum kvarstår dock, att med en begränsning av vindkraften i totalhöjd till 150 meter, kommer sannolikt inte någon mer vindkraft bli byggd i Hylte kommun.

Hylte kan fortsätta att skapa en mycket stor klimatnytta

En rad olika beräkningar visar att 100 GWh tillkommande elproduktion i Sverige leder till att utsläppen av växthusgaser minskar med cirka 60 000 ton, oavsett om elen används för att elektrifiera transportsektorn och industrin eller om den leder till en ökad elexport.

Hylte kommuns samlade utsläpp av växthusgaser uppgår enligt den nationella emissionsdatabasen till 68 000 ton och i hela Hallands län är utsläppen cirka 1,5 miljoner ton. Om man även ser till de utsläpp som svenskarnas konsumtion ger upphov till utomlands, är utsläppen cirka 10 ton per person, enligt Naturvårdsverket. För Hylte motsvarar det cirka 105 000 ton.

De 24 tillståndsgivna verken, skulle med en årsproduktion på 132 GWh kunna minska utsläppen med 79 000 ton. Om kommunen möjliggör för ytterligare 20-25 vindkraftverk med en årsproduktion om 200 GWh skulle denna kunna minska utsläppen med ytterligare 120 000 ton.

Det betyder att Hyltes översiktsplan, genom att främja en fortsatt vindkraftsutbyggnad, kan lösa utmaningen att som anges i utställningsförslaget, nämligen ”att främja en klimatneutral” samhällsutveckling, både för kommunen och länet.

Detta är mycket viktigt. Klimatutsläppen måste minska mycket snabbt, enligt FN:s klimatpanel. För varje år vi väntar, desto svårare blir det att vända utvecklingen mot en allt varmare värld.

En satsning på vindkraft är en av de viktigaste klimatåtgärder en kommun kan göra. Vindkraften har den stora fördelen att de kan byggas ut snabbt, vilket krävs för att snabbt minska klimatutsläppen. På kort sikt kan svensk vindkraft bidra till att fasa ut kolkraft i våra grannländer, och efter hand som elektrifieringen ökar i Sverige behövs den för att ersätta fossila bränslen i transportsektorn och industrin.

Alla riksdagspartier utom ett är överens om elexportens stora klimatnytta:

- Socialdemokraterna välkomnar ”elexport som kan ersätta produktion med högre koldioxidutsläpp”.
- Miljöpartiet vill ”utöka möjligheterna att exportera el utomlands” vilket kan ”minska utsläppen från fossil elproduktion i Europa”.

- Centerpartiet vill att Sverige ska bli Europas gröna batteri: ”Export av förnybar el gör stor klimatnytta när den ersätter fossil produktion i andra länder.”
- Liberalerna anger: ”Genom export av fossilfri el till våra EU-grannar kan vi medverka till klimatomställningen.”
- Kristdemokraterna vill göra det lättare för Sverige ”med en så gott som koldioxidfri elproduktion att bidra till ett minskat kolkraftsberoende i t.ex. Danmark, Tyskland och Polen”.
- Moderaterna vill ”underlätta export av svensk koldioxidfri el”.

Vi hoppas att Hylte kommun vill fortsätta att vara ledande i att motverka klimatförändringen, men det finns ett avgörande hinder i förslaget till ny översiktsplan.

Begränsning till 150 meter stoppar vindkraften

Trots kommunens goda ambitioner på klimat- och energiområdet införs begränsningar i den föreslagna översiktsplanen som i praktiken skulle stoppa ny vindkraft.

I förslaget vill kommunen dels reducera antalet tidigare utpekade områden och därmed begränsa den samlade vindkraftspotentialen från (1 090 GWh till 440 GWh), dels begränsa totalhöjden på vindkraftverk i de tre kvarvarande områdena till 150 meter.

En begränsning till 150 meter gör det i princip omöjligt att bygga ny modern vindkraft på ett kostnads-effektivt sätt.

Det finns flera fördelar med moderna och höga vindkraftverk. Genom att tillåta nya moderna vindkraftverk kan man minska intrånget, som en vindpark ändå medför, genom att bygga färre och mer långsamtgående vindkraftverk, färre fundament, kablar och vägar – samtidigt som man får ut betydligt mer förnybar elproduktion till en lägre kostnad för både elkonsument och miljön.

Oro för hinderljus är ofta obefogad

En vanlig invändning mot höga vindkraftverk handlar om oro för det högintensiva hinderljuset som luftfartsverket och försvaret kräver vid höjder över 150 meter. Vi förstår att människor kan vara rädda för hur detta ska påverka omgivningen.

Ofta visar sig dock oron vara obefogad. Som exempel kan nämnas Stenas anläggning i Vetlanda med 32 vindkraftverk, med hinderljus på 8 av verken.

Under tillståndsprocessen var många oroliga för hur högintensiva ljus nattetid skulle uppfattas. Men efter att parken byggts har det varit mycket få som upplevt hinderljuset som negativa.

En anledning till oron är troligen benämningen ”högintensivt” hinderljus, som leder tankarna till något tydligt märkbart. Så är det inte i praktiken. Den mycket smala spridningsvinkeln gör att ljuset inte ger något ”ströljus” som lyser upp omgivningen. Ljuset är dessutom riktat något uppåt i förhållande till horisontalplanet, eftersom det ska kunna ses av trafik i lufrummet, vilket gör det mindre synligt från marken. Belysningsstyrkan dras dessutom ned ordentligt på natten, så att den på 500 meters håll ungefär motsvarar stjärnljus (0,01 lux).

Vi anser att en översiktsplan inte ska reglera totalhöjden, utan att det borde vara en fråga som avgörs i den miljökonsekvensbedömning som görs och prövas enligt miljöbalken hos miljöprövningsdelegationen.

Avslutningsvis är det vår uppfattning att kommunen både bör fortsätta att ta ansvar för att motverka klimatförändringarna och ett fortsatt konkurrenskraftigt elpris för svensk industri. Därför måste begränsningen om 150 meter höjd på nya vindkraftverk slopas.

Kommentar: Synpunkterna noteras. Se kommentarer till yttranden från Arise AB, LRF och Tove och Regner Grasten, samt yttranden från Centerpartiet, Fröslida samhällsförening, God Livsmiljö i Hylte, Bo Tengnäs, Håkan Bengtsson, Morgan Johansson och Marie och Jon Montan.

9. Privatpersoner

Från privatpersoner har det kommit in 13 olika yttranden. Synpunkterna har organiserats ämnesvis efter översiktsplanens kapitelindelning. Därefter kommer de synpunkter som berör flera ämnesområden under rubriken *Blandade synpunkter*.

Effektiva kommunikationer

Björn Oscarsson, Sonhult

Har skummat igenom översiktsplanen och den verkar ambitiös och bra.

Jag reagerar mot kartan bl.a. sidan 42(262) där man som lokalt prioriterad väg till Lis område 9 Bexet angett den allmänna vägen från Skoga till Bexet, detta är en krokig och kuperad grusväg, samma norrut allmänna vägen från Bexet till Färgaryd. Detta gör att den mesta trafiken till Bexet går över vår enskilda väg i Sonhult (samma till Ekenäs som har Kråxhultsvägen). Det är inga som kör omvägen till Skoga om man skall från Hyltebruk till Bexet, vilket planförfattarna borde insett om man varit på plats.

Jag har inget emot att det blir fler permanentboende på landsbygden och i Bexet.

Men ni skall ha i åtanke att statsbidragen för vägunderhåll inte räcker till för att förnya beläggningen på denna väg som vi skulle önska. Är ju också relativt smal väg, så inte lämpad för mycket stor trafikmängd.

Kommentar: Det är förstås ohållbart att större delen av trafiken till och från Bexet går via en enskild väg, inte minst om trafiken skulle öka. Dagens problematik behöver lösas via vägförening eller dylikt. Väg mot Bexet redovisas i karta på sid 42 och i strukturbilden på sid 18. En skrivning om vägproblematiken föreslås läggas till i texten på sid 43, men en enskild väg kan inte anges som länkstråk i strukturbilden.

Attraktiva boende- och livsmiljöer

Lena Karlsson, Bjärred

Fritidsboende i släktgården som varit i släktens ägo sedan 1840 talet då äldsta huset blev byggt.

Då vi tydligt ser att inga av våra synpunkter beaktats i det nu omarbetade förslaget framför vi dessa än en gång.

Vi noterar dock att Trafikverkets synpunkt att bebyggelse bör förläggas i närhet av utvecklad kollektivtrafik sammanfaller väl med våra synpunkter på tillgänglighet.

Vi är väl införstådda med att kommunens politiker skall värna om kommunens väl och ve, men när det gäller LIS 24 Fjällen är det en tydlig majoritet av de boende i närheten som är emot förslaget och som totalt negligerats. Nedanstående, tidigare inlämnade synpunkter, framförs åter.

Vi anser att genomförandet av LIS område 24 – Unnaryd Rangalsnäs ej skall genomföras av följande skäl:

1: Området runt sjön Fjällen betraktas som ”särskilt värdefull naturmiljö.” Kap. 7.3 Osberg-Bolkabo (NN47) område med ”riksintresse för naturvård” Kap.7.2 resp.Kap.9.1. **Hänsyn till dessa miljöer har inte tagits då man föreslår LIS området.**

Kommentar: Riksintresse Osberg-Bolkabo ligger utanför det föreslagna LIS-området, och bedöms inte påverkas betydligt av förslaget. Länsstyrelsen som bevakar statens intressen har heller inte haft några invändningar mot denna bedömning. Vidare ska en naturvärdesinventering tas fram i samband med förhandsbesked, bygglov och/eller detaljplan för att identifiera naturvärden och säkerställa att byggnation inte påverkar eventuella nyckelbiotoper och skyddsvärda arter negativt.

2: Tre av de närliggande gårdarna har vid inventering av Hylte kommun klassats som kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Ett i klass B och två andra i klass C. **Att i denna miljö föreslå ett LIS område med möjligheter till gruppbebyggelse med upp till 15 st. bostadshus kan inte anses vara en anpassning till omgivningen.**

Kommentar: De kulturhistoriskt värdefulla byggnaderna ligger i den östra delen av området, strax norr om åker- och ängsmarken, medan den nya bebyggelsen som föranlett förslaget om LIS-område föreslås ligga i den västra delen av området, avskilt från ”byn”. En möjlighet är att ta bort den östra delen av LIS-området, men kommunen gör bedömningen att ny bebyggelse kan tillkomma utan att de kulturhistoriska värdena skadas. Vidare bör utformning och placering av ny bebyggelse i anslutning till kulturhistoriskt värdefull bebyggelse och fornlämningar utgå från områdets specifika karaktär och fornlämningsmiljö, enligt ställningstagande för området på sid 66.

3: Felaktigt benämns den föreslagna nybyggnationen av bostadshus som ”åretruntbostäder”. Finns inga möjligheter för kommunen att kräva att köparna av bostadshuset bosätter sig där permanent. Fritidsboende är den mest troliga användningen av bostadshuset p.g.a. att vägen ägs och underhålls av de boende genom en s.k. gemensamhetsanläggning, att kollektivtrafik helt saknas, att kommunal service saknas. Få eller inga barnfamiljer som befinner sig mitt i livet accepterar att bosätta sig sju kilometer från Unnaryd, vara i behov av två bilar för att sköta arbete, inköp,

skjutsa till dagis, skolor, fritidssysselsättningar m.m. **Motivet att byggnation inom LIS området skall ge underlag för bättre service i Unnaryd finns således inte.**

Kommentar: Det stämmer att man inte kan kräva att någon kan bosätta sig permanent i en byggnad. Kommunen gör dock bedömningen att nya bostäder i detta läge skapar förutsättningar för permanentboende.

4: Förutsättningar för ett skyddat fågelliv på Fjällen kommer att äventyras om det byggs ett 15-tal fritidshus inom LIS området. De nu boende runt sjön antingen rör sin eka eller har en båt med liten utombordsmotor. Man kan befara att flera av de inflyttade fritidshusägarna kommer att roa sig med vattenskidåkning, jetskies och liknande snabba båtar med stor negativ påverkan på fågel- och djurlivet. Ett fiskgjuspar som häckar på en ö i Fjällen och storlom som syns ofta där kommer definitivt att flytta från Fjällen vid kraftiga störningar. **Därför bör inte LIS området genomföras.**

Kommentar: Enda sättet att inte riskera påverkan på växt- och djurliv är att ingen bor i området. Det finns inget som talar för att just de boende som flyttar in i nya hus skulle ta mindre hänsyn till omgivningen än de som redan bor där. Kommunen vill inte bromsa det lilla bostadsbyggande som kan komma till stånd i kommunen om det inte finns en betydande risk för påverkan på naturvärdena. Varken kommunen eller länsstyrelsen gör bedömningen att en sådan betydande risk föreligger.

5: Endast på två ställen, varav det ena är den sträcka där det föreslås ett LIS område, löper bilvägen utmed sjön Fjällen där det möjliggörs för tillfälliga besökare en naturupplevelse och enkel tillgänglighet till stranden. Detta kommer att begränsas av den föreslagna nybyggnationen som LIS området öppnar upp för. En fri passage utmed stranden med bredd på ca. 40 m bör krävas, i likhet med andra kommuners krav, om LIS området genomförs. **Därför bör inte LIS området genomföras.**

Kommentar: Enligt ställningstagandet för LIS-området krävs att allmänhetens tillgång till strandområdet säkerställs där terrängen så medger, genom att ett större sammanhängande område med allmän plats anordnas utmed strandområdet eller att stranden och bebyggelsen avskiljs med gång- och cykelväg och/eller staket.

6: Ett LIS område påverkar många och i detta fall övervägande negativt. Samtliga fastighetsägare och boende utom en är negativa till det föreslagna LIS området. **Därför bör inte LIS området genomföras.**

Kommentar: Införande av ett LIS-område innebär att man får möjlighet att söka dispens från strandskyddet, inte att bebyggelsen som helhet är prövad. Om det är frågan om 10-15 bostäder görs denna prövning genom detaljplan, då påverkan på omgivningen vägs in och berörda sakägare hörs. Det är olyckligt att så många

fastighetsägare i området är negativa till en eventuell byggnation, men den fastighetsägare som kommit in med förslaget har ändå rätt att få sin sak prövad. Ett första steg i denna prövning är att kunna ansöka om strandskyddsdispens, vilket LIS-området möjliggör.

I gamla nu gällande ÖP gällde ett utökat strandskydd på 300 m runt sjön Fjällen, detta reviderades senare till 100 m och nu föreslås det LIS område vid sjön! Man kan förmoda att det fanns bra motiv för utökat strandskydd vid den tiden för beslut och därför måste man fråga sig om dessa motiv inte alls gäller längre?

Kommentar: Det är länsstyrelsen som gjort en översyn över det utökade strandskyddet i länet och kommit fram till att 100 meter nu gäller för Fjällen. Motiven för detta kan man säkert få av länsstyrelsen.

Kommunstyrelsen har lyssnat på och övervägt de synpunkter som kommit om LIS-området i Rangalsnäs, men vidmakthåller sin bedömning att det inte finns tillräckliga sakskalet för att inte ge möjlighet att pröva en bebyggelse i föreslagen omfattning. Det som fram för allt talar för LIS-området är att det har förutsättningar att faktiskt bli bebyggt med bostäder i en omfattning som skulle stödja landsbygdsutvecklingen. Den fortsatta prövningen får sedan utvisa om LIS-området faktiskt är lämpligt för bebyggelse och hur bebyggelsen i så fall kan utformas för att säkerställa de värden som finns i området.

Berit Persson, Halmstad

50 % ägare av fastigheten Rangalsnäs 1:5. Fritidsboende i släktgården som varit i släktens ägo sedan gården byggdes 1840-talet. Även nästa generation kommer att fortsätta i samma anda

Vi anser att LIS område 24 Unnaryd-Rangalsnäs ej skall genomföras av följande skäl:

Tre av de 4 befintliga gårdarna har av Länsstyrelsen i Halland och Hylte Kommun klassats som kulturhistoriskt värdefulla där Rangalsnäs 1:5 är klassat som B och de andra två i C.

Hela området runt sjön Fjällen är klassat som särskilt värdefull naturmiljö. Hylte Kommun och Länsstyrelsen i Halland har gjort en inventering av förekommande växter där man fann bestånd av Smålands landskapsblomma Linnea och ett stort bestånd av den fridlysta orkidén nattviol. Det är ett område även med riksintresse för naturvård. När Kommunen konstaterat att sjön fjällen med sin natur och byggnader har ett stort bevarandevärde läggs det åt sidan och presenterar ett förslag till ett nytt LIS område med 10 till 15 bostäder (stugby) vilket helt kommer att förändra nuvarande miljö.

Därför bör inte LIS området genomföras

Vi menar att förutsättningar för åretruntboende i Rangalsnäs saknas. Vägarna är av grus och avsaknad av kollektivtrafik. Bristande kommunal service. Därmed tvingade att transporter sig 8 kilometer till

Unnaryd till skolor, förskolor och andra aktiviteter. Med största sannolikhet kommer inga barnfamiljer att söka sin bosättning där. Troligtvis kommer 10 till 15 föreslagna åretruntbostäder utmynna i fritidshus och bilda en stugby vilket kommer att kraftigt påverka den nuvarande miljön med stor negativ inverkan. För övrigt har vi samma åsikter som Lena Karlsson Rangalsnäs 1:5 på deras synpunkter.

Därför vill vi att planerna på LIS område 24 Unnaryd Rangalsnäs Ej skall genomföras.

Kommentar: Synpunkterna noteras. Se kommentarer till yttrandet från Lena Karlsson ovan och yttranden från Ida Heiner och Kenny Rask, samt från Lisbeth Gunnarsson och Lars Eriksson.

Ida Heiner och Kenny Rask, Halmstad

Vi anser att LIS-området är för litet för 10-15 bostäder med hänsyn till följande fyra punkter som inte utretts i utställningsförslaget:

1. I det geografiska LIS-området saknas hänsyn till fri passage.
2. Området vid Svinsjöns utlopp, detta är idag en våtmark och den kan ej bebyggas utan utdikning vilket skulle påverka miljön påtagligt.
3. De tre samfälligheter som ligger inom det tilltänkta LIS-området.
4. Den kuperade terrängen.

För övrigt anser vi att Hylte kommun inte tagit hänsyn till punkterna nedan:

- Hänsyn till tillgång av kollektivtrafik för att motivera LIS-området. Det finns ingen kollektivtrafik inom rimligt avstånd.
- Påverkan på atmosfären vid befintlig bebyggelse.
- Påverkan på Fjällens idylliska omgivningar för både människor och djur.
- Dialog med markägare i det tilltänkta LIS-området. Det måste vara mycket ovanligt att i princip alla markägare inkommer med synpunkter på bildandet av ett nytt LIS-område. Med hänsyn till detta borde Hylte kommun vara mer lyhörda och intresserade av allas åsikter i frågan. Eller är det bara kortsiktiga ekonomiska intressen som styr?

Vi tror och hoppas på att öppna diskussioner och ett flexibelt tankesätt kan leda till en betydligt mer hållbar utveckling av landsbygden än kortsiktiga, hastiga beslut som får en stor inverkan på miljön.

Med tanke på samtliga ovanstående argument anser vi fortfarande att LIS 24 inte ska realiserar!.

Kommentar: Synpunkterna noteras. Se kommentarer till yttrandet från Lena Karlsson ovan och yttranden från Berit Persson, och från Lisbeth Gunnarsson och Lars Eriksson.

Lisbeth Gunnarsson, Lars Eriksson, Halmstad

Vi vill meddela att vi delar Claes och Lena Karlssons, Ida Heiner och Kenny Rasks synpunkter som de sändt till er angående LIS-område 24 - Unnaryd, Rangalsnäs.

Vi vill särskilt trycka på att det är anmärkningsvärt att Hylte kommun inte tar hänsyn till att finns ett stort motstånd mot LIS 24 i Rangalsnäs, Unnaryd. Om ett LIS-område genomförs där skulle detta möjliggöra en stor utbyggnad av fritidshus i området. Detta är det troligaste scenariot, vilket vi starkt motsätter oss. Det skulle förstöra Rangalsnäs!!

Varför inte följa Trafikverkets synpunkter och satsa på att göra LIS-område där det redan finns befintlig kollektivtrafik?

Kommentar: Synpunkten noteras. Se kommentarer till yttrandet från Lena Karlsson ovan och yttranden från Berit Persson, och från Ida Heiner och Kenny Rask.

Energi och resurser för framtiden

Synpunkter från privatpersoner som berör vindkraft finns även under Blandade synpunkter på sid 51.

Bo Tegnäs, Femsjö

Då jag varit engagerad i VK 3 tänkte jag lämna lite uppdatering om läget och kommentera den hårdare skrivning med "ska" i stället för "bör" vad gäller avstånd till bebyggelse och verks totalhöjd.

Arise Windpower, med vilka ett antal markägare inom VK3 tecknat avtal, har en tid varit inaktivt, men nu åter börjat visa ett visst intresse. Deras preliminära indikation är dock att enbart fokusera på angränsande delar av Halmstad och Ljungby kommuner.

Det finns vad jag förstått två huvudsakliga skäl:

1. Verk med totalhöjd på 150 m går i nuläget inte att bygga med en rimligt attraktiv ekonomi.
2. Radarstyrd hinderbelysning, vilket varit ett krav för tillstånd, kräver dispens från försvarsmakten och sådana dispenser ges numera inte av skäl som har med rikets säkerhet att göra.

I praktiken innebär de ändrade "bör" till "ska" särskilt vad gäller total höjd att, som det ser ut nu, det möjligen kan bli en vindkraftsetablering i närområdet i Halmstad och Ljungby men att Arise väljer bort att jobba vidare med frågan om lokalisering av ett eller två verk på Hyltesidan. Det finns inte fler än 1-2 platser som har bedömts som tänkbara inom VK 3.

Jag tycker att den tidigare formuleringen med "bör" är bättre då den kan öppna för ett positivt förhållningssätt om särskilda skäl föreligger. Särskilda skäl i fallet VK3 kunde vara om det byggs 180 m verk i omedelbara anslutning på andra sidan kommungräns och att lokal opinion mot etableringen inte har avhört på Hyltesidan.

En skarp formulering med max höjd 150 m innebär sannolikt ett stopp för fortsatt vindkraftsutbyggnad

och därmed att beräkningarna i ÖP (Figur 6.5 i samrådsversionen) om möjlig fortsatt utbyggnad med årsproduktion enbart blir en teoretisk konstruktion utan förankring i verkligheten.

Det vore kanske på sin plats att se över detta avsnitt så att teori och praktik överensstämmer och så att lokalt bestämmande om detaljer möjliggörs.

Kommentar: Synpunkterna noteras. Se kommentar till yttranden från Arise AB och LRF, samt yttranden från Centerpartiet, Fröslida samhällsförening, God Livsmiljö i Hylte, Stena Renewable samt från Tove och Regner Grasten och från Marie och Jon Montan.

Tove och Regner Grasten, Ylasryd

Jag vill hermed gärna lämna synpunkt till kommunens översiktsplan. Det gäller särskilt kommunens vindkraftplan.

Vår familj har ägat hus i Ylasryd sen 1986, och bliver mycket hård drabbad av vindkraftverk Örken VK2. Mina åsikter är som följer:

Örken området är inte lämplig för etablering av vindkraftindustri, om det skal göras med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön iflg. §6 i miljöbalken

Området är inte utpekade som ett område med riksintresse i vindkraft, da det inte blåser mer än 7,2 m sek i årsmedelvind 100 m ovanför mark och inta har 800 m til bostad. (energimyndigheten, riksintressen för vindbruk (1)Tvärtom är området karakteriserat som mycket känslig av Länsstyrelsen: (3)Vindkraft i Hallands län ”den östra del av Hylte kommun är mycket känslig för vindkraftsetableringar pga sit attraktiva friluftslandskap med en rikedom på sjöar, områden av naturkarakter och långa siktländer. Här finns också många småskaliga områden varifrån vindkraftverk skulle oplevas dominerande” (3 s. 97, Vindkraft i Hallands län) .

Stora delar av kommunen kan betraktas som områden, som är relativt opåverkade av exploateringsföretag... De har behållit karaktären av delvis orörd naturmark och bygd med äldre bondekultur. Speciellt viktigt i dessa områden är den småbrutna karaktären med inslag av öppet värdefullt landskap. Områdena är blandt kommunens viktigaste tillgångar och bidrar till att ge kommunen dess speciella karaktär. Områdena har stor betydelse för skogsbruk, jakt, turism, friluftliv och naturvård. Hela den östra kommundelen, öster om en linje Fröslida-Rydöbruk-Färgaryd-Boarp ..bedöms som ett sådant område, (3 s. 116) dvs: Örken-områden.

Miljöbalkens mål bliver inte följt på flera punkter:

1 kap. 1§ 1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olagheter....

2. värdefulla natur-och kulturmiljöer skyddas och värdas

3. den biologiska mångfalden bevaras

Vårt hus i Ylasryd, vårt fritidshus genom 33 år, får 1 verk ca 1000 m från (nr. 22), 5 verk inom 2000 m, och 10 verk inom 2750 m (verk nr 16-25)

Det blir som att bo i ett industriområde, med blinkande ljus på nätterna, bullar och skuggor. Bullarmätning är beräknat till mer end 35 db p.g.a sjöarna, (38,8). Vi har Kolsjön, Hålsjön L. Rosjön och Ylasrydsjön inom få 100-meter. Vindkraftbuller i ett tyst område upplevs mer störande än kontinuerlig ljud. Här har vi svichande ljud från rotorbladar, samt också den lagfrekvente ljud, som man nu vet är hälsofarlig i upp till 10 km.. Bullar är i första hand en hälsofråga. Sömnstörningar p.g.a bullar kan med tiden ge allvarliga hälsoeffekter.

2 kap 9§: En verksamhet får inte bedrivas el. vidtas om den medför risk för att ett stort antal människor får sina levnadsförhållanden väsentligt försämrade el. miljön försämrats avsevärt.

Läkartidning skriver: infraljud från vindkraftverk påverkar inneröret och utgör en möjlig hälsorisk för personer med migrän eller anden typ av sensitisering. I flera studier har man funnit att boende nära vindkraftverk oftare har alvorliga sömnstörningar och depression, man har också funnit en ökad frekvens av yrsel, tinnitus, ljudöverkänslighet, huvudverk, ökad aktivering av det autonoma nervsystem mm. Skugga bildning från vindkraft kan medföra epilepsi.

Hylte kommun vil ge turister ”ett fridfullt lugn året om”, här finns det gott om orörd natur och storslagna skogar- full med allt vad den har att erbjuda: svamp, bär och ett rikt djurliv. Dessutom finn här många sjöar som lockar till både fiske och bad. Långa leder till cykel, hest och vandring. Välplacerat golfbana, ljuslöjpe i Torup till skidåkning. Kvarnforsen har stugutlejlning m put and take fiska. Ja vist är det fantastisk, där finns heller inte ett vindkraftverk på foton från turistbrochurerne.

Länsstyrelsens vindkraft i Halland: ”många av de attraktivaste naturupplevelserna är knutna till upplevelser av orördhet och tystnad, upplevelser som störs av vindkraftetableringar”.

Innom Örken finns min. 36 sjöar + Färgåen och Ekebäcken, samt flera mossar/myrar bl.a den mycket känsliga Store Jöns mosse. Store Jöns mosse har högsta nationella och internationella skyddsvärde i klass 1, vilket innebär att ”inga ingrepp som kan påverka eller ytterligare påverka hydrologin bör tillåtas”.

I skogen skal etableras 7 km ny väg, 11 km befintlig väg behövas förstärkas. Vägarna behöver vara 4-6 m breda och klara 12 t axeltryck. Dom 18 km väg förläggas inom 15-20 m bred korridor fri från träd, i anslutning till kurvor och branta partier, kan korridorbredden behöva vara större. 9 km utanför parkområdet till allmän väg behövas också förstärkas. Plus 25 x 2500 m2 plats för värkarna dvs 62.500 m2 skog behövs avverkes, + plats för schaktmassor+ Transformatorstation.

Hur tänker man att ta hänsyn till stenmurrar som är överallt i skogen? Och bredvid vägarna.

Hur tänker man med förorening av jord, grundvatten, sjöar, åer och Nissan p.g.a. förorening från vingarna med bisfenol, ftalater och metylkvikslv bl.a.

Vi har ett rikt djurliv med älg, rådjur, grävling, harar och ett mångfald av fåglar: värja år kommer tranor och raster på åkern. Vi har 2 fågelholk som varje år är bostad för Tornseglare, Svalorna bor i ladugården. Min 2 par Ormvråk i träden runt huset. Dessutom ugglor och orrar. Jättemånga Fladdermus bor i/ ved huset.

Om ett vindkraftverk placerat i skogen bränner hinner vi inte ut, eller vårt hus har risk för att bränna. Vi har sett verk var vingarna har skenet eller blixten har sät eld till dom.

Om vintern är där också stor risk för isavkast från vingarna.

2 kap Hänsynsregler

2§: alla som bedriver en verksamhet ... skal skaffa sig den kunskap som behövs ...för

att skydda människors hälsa och miljön mot skada och olägenhet.

3§: alla som bedriver en verksamhet... skal utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar

och vidta de försiktighetsmått som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att

verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa el. miljön

Ved att etablera vindkraftverk i Örken, går bolaget i mot alla miljöföreskrifter från:

1. den svenska stat, da området inte är utpekade som riksintress, da det inte blåser –som är en förutsättning för vindenergi??

2. Länet, da området öst for Hylte betecknas som mycket känslig. S.71 ”En landskapskaraktär som är mycket känsliga för vindkraftetableringar rymmer så höga eller känsliga värden att vindkraftsetableringar i stort sett bör undvikas inom dessa områden. Väsentliga kvaliteter i landskapet skulle gå förlorade och dess karaktär förändras negativt.”.

3. Miljöbalken, med olika överträdelser, målet är att skydda människor, natur –och kulturmiljö

32 kap. skadestånd §3 6. Bullar. Vi kräver också skadestånd för fastighets prisfall.

Södra-Statskraft har tidigare inbjudit till samråd om 12 stk verk a 150 m. men nu röra det sig om 26 verk!

Vi har överklagat beslut om etablering av verk i Örken til Mark-och miljödomstol, och fått medhold att verk över 150 m skal ha radarstyret hinderljus, och särskilt verk skal ha garanti på 500.000 till återställningsgärdar.

Södra-Statskraft har uppgivit att etablera vindkraftverk i Örken, da där är for liten vind, och projektet inte är attraktivt. Tillstånd är givet till Södra-Statskraft från Hylte kommun, och måsta endast gälla för Södra-Statskraft och inte ett nyt bolag, om Södra-Statskraft säljer licensen.

Sen Södra-Statskraft fick tillstånd att bygga 26 verk i Örken, är där kommet mycket nya kunskaper som belyser dom stora hälsorisk där är ved att bo i närheten av vindkraftverk, och dom stora skador som påverkar naturen. Kommunen måsta ta hänsyn till den nya forskning och la det komma kommunens invånare till bästa.

Kommentar: Den politiska intentionen under arbetet med översiktsplanen har varit att kraftigt minska risken för påverkan från vindkraftverk och därför har antalet vindkraftsområden minskats från tio till tre i förslaget. De kvarvarande områdena omfattar endast mark som tidigare utpekats eller som omfattar redan tillståndsgivna verk.

I översiktsplanen föreslås att VK 2 (tidigare VKP 2) utökas något åt öster så att det omfattar de verk som redan har fått tillstånd enligt miljöbalken. Det är länsstyrelsen som tillståndsprövar vindkraftsparker. Kommunen har så kallad vetorätt vid tillståndsprövningen, men när beslut om tillstånd väl har tagits kan detta inte ändras genom till exempel kommunens översiktsplan. Den föreslagna utökningen är med andra ord en anpassning till de tillstånd som redan givits.

När det gäller det område som anges som särskilt känsligt och därmed olämpligt för vindkraftsetableringar i länsstyrelsens skrift ”Vindkraft i Halland”, avser detta den östra delen av kommun, se sidan 102 i översiktsplanen, och har pekats ut som ”Olämpligt område för vindkraft” i översiktsplanen, se karta i figur 6:4 (randigt område).

Se även kommentar till yttranden från Arise AB och LRF, samt yttranden från Centerpartiet, Fröslida samhällsförening, God Livsmiljö i Hylte, Stena Renewable samt från Bo Tengnäs och från Marie och Jon Montan.

Håkan Bengtsson, Rävbo

I Sverige såväl som andra länder, t.ex. Tyskland, pågår utfasning av elproduktion baserad på fossil energi och kärnkraft. I Sverige har beslut tagits om nedläggning av ett antal kärnkraftreaktorer. En global strävan och målsättning är att minska miljöpåverkan och utsläpp av växthusgaser. Ett led i detta är t.ex. en massiv övergång till eldrivna bilar. Allt detta driver motsatsförhållandet med minskad elproduktion och förväntat ökat elbehov.

I förslaget till Översiktsplan för Hylte kommun talas helt korrekt om ökat behov av förnyelsebar energi. Ett led i detta är utbyggd vindkraft. Det sägs också i planförslaget att Hylte kommun är positiv till vindkraftetablering inom utpekade områden. Tyvärr före-

slås en max höjd på 150m. Det är i mina ögon oklokt att på detta sätt hindra den tekniska utvecklingen. Historien visar att det ständigt pågått en utveckling mot högre turbiner, vilket också nämns i planförslaget. Detta för att göra investeringar lönsamma och på ett så optimalt sätt som möjligt utnyttja tillgängliga markområden. Verk med höjd 150m är på ekonomiska grunder sannolikt inte längre aktuella att etablera. I praktiken innebär därför detta förslaget stopp för ytterligare vindkraft i Hylte kommun. Skrivningen om möjlig energiproduktion är alltså ej genomförbar i praktiken.

Inga grannkommuner har någon sådan höjdbegränsning i sina översiktsplaner. De i planförslaget omnämnda områdena VK1, VK2 och VK3 ligger i anslutning till kommungräns. En ologisk och absurd situation uppstår där olika verkshöjd tillåts inom samma park, beroende på sida om kommungränsen. Till VK2 angränsande område i Halmstad kommun lär redan tillstånd ha getts för högre verk.

Jag har även en oro för att kunskapen om innebörden av så kallad högintensiv belysning är begränsad. Det vore olyckligt om felaktiga slutsatser i så fall riskerar dras på grund av detta. Jag önskar alltså att skrivningen om max tillåten höjd 150m på vindkraftverk utgår.

Kommentar: Synpunkterna noteras. Se kommentarer till yttranden från Arise AB, LRF och Tove och Regner Grasten, samt yttranden från Centerpartiet, Fröslida samhällsförening, God Livsmiljö i Hylte, Stena Renewable, Bo Tegnäs, Morgan Johansson och Marie och Jon Montan.

Morgan Johansson, Krokagård

I översiktsplanens inledning om vindkraft sid 104 går att läsa: Teknikutvecklingen med vindkraft går framåt, Vindkraftverken blir både större och högre och på detta vis mer effektiva. Detta är riktigt.

I den nya ö-planen är det föreslagit en max höjd på 150 meter, vilket går mot utvecklingen inom vindkraften, som ni skrev, de har blivit större och högre de senaste 10 åren. I dag vill ingen aktör på marknaden bygga så låga verk med dålig eller ingen lönsamhet som följd. och blir det inga fler verk byggda i kommunen så blir det svårt att nå energimålen som kommunen har satt upp.

Jag har varit i kontakt med många aktörer och en del kommuner i södra delen av vårt land och inte hittat någon som har detta inskrivet i sin ö-plan. Ex, har Halmstad kommun nu givit tillstånd att uppföra 185 meters verk vid Hyltes kommungräns med vanlig högintensiv belysning.

Nu till hinderbelysning I vkp 2 finns i dag godkända miljötillstånd på 185 meters verk men på grund av kommunens rädsla för högintensiv belysning står det nu i miljötillstånden att det ska vara radarstyrd belysning, men detta är inte godkänt av andra myndigheter, så troligtvis kommer inte dessa att bli byggda.

Detta bidrar till att Hylte kommun får ännu svårare att uppnå sina energimål.

Jag har pratat med några politiker och tjänstemän i Hylte kommun varför de är så rädda för högintensiv belysning: Och svaren jag fått är att hur skulle det se ut, kolla på fjällgimemasten i Oskarström som den lös upp. Jag kan upplysa om att den var 325 meter hög och med roterande högintensiv belysning. De människor som ska sitta och besluta i dessa ärenden i kommunen måste skaffa sig de kunskaper som krävs för uppgiften. Åk och titta på en park med högintensiv belysning.

Så en sammanställning:

- 1 Lås inte fast en ö-plan på 150 meters verk
- 2 Högintensiv belysning är i dag den enda godkända belysningen av alla myndigheter.
- 3 Kämpa för att uppnå energimålen som ni satt upp, och inte en ö-plan som hämmar detta.

Kommentar: Synpunkterna noteras. Se kommentar till yttranden från Arise AB, LRF och Tove och Regner Grasten, samt yttranden från Centerpartiet, Fröslida samhällsförening, God Livsmiljö i Hylte, Stena Renewable, Bo Tegnäs, Håkan Bengtsson och Marie och Jon Montan.

Levande natur- och kulturmiljöer

Synpunkter från privatpersoner som berör utredningsområden särskilt värdefull natur finns även under Blandade synpunkter på sid 51.

Andreas Sandström, Rydöbruk

Skrivelse till Hylte kommun med anledning av att min skogsfastighet Sandshult 1:2 utpekats som tätortsnära rekreationsområde i förslaget till ny översiktsplan för Hylte kommun.

Fastigheten är till större delen en ren produktionsfastighet med skogsbruk av mestadels typen trakthyggesbruk(kalhuggning) och åkermark med storskalig foder/vallproduktion.

Jag vill inte att min fastighet skall finnas inritad eller omnämnd som rekreationsområde i översiktsplanen då det kommer att sänka fastighetens ekonomiska värde och kan vara till hinder i brukande och utveckling av vår verksamhet på min fastighet och vara till hinder för eventuell annan framtida markanvändning än den nuvarande.

Allemansrätten är sedan 1994 inskriven i grundlagen och de som följer dess rättigheter och skyldigheter är välkomna att besöka fastigheten, och därmed behöver den inte utpekats i någon plan.

Jag anser därför att föreslagna "Tätortsnära rekreationsområde Sandshult 1:2" ska tas bort från översiktsplanen.

Sandshult är mitt hem där jag bott hela mitt liv, såsom flera generationer av mina förfäder gjort ända tillbaks

till 1600-talet. Mitt mål är att mina barn skall föra fastigheten vidare till kommande generationer, där de skall kunna bruka den på det sätt som passar dem. Jag ber er respektera min ägande och brukanderätt av fastigheten som även är min familjs hem.

Kommentar: De tätortsnära rekreationsområdena föreslås ses över i det fortsatta arbetet och synpunkterna iakttas i detta sammanhang. Se även kommentarer till Centerpartiets yttrande, samt yttranden från länsstyrelsen under Naturvärden och rekreation, De-rome Timber, LRF och Marit och Morgan Eriksson.

Örjan Carlsson, Anders Svensson och Erling Bengtsson, Berg och Björsjö

Vi har försökt reda ut vad ”utredningsområden särskilt värdefull naturmiljö” innebär. Det kartmaterial som finns att tillgå till utställningsförslag översiktsplan har en skala och upplösning som gör det omöjligt att identifiera vilka fastigheter som berörs, vilka markområden som berörs och därmed också vad som är pågående markanvändning inom utredningsområdena. Då det rör sig om 82 områden kan man konstatera att det handlar om betydande arealer.

Den 14 februari 2019 mailade vi Hylte kommun och bad att få ett bättre kartunderlag. Den 18 februari 2019 fick vi följande svar: ”Det kommer att finnas en interaktiv webbkarta där man kan gå in och kolla vad som gäller fört.ex. enskilda fastigheter i kommunen. Tjänsten är under utveckling och väntar i nuläget på att den tekniska plattformen ska finnas på plats”

Den 26 mars 2019 mailade vi åter till Hylte kommun och frågade om den interaktiva kartan har blivit tillgänglig, vi har inte fått något svar.

När vi skriver detta yttrande finns det fortfarande inte någon interaktiv webbkarta och det återstår nu tre dagar av utställningstiden. Det kommer således inte att vara möjligt för oss eller andra kommuninvånare att granska de kartor som ska ligga till grund för den nya översiktsplanen.

Den 15 februari 2019 kontaktar vi Länsstyrelsen i Halland för att få information om naturvårdsinventeringen från 1974 som Hylte kommun hänvisar till. Det visar sig att det inte finns någon inventering från 1974, det finns däremot en rapport som kallas ”Natur i Halland” författad några år senare, kan det vara den som åsyftas?

Det verkar som att Hylte kommun inte vet vad man hänvisar till, och man har inte kunnat ta fram ett kartunderlag som visar hur områdena avgränsas. Oavsett vilken inventering som åsyftas är den över 40 år gammal. De naturtyper som fanns vid inventeringen har med stor sannolikhet förändrats kraftigt, eller finns inte längre kvar.

Varje skikt i en översiktsplan kan få stora konsekvenser och måste därför bygga på aktuell verifierad information. För att även områdena utanför tätorterna i Hylte kommun ska leva måste det finnas goda möjlig-

heter att få bygga bostäder, bedriva jord- och skogsbruk samt att i övrigt utveckla landsbygdsnära verksamheter. Vid varje ny översiktsplan tenderar nya skikt att uppstå och till slut finns inte längre några oberörda områden kvar.

På grund av vad som anförts ovan yrkar vi att skiktet ”utredningsområde särskilt värdefull naturmiljö” stryks ur den nya översiktsplanen.

Kommentar: Synpunkterna noteras. Se kommentarer till Centerpartiets yttrande, samt yttranden från länsstyrelsen under Naturvärden och rekreation, LRF och Marie och Jon Montan.

Marit och Morgan Eriksson, Lahult

Vi motsätter oss förslaget om rekreationsområde vid Rydöbruk den del som berör Lahult 1:2.

Till största delen består området av skogsmark som inte har något rekreationsvärde och som delvis är svåråtkomligt. Vi bedriver också Lantbruk i området. Vi har betande djur på naturbetesmarker och åker med växande gröda. På dessa marker är friluftsliv inte lämpligt.

I framtiden vet man inte vilka verksamheter som kan bedrivas i området och är det då prickat som rekreationsområde kan det utgöra ett hinder.

Området kan användas under förutsättningar som regleras av allemansrätten. Vi har främjat friluftsliv genom att rusta upp Rydö kvarndamm (Badhålan), erbjuda fiske i Sandsjön. Tillsammans med Rydöhistoriska förening planerar vi vandringsleder i Rydö med omnejd.

Jag vet att fler markägare är emot rekreationsområdena vid Rydöbruk. Området SÖ g:a kraftverkskanalen tycker jag i princip är olämpligt.

Kommentar: De tätortsnära rekreationsområdena föreslås ses över i det fortsatta arbetet och synpunkterna iakttas i detta sammanhang. Se även kommentarer till Centerpartiets yttrande, samt yttranden från länsstyrelsen under Naturvärden och rekreation, De-rome Timber, LRF och Anders Sandström.

Blandade synpunkter

Marie och Jon Montan, Kronoslätt

”Utredningsområde särskilt värdefull naturmiljö” är markerat på kartor tillsammans med riksintressen av olika slag. Det kan lätt tolkas som ett beslutat skyddat område. Inventeringen som ligger till grund för de utpekade områdena är gammal och inaktuell. Därför bör de utpekade områdena tas bort från översiktsplanen.

Vidare är kartunderlagen otydliga och det är nästintill omöjligt att se hur en fastighet påverkas. I planen framgår att en digital karttjänst ska tas fram vilket kommer göra att varje enskild markägare kommer kunna se fler detaljer kring hur den egna fastigheten berörs. Att peka ut områden innan var och en har

tillgång till detta kartmaterial vore direkt felaktigt. Frågan är om översiktsplanen kan antas innan karttjänsten är tillgänglig för berörda fastighetsägare, kommuninvånare m fl.

Vi anser vidare att maxhöjd och liknande mått för utbyggnad av vindkraft ska tas bort från översiktsplanen. Att ange en maxhöjd riskerar att begränsa möjligheten att bygga vindkraftsverk med bästa möjliga teknik. Utvecklingen av vindkraftverk sker hela tiden och det är inte otänkbart att högre verk kan ge mindre miljöpåverkan, vara effektivare osv. Att kommunen begränsar möjligheten till framtida utbyggnad på detta sätt är felaktigt, då det ändå är en tillståndspliktig verksamhet.

Hylte kommun borde vara förespråkare för produktion av miljövänlig och närproducerad el som vindkraften är.

Kommentar: Synpunkterna noteras. När det gäller digital karttjänst, se kommentar till LRF:s yttrande.

Utredningsområden särskilt värdefull naturmiljö, se kommentar till Centerpartiets yttrande, samt yttranden från länsstyrelsen under Naturvärden och rekreation, samt från LRF och Örjan Carlsson m.fl. privatpersoner under Levande natur- och kulturmiljöer.

Maxhöjd vindkraft, se kommentar till yttranden från Arise AB, LRF och Tove och Regner Grasten, samt yttranden från Centerpartiet, Fröslida samhällsförening, God Livsmiljö i Hylte, Stena Renewable, Bo Tengnäs, Håkan Bengtsson och Morgan Johansson.

10. Dialogmöte

Ett allmänt dialogmöte om utställningen av översiktsplanen hölls tisdagen den 2 april 2019 i Forum i Hyltebruk. Det kom inte så många men de som kom var desto mer engagerade. De minnesanteckningar som fördes under mötet redovisas här.

Minnesanteckningar

När: 2019-04-02

Var: Forum, Hyltebruk

Vad: Dialogmöte med kommunmedborgare och andra intressenter i Hylte kommun om kommunens utställningsförslag för ny översiktsplan.

Närvarande: 18 personer inkl representanter från kommunen

- Lars-Olof Andersson, Ekeryd Hyltebruk
- Johnny Andersson, Femsjö
- Ronny Löfquist, Hylte kommun/Unnaryd
- Emma Gröndahl, tjänsteperson Hylte kommun
- Lennart Ohlsson, Hyltebruk
- Morgan Ericson, Rydöbruk
- Ove Björklund, Halmstad
- Sven-Åke Johansson, Långaryd
- Erling Nilsson, Drängsered
- Liselott Nilsson, Drängered
- Anna Roos, Hylte kommun/Långaryd
- Martina Philip, Kinnared
- Marie Montan, Torup
- Tommy Andersson, Sävsebo Hyltebruk
- Ann-Sofi Andersson, Sävsebo Hyltebruk
- Bengt-Åke Torhall, Hylte kommun/Torup
- Per Borg, kommundirektör Hylte kommun
- Pernilla Jacobsson, översiktsplanerare Hylte kommun

Mötet inleddes och deltagarna hälsades välkomna av kommunstyrelsens ordförande Ronny Löfquist (S), oppositionsråd Anna Roos (C) samt översiktsplanerare Pernilla Jacobsson. Bakgrunden till dialogmötet är att medborgare och andra intressenter ska kunna ställa frågor, diskutera underlaget samt kunna lämna synpunkter.

Översiktsplaneraren presenterade de större ändringar som gjorts i förslaget till översiktsplan efter samrådet.

Frågor, tankar och synpunkter som togs upp mötet:

- Medborgare poängterade att inget är bestämt före kommunfullmäktige har tagit ett beslut.
- Kommer områden att plockas bort/göras större förändringar efter utställningen? Ja, ändringar görs, men om de är av omfattande ställs planen ut igen.
- Vindkraft, är det genomfört några förändringar? Det är enbart en mycket liten förändring som genomförts i VK2 vid kommungränsen mot Halmstad.

- God livsmiljö i Hylte vill inte ha vindkraft alls och kommer att precisera det ytterligare i sin synpunkt som ska inlämnas. Inställningen baseras på vetenskapliga fakta som visar att medborgarna måste skyddas mot dessa kraftiga ohörbara energinivåer, vilket i synnerhet gäller barn och ungdom, som under sin utvecklingsfas är extra känsliga.¹ Pernilla poängterar att kommunen har en restriktiv inställning till vindkraft och lyfter också att flera synpunkter har kommit in som tycker vi är för restriktiva.
- Fråga om Karta 3A – särskilt värdefull naturmiljö kan få negativ inverkan för fastighetsägaren. Hur resonerar man? Områden med särskilda naturvärden identifierades i gamla ÖP:n. Dessa behöver undersökas vidare för att se vilka värden som finns kvar. Därför kallas de utredningsområden. Naturvärden är ett allmänt intresse. Att områdena ligger i ÖP betyder inte att man inte får göra något utan att man ska ta hänsyn till dessa värden när man t ex vill bygga
- Är det rimligt att en gammal utredning rörande naturvård används som underlag till översiktsplanen? Det bästa hade varit att göra en ny utredning (naturvårdsprogram) men de resurserna har inte funnits. Om man istället tar bort områdena helt riskerar man att de värden som finns kvar också försvinner.
- Rekreatjonsområde runt Rydöbruk, det är för stort och berör mark som inte är lämpliga för friluftsliv. Frågeställaren kommer in med synpunkter. Ronny poängterar att underlaget rörande Rydöbruk rekreatjonsområde inte tidigare har varit ute så det kan komma och ske större förändringar.
- Rekreatjonsområde i Kinnared, ligger på lantbruksmark som inte är lämplig för rekreation. De tätortsnära rekreatjonsområdena kommer ses över i det fortsatta arbetet.
- Viktigt att intresseföreningar som LRF blir tillfrågade i olika sammanhang.
- Finns det centrala direktiv hur man ska tänka rörande hur mycket åkermark som finns i framtiden? Nej inte konkret, men man fokuserar idag mycket mer på behovet av att kunna odla mat i Sverige i framtiden. Även mark där det inte odlas idag

¹ Tillagt till minnesanteckningarna efter önskemål från God Livsmiljö 2019-08-27.

kan vara intressant för livsmedelsförsörjningen i framtiden.

- Fråga om rekreationsområden inom tätort.
- Området runt Skärshult, vad händer där? Per berättar att kommunen håller på att sälja marken men behåller badstranden och hoppas att det blir en entreprenör som driver Skärshult vidare.
- Kommunen framhåller sig som en landsbygdskommun. Då är det viktigt att infrastrukturen fungerar överallt. Både gällande vägar och bredband. Bredband är viktigt i fler områden än Hyltebruk och Unnaryd. Även busslinjer behöver fungera men viktigt att bilen inte ses som den största miljöboven.
- Flertalet av de som bor i kommunen är småföretagare och hantverkare. Viktigt att det går att resa med bil.
- Är frågan om att ha järnväg mellan Hyltebruk och Landeryd fortfarande aktuell? Det finns kvar som en långsiktig vision, men är nedtonad i översikts-

planen eftersom många missförstod och trodde att kommunen ville få den byggd till 2040. Det är ett dyrt och omfattande projekt. Ronny informerar om järnvägen och de utmaningar som finns.

- Att gå eller cykla på våra vägar, hur mycket resonerar man rörande vägrenar? Det är inte säkert att gå och cykla på många vägrenar, men eftersom det i de flesta fall inte är kommunens vägar, försöker vi påverka Trafikverket att åtgärda särskilt farliga sträckor.
- Jälluntofta – hur resonerar man där? Det är inte med. Översiktsplanen handlar om hela kommunen, och sen lyfter den ibland de sex tätorterna i kommunen. Jälluntofta finns med i strukturbilden. Meningen är att det sedan ska tas fram fördjupningar för olika kommundelar.
- Vore bra att klassificera vägarna eftersom de håller olika kvalitet.

Ronny Löfquist (S) avslutar med att påminna om vikten av att skicka in synpunkter.

